

Flacăra

FERESTRE

DE

PORUMB

ÎN UNIVERS

Această toamnă care n-are preț
Și care nu primește soare strămb,
Această toamnă tîngule măret
Cîntecul ei de frunză și porumb.

Ferestre de porumb în univers,
Ferestre galbene, pervaz aprins;
Cît aur din acesta ne-a premers
Și cît porumb pe noi în veac a nins.

Nu ne-a rămas atîta timp nimic,
Nici aur, nici petrol, nici diamant,
Totu-i fura cel mare celui mic,
De-i rămînea numai porumb garant.

Porumb — ca o-nflorire de vulcani,
Porumb — ca aurul victorios,
Porumb — povestea unor triști țărani
Ce-n țara lor priveau numai în jos.

Să ne uităm acuma și la el,
Cum ne uităm adeseori la noi,
Că dulcea lui bucată de drapel
Flutură sfînt pe tîrmii toamnei goi.

Nu, nu va trece nici un soare strămb,
Nu vor lovi tristeți și deznădejdi,
Tranșeea luminată de porumb
A Țării și-a Duratei Românești.

Roșul și-albastrul stau în jurul lui
Ca niște frați cu umăr protector,
Și-astfel porumbul poate că nici nu-i
Decît galbenul miez de tricolor.

Adrian PĂUNESCU

● REALITATEA ILUSTRATĂ ●

▶ Pasaj. (Gh. Vințilă)

▶ No, bagă la cap! Alcoolul e beutura ghiavolului. (Em. Tânjală)

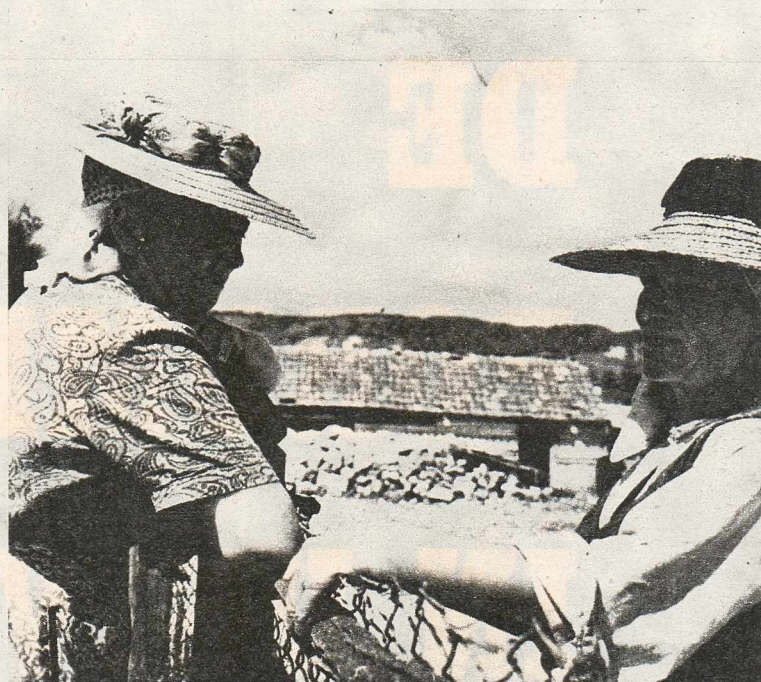
▶ Înainte de a fi cămașă, bumbacul este atîta și atîta producție la hectar. (C. Lavric)

▶ Iată cît de serios poate fi un trombonist. (Gheorghe Vințilă)

▶ Facem și noi ce putem. (C. Lavric)

▶ Comisia de împăciuire deliberează. (Emanuel Tânjală)

Cînd
nu știi
cît fac
5 și cu 4,
il
descoperi
pe 3.
(C. Lavric) ▶

▶ Să vedem
ce
hotărăște
arbitrul.
(Emanuel Tânjală)

Savel Stiopu a pus mîna pe un scenariu. Bun — zice el. Să vedem — zicem noi. (M.D. Mureșan)

Nocturn la Tăndărică. Dansează Raluca Ianegic, o acompaniază Wolfgang Guttler, virtuos contrabasist, confirmat ca atare la un recent festival muzical la Geneva. (M.D. Mureșan)

Pe ploaie, fie vînt
și cînt... (C. Lavric — Slatina)

Repriza a III-a a derby-ului etapei la fotbal sau «colțul microbiștilor» din Cișmigiu. (Virgil Ulteru)

La Tg. Mureș, Thaliei i s-a repartizat spațiu locativ corespunzător. (Vasile Moldovan)

Ultimul hobby al oșenilor — cu transatlanticul pe lacul de acumulare de la Călinești. (Gh. Iancu)

cum se obține concret o diplomă de țăran

condiția elevului, pe flux

In loc de moto:

Să învățăm potrivit fluxului producției; nu despre griu, ci despre tehnologia griului.

Începutul a fost frumos, ca o reîntoarcere în copilărie. Liniștea și culorile acestei toamne frumoase; elevul de serviciu care avea în gestiune carnețele cu «biletele de voie» în oraș ale colegilor săi și care — înainte de a mă conduce la «clădirea veche» unde se afla directorul liceului — m-a rugat să-l aștept să sune de intrare; părinții veniți de la țară cu sarsanale și coșuri; veselia paradoxal respectuoasă a elevilor; dormitoare interne; ordinea și curățenia; zarva și totodată calmul acestui cuprins de învățământ chemat *Liceul agricol din Iași*.

Apoi însă lucrurile s-au mai urzit pentru că, depășind privirea sentimentală și ajungând la cea lucidă și analitică, am aflat — mulțumită tovarășului director *Nicolae Ciobanu* — că viața elevului de liceu agricol e grevată de aspre handicaturi:

La intrarea în liceu, destui copii provenind din mediul rural «vin slăbuț pregătiți la cultura generală și profesorii îi iau cam de la zero». Copiii care au avut norocul să fi avut în satul lor învățători buni, se disting imediat.

În timpul liceului handicapul este de ordin material. Pentru că, spre deosebire de toate celelalte licee, tot de specialitate, care-s patronate de ministere ori întreprinderi industriale, deci mai cu stare, mai cu dare de mină, liceul agricol nu dispune de o bază materială la fel de îndestulătoare.

După absolvire, uneori, el este han-

dicapat ca pregătire generală și handicapat și psihic. Ca pregătire generală, pentru că anul trecut, de pildă, absolvenții de la cadastru s-au pregătit și știau serios topografie, dar aproape în ultima clipă s-au trezit că la Facultatea de geodezie — acolo unde era firesc să intre — s-au introdus ca materii pentru examenul de intrare fizica și matematica; și așa, sigur că elevii liceelor de cultură generală au fost avantajați și le-au luat-o înainte; și uneori intră la Facultatea de agronomie fiul unui doctor sau al unui inginer, care-i orășean get-beget, care n-are de gând să se «ingroape» la țară după ce a terminat facultatea, dar care «o face» ca să fie și el licențiat în ceva. Și în sfârșit, handicapat psihic, pentru că elevul de liceu agricol, venind dintr-o lume neurbană, fiind un străin care nu a avut când și unde afla realitatea mediului universitar, pur și simplu se chinuie, mai ales în ultimul an, cu o întrebare fundamentală pentru el: «U să tie greu, am să fac eu față?». Și uite așa, datorită uneia sau mai multora din aceste motive unii absolvenți de liceu agricol se duc în producție. Iar acolo încă un handicap: lipsa de statut profesional. Pentru că nu există un nomenclator de funcții la nivelul unităților; pentru că locul absolventului de liceu în I.A.S. ori C.A.P. nu-i precizat; pentru că acolo, în unități, mai sînt și retineri față de tinereii ăștia cu școală, care vin să ia locul brigadierilor ori al contabililor fără prea multă școală dar cu vechime, cu ani mulți de practică; și în sfârșit, pentru că acolo, în unități, mai ales în C.A.P.-uri, mai sînt și relații nu tocmai principiale dar întărite prin rudenii.

Și-acum să trecem la capitolul doi: să vedem ce se face pentru modificarea în bine a condiției elevului de liceu agricol. În această privință datele le-am dobîndit de la un om care are motive să fie informat, tocmai pentru că se ocupă exact de genul acesta de probleme: tovarășul inginer principal *Vasile Dorca* din Ministerul Agriculturii Industrii Alimentare și Apelor, Departamentul agriculturii de stat, direcția controlul personalului.

O primă preocupare este aceea de a dezvoltă baza materială a liceelor agricole. Și aceasta se realizează prin crearea de ferme didactice pe lângă fiecare unitate școlară. Fermele acestea sînt și vor fi dotate continuu cu utilaje corespunzătoare celor din unitățile agricole producătoare, sînt tutelate și deci ajutate de mari unități producătoare, și au sarcini de producție precise. Se urmărește ca absolventul de liceu, cînd ajunge în producție, să știe ce are de făcut, pur și simplu să se descurce, să n-aibă nici un fel de șoc al necunoscutului. Mai trebuie știut că, bănește, sumele alocate pentru utilizarea modernă a unităților de învățământ școlar agricol sînt de ordinul multor milioane și că ele-s de la an la an mai mari. Și tot serios substanțiale sînt și fondurile destinate construcțiilor de noi școli, cămine, cantine, laboratoare.

O altă preocupare este aceea a îmbunătățirii calității muncii cadrelor didactice din rețeaua acestor școli. Chestiunea are un dublu aspect. Pe de o parte, cadrele de cultură generală nu-s dintre cele mai grozave pentru că inspectoratele școlare își asigură rețeaua lor cu oamenii cei mai bine pregătiți și apoi alimentează, cu ce rămîne, și liceele de specialitate. Suplimentele și completările de norme sînt frecvente la liceele agricole. Pe de altă parte, e vorba de cadrele didactice de specialitate care sînt depășite de tehnologiile la zi ale producției. De aceea, la cursurile de perfecționare a șefilor de fermă și inginerilor au început să fie chemați și profesorii. Pentru că și unii și alții trebuie vorbească aceeași limbă.

O a treia preocupare ar fi aceea a încadrării absolvenților de licee agricole ori ca tehnicieni, ori — dacă aceste posturi lipsesc — în unitățile de producție sau sînt ocupate de muncitori calificați, însă nu în treapta doua, ci a patra. Tot pentru ameliorarea condiției absolvenților în producție o constituie și noua regulă a policalificării în din școală. Cu alte cuvinte se urmărește diversificarea paletelor de posibilități și de de încadrări favorabile a absolvenților.

Și aici e locul să revin la voxbele tovarășului director *Nicolae Ciobanu*, vorbe care pot decît să meargă direct la inima noastră

o afacere rentabilă: mai multe ore practice în locul poveștilor

Dacă nu ești atent, poți să crezi că fetele care deretică dimineața curtea Liceului agricol din Bistrița stau cu gândul la «Steaua fără nume» sau la Margareta Pîslaru, într-atît cunoscut de bine, «pe dinafară», ultimul ei șlagăr, dificilul blues «Dacă ai ghici». Ar fi păcat, nu pentru că melodia cu pricina nu ar merita să fie fredonată chiar și la Bistrița, ci întrucît gîndurile sus-numitelor fete, ca și ale băieților, dealtfel, sînt — cel puțin în timpul orelor de școală — la pomi. Elevii de aici au privilegiul de a se supune unei «programe analitice», cum nu se poate mai frumoasă, în esență, pentru că, fără voia ei, merge pînă acolo unde înțelnește înțelepciunea unui proverb: «Orice om adevărat trebuie să sădească un pom, să ridice o casă și să lase în urmă măcar un copil». Ca elevii, bistrițenii au început, bineînțeles, cu ABC-ul. Și pentru că au norocul să fie bistrițeni, ABC-ul lor se numește pomul. În profilul horticol al liceului, pomicultura este cea care dă tonul. Ceea ce nu înseamnă că elevii nu vor ști, la terminarea școlii, să se îngrijească și de soarta unui butaș de viță sau a unei frave legume. Chibzuit din fire și din experiență, inginerul Alexandru Petringel, directorul liceului, a împărțit lotul didactic în 3 diviziuni, după principiile unei severe autogospodării: pomicultură — pentru specializare, viticultură — pentru o bună stăpînire a unui domeniu secundar, legumicultură — pentru cantina școlii. Dealtfel, conducătorul acestui liceu pare pornit pe economii de tot felul și din tot ce spune înțelegem că una din ideile care nu-i dau pace este legată de o economie de un tip special care, dacă ar trebui să-i găsim o formulă, ar suna astfel: «Mai puțină risipă de ore teoretice în favoarea aplicațiilor practice». Sau, tot atît de bine: «Mai multă elasticitate în alcătuirea programelor școlare, mai multă supunere la obiect în materie chiar de obiecte».

Propuneri concrete există și nu de dragul lor, în sine, ci al inteligenței prin care li s-a dat un temei, desprindem una: dacă exploatarea îmbunătățirilor funciare ar putea fi comasată cu topografia — și vom vedea mai încolo că se poate — s-ar împușca doi iepuri dintr-o dată, s-ar parcurge totul în 3 ore săptămînal.

O topografie răsfățată, prezentată cu prea multe amănunte, nu este de trebuință viitorului absolvent, meseria lor nu va fi aceea de a măsura și, în afară de asta, școala nu-și poate permite luxul aparatelor complicate despre care este vorba în cărți. «Este o

materie peste care uneori alunecăm ca peste o poveste» — ne spune directorul. A schimba o poveste — și încă una săptămînală — cu cîteva ceasuri bune de practică este o afacere rentabilă.

— Adevărul este că nu numai programele școlare trebuie revizuite pe ici, pe colo, ci o întreagă concepție asupra destinației acestor licee agricole, școli cu o condiție specială, chemate să așeze mai realist și mai eficient legăturile dintre teorie și practică.

— De fapt, cum se numește absolventul unei astfel de școli?

— Asta este, ce este el, tehnician? Lăsăm la o parte faptul că unii părinți și l-ar dori chiar subinginer; «L-am dat la școală să fie domn», am auzit adeseori asta. Pe diplomă scrie atît: «Absolvent al... cu specialitatea...» Cînd se pune problema încadrării începe cîntecul. Locuri de muncă sînt, sigur că sînt, dar cum pot fi retribuite? În actuala structură organizatorică nu există atîtea posturi de tehnicieni. Apare inevitabila tendință de fugă spre alte meserii, după terminarea școlii. Nu este un fenomen în stare să ne alarmeze, dar pe gînduri tot trebuie să ne pună puțin. Este mai odihnitor pentru noi, ca profesori, să-i știm pe foștii elevi acolo unde le este rostul în stațiuni experimentale, la ferme, în grădini botanice, unde este nevoie de specialiști. Pentru că, din cînd în cînd, trebuie să ne întrebăm: «Ce-am făcut noi la urma urmei? Da, liceul agricol este o realitate la care trebuie să ne gîndim».

Bine spus. Mai ales exact. «Să ne mai gîndim». Adică nu numai profesorii sau directorii, ci și colegii de resort de la Ministerul Educației și Învățămîntului care, ce-i drept, oferă prilejuri de gîndire dar altora, iar uneori sub forma bătăii de cap. Printr-un ordin al ministerului se prevede zonarea strictă a recrutării candidaților din anumite județe. Vrea omul din Maramureș să vină la Bistrița — nu poate. Liceul are voie să-și deschidă porțile doar celor din Mureș, Harghita și, bineînțeles, din Bistrița. Toate bune și frumoase, dar ce te faci dacă cei din Harghita, ținut de munte, unde stă la mare cinste, în primul rînd, cartoful, nu prea vor să audă de pomicultură?

Liceul agricol, trăind nu numai pe pămînt, ci mai ales pentru pămînt, are șansa de a fi de două ori legat de muncă și de viață. Cu condiția să nu se ajungă la concluzia că și o singură legătură este de ajuns.

Magda MIHĂILESCU

să simți mirosul pămîntului

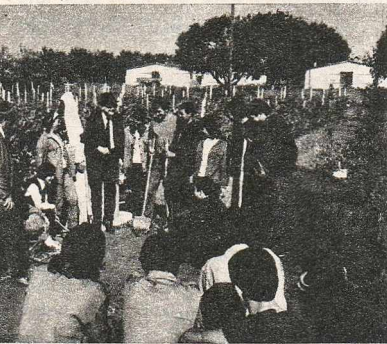
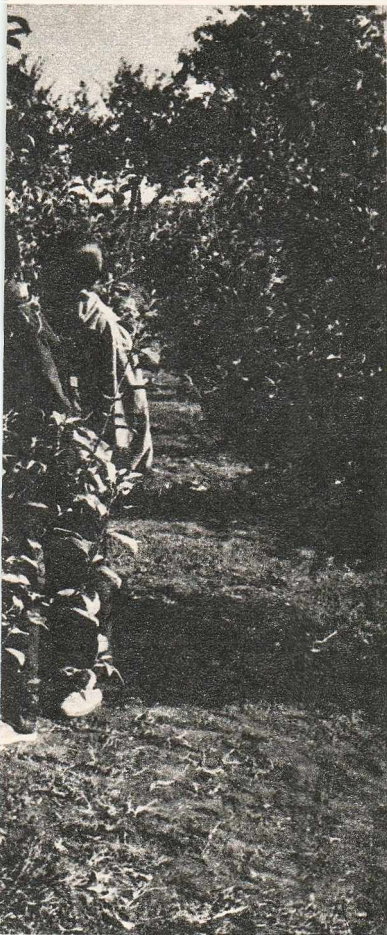
Agricultură în București? Cine pretinde așa ceva poate să treacă, fără efort, drept un om cu umor. Și totuși, Cooperativa agricolă de producție-Jilava este inclusă în teritoriul Capitalei. Prin urmare, cum se face producție agricolă în București? Greu! — ni se răspunde, cu amprenta de năduf respectivă în glas. Și iarăși îți vine să bănuiești o tentație către anecdotică. Dar nu! Greul este real și serios.

C.A.P.-Jilava are 1 200 de familii de cooperatori și 1 600 de hectare teren arabil. Dar în cooperativă lucrează practică 250-300 de familii, iar terenul agricol rămîne același, trebuie muncit, ferma zootehnică trebuie să producă lapte pentru bucureșteni, cea de păsări să dea cît mai multe ouă, grădina de legume și zarzavaturi (cuprînsă pe 200 de hectare) să scoată legume timpurii și tîrzii, mai sînt și secții industriale, care fac perii și măturile. Mai sînt, în general, o mulțime de activități pe care le presupune o mare gospodărie. Și e greu. Diferența de la 300 la 1 200 de familii trebuie căutată nu prea departe: oamenii din comună, imensa lor majoritate, lucrează aproape de casă, la Combinatul de cauciuc, la tăbăcărie, la TUG și chiar la Arhiva de filme. Aflăm de la președintele Vasile Voicu, precum că C.A.P.-Jilava este ca un șantier, și chiar mai rău, în special vara. Dacă nu pleacă dis-de-dimineață cel puțin cinci camioane ca să aducă sezonieri de la Stoienești, Vlad Tepeș ori Siliștea (pe o rază de peste 50 km) înseamnă că în ziua aceea, practic, n-au cu cine lucra. Se face greu agricultură în București și din alte motive. Bunăoară, din cauza apei. În legumicultură, cum știe toată lumea, fără udatul din belșug nu faci nimic. Or, apa este necesară, în primul și-n primul rînd, pentru industrie. «Fură» C.A.P.-Jilava din conductă ca să ude roșiile, dar tăbăcăria ori secția de tuburi prefabricate din beton «se prinde» că nu-i în ordine și fură, la rîndul lor, apa C.A.P.-ului. Cu toate greutățile care apăsă asupra ei, cooperativa agricolă din Jilava nu se lasă. Și drept urmare a rezistenței sale și-a cîștigat un loc lăudabil între cele 14 C.A.P.-uri din municipiul București.

Secrete? Unul ar fi prezența specialiștilor, priceperea lor. Președintele este, în afara talentelor organizatorice, un foarte priceput grădinar legumicultor — «Din tată-n fiu tot grădinar am fost». La C.A.P.-Jilava mai lucrează un inginer-șef și alți doi ingineri — șefi de fermă la cultura cerealiară și zootehnică. Șef al fermei de legumicultură este un tehnician. Și, în ultimii doi ani, cooperativa a primit, la cerere, trei absolvenți ale liceului agricol. Era nevoie de ele? «Dacă n-ar fi fost nevoie nu le-am fi cerut», ne confirmă tovarășul președinte. Ba mai mult încă, pentru Florica Tontu, fată de țăran din apropierea Jilavei, C.A.P.-ul a plătit întreținerea în liceu pînă anul acesta în septembrie, cînd a fost angajată cu contract. A costat 20 000 lei fără 200 certitudinea cooperativelor că tehniciana, specializată în protecția plantelor, va fi omul lor stabil.

Florica Ciubuc, absolventă din 1971 a Liceului agricol, este de fel din București, are 20 de ani, s-a măritat și locuiește tot în București. E navetistă. Acum doi ani, cînd a venit la C.A.P., îndată după ce a luat cunoștință, pe rînd, despre activitățile cooperativei a fost numită ajutor de șef de fermă la cultura mare. În liceu n-a învățat, nici n-a auzit ba-rem ce ar putea să însemne un jurnal de recoltare sau o evidență primară a producției. Dar a fost obligată să învețe, mai cu seamă în vara și toamna aceasta. Șeful de fermă, inginerul agronom, nu se mai ocupă cu treburi mărunte de birou, decît în măsura în care ajutoarea sa nu-i încă îndeajuns familiarizată cu ele. Și se va familiariza curînd, bineînțeles, dacă va rămîne la C.A.P. Fiind orășeancă (din Ferentari) a avut o mare surpriză cînd, astă vară, în timpul treieriișului, a văzut că trebuie să stea pe arie pînă pe înnoptate. Tatăl ei (maistru mecanic), și nu soțul ei, cum te-ai fi așteptat, a venit într-o seară s-o ia acasă, uimit și revoltat, făcîndu-i morală președintelui că o ține atît de tîrziu la lucru. N-am aflat exact care a fost dialogul, nu știm dacă președintele i-a spus tatălui că în agricultură se muncește zi-lumină, nici dacă l-a întrebare de ce și-a dat fata la liceul agricol, dacă nu știa nici atîta lucru. Fata ne-a

informat că majoritatea fostelor ei colege de clasă lucrează acum în industrie, ca pona-toare. Am întrebat-o dacă ea rămîne. Iată ce ne-a răspuns: «Într-o zi ne-a prins ploaia pe cîmp! Acuma spun că voi rămîne la ceape. Eu știu ce idei îmi mai vin!»

Ajutoarea șefului fermei de zootehnie, Gabriela Zamfir, a împlinit și ea doi ani de cînd lucrează la C.A.P.-Jilava. Se ocupă, în special, de ferma păsărilor. Are în grijă 15 000 de găini ouătoare și 3 700 de puicute, care au început și ele să ouă. Gabriela începe lucrul la ora șapte și cit e ziua de mare ea n-are timp să observe. Dimineața controlează cum sînt hrănite găinile, dacă există o rezervă suficientă de furaje combinate, dacă nu, se interesează de comandă, ba se și duce, personal, să supravegheze transportul furajelor. Funcționează bine dozatoarele de hrană și adăpătoarele automate? Lucrătorii fermei îi spun da sau nu, ea îi crede sau nu, dar tot controlează. De două ori pe zi se adună ouăle din cuibare (aproape 4 000). Gabriela notează, ține evidența. Mai sînt livrări, contracte. Inginerul Victor Ciobanu spune: «Datorită ajutorului Gabrielei pot să mă gîndesc mai în voie la rentabilitate, la perspectivele fermei noastre zootehnice.»

Tehniciana cu protecția plantelor, cu un stagiu de-o lună și ceva, se ocupă acum cu stîrpirea dăunătorului denumit buha verzei. E inimoasă, dornică să se plătească față de oamenii cărora le datorează cei cinci ani de învățatură. Dar e și puțin speriată: «Nu cunosc toți dăunătorii dacă-i văd la fața locului. În școală nu prea aveam material didactic. Desenam insecte, le copiam, adică, de pe pliante pe caiet...»

Președintele Vasile Voicu nu e tare îngrijorat că «fetele lor» nu au încă destule cunoștințe practice. Învăță, pe rînd, că toți au început cu începutul. Ar fi bine dacă la liceele agricole s-ar face mai multă practică, dacă specialiștii cu pregătire medie și chiar cu studii superioare ar simți încă din școală mirosul pămîntului.

Am fost îndemnați stăruitor să consemnăm, în plus: 1) C.A.P.-Jilava le plătește cu salarii lunare, în bani, pe cele trei absolvente ale liceului agricol. Nu în producție, cum se întîmplă în alte părți. 2) Pentru C.A.P.-Jilava tehnicienii agricoli au fost și sînt necesari și prețuiți. Pentru că-s un ajutor la greu. Și-i greu să faci agricultură în București!

Viorica CIORBAGIU

Învățămîntul agricol sau o condiție a agriculturii prezentului

Modernizarea în agricultură începe și trebuie să înceapă de la pregătirea cadrelor pentru tehnologiile noi și numai în raport cu acestea. O concepție înaintată și generoasă, iată ce a stat la baza înființării liceelor agricole, licee în care, pe lîngă o largă și solidă cultură generală, elevii capătă și o înaltă calificare în agricultură. La absolvire, explică tovarășul Teodor Marian, directorul direcției de personal, învățămînt și propagandă din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, elevul nostru are calificarea echivalentă titlului de muncitor specialist și va putea lucra imediat în agricultură ca șef de echipă, crescător de animale, ajutor de șef de fermă (după 3-4 ani de practică) sau contabil. Mai mult, el are și un carnet de conducere, deoarece, odată cu mărirea ponderii mecanizării în muncile agricole, noi sîntem dator să asigurăm cadre corespunzătoare: mecanic-agronom, mecanic-horticultor, mecanic-zootehnist.

Bineînțeles că în ceea ce privește învățămîntul agricol s-au făcut greșeli și cei în drept nu ezită în recunoașterea lor, considerîndu-le de la bun început pe deplin remediabile pentru îmbunătățirea continuă a activității privind pregătirea cadrelor necesare agriculturii în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973.

Unele dintre aceste greșeli par astăzi de neînțeles. De exemplu, recrutarea elevilor din București și din orașele mari, situație care a făcut, spune tovarășul director, ca la absolvire aceștia să cutreiere coridoarele ministerului în căutarea unui post de agricultor al asfaltului. Astăzi situația e mult schimbată în bine, peste 90 la sută din absolvenți fiind proveniți din mediul rural, adică vor lucra în agricultură numai aceia care vor cu adevărat să lucreze acolo, nu excursioniști puși pe mirări și întrebări puerile despre viața la țară. Mai mult, se prevede ca în următorii 2-3 ani toți absolvenții liceelor agricole să fie proveniți din mediul rural. Ar mai fi practica, obiect esențial la liceele de specialitate, care în urmă cu cîțiva ani ocupa doar 20% din programă și se făcea, începînd din 1972 cînd bazele proprii de practică ale școlilor au fost preluate în mod greșit de Gostat, mai mult formal. Astăzi, constatîndu-se greșeala, s-au înzestrat din nou școlile cu loturi didactice, pe care elevii să învețe chiar să și strice, unitățile agricole apropiate punîndu-le la dispoziție teren pe care elevii să-l cultive trecînd prin tot ciclul calendarului lucrărilor agricole. Din păcate, deși normal ar fi ca viitorii mecanizatori să învețe să conducă ultimele tipuri de mașini agricole, mașini pe care le vor întîlni încă în prima zi de muncă în producție, peste 50 la sută din utilajele, mașinile și instalațiile din dotarea unităților școlare sînt învechite, rare pe cîmp, numeroase în amintirile agronomilor

virșnici. De această problemă conducerea ministerului, tovarășul ministru Angelo Miulescu personal, se preocupă în mod deosebit, pentru că este firesc să pregătim specialiști pentru ce și cum se face astăzi în agricultură, oameni capabili să facă față în prima linie a agriculturii încă din clipa în care părăsesc școala. În același cadru se înscrie și pregătirea cadrelor didactice, pînă mai ieri lipsite, dacă nu de pregătire profesională, de vocație pedagogică. Pentru că este greu de crezut că pot fi profesori convingători cei care la urma urmei nu au dorit nimic altceva decît să iasă din cîmp, din noroiul cîmpului în care an de an aurea bobul de giru, cei care, inapți fizic sau profesional, își făceau din școlile agricole locuri de stat și de răsfăț. Cei îndreptați să sperie în perfecta funcționare a învățămîntului agricol știu că, pînă în anii din urmă, în liceele agricole nu predau prea mulți profesori foarte buni, sănătoși, apți pentru munca de teren, cu mulți ani de producție la activ. Și tocmai pentru că știu și recunosc acest lucru pot susține astăzi că — deși mai sînt profesori slabi, cu rezultate directe slabe (Turnu Măgurele, Bistrița, Selniceni), deși din 98 la sută promovați peste 50 la sută dintre absolvenți au medii între 5 și 7 (iar la unele licee procentul de admiși în învățămîntul superior a fost foarte mic — Malu-Mare, Cernavodă) — lucrurile sînt în curs de îndreptare, că prin testări și instruirii repetate profesorii buni sînt din ce în ce mai numeroși (liceele din Dragomirești-Vale, Buzău, Salonta, Șimleul Silvaniei, Craiova, Ciocova, Mizil, Ciurbrud, Blaj, Palas). Se înlătură astfel prejudecata de mare întindere a unor care au crezut că a învăța într-o școală agricolă nu înseamnă nimic altceva decît a te plimba cîțiva ani prin fața unor catedre pline de blîndețe ca să primești note și certificate ce-ți vor permite, aproape în mod fraudulos, să pretinzi la angajare (indiferent unde, nu neapărat în agricultură) posturi bine adăpostite, călduțe și confortabile. Ar mai rămîne să se reglementeze ferm pentru absolvenții liceelor agricole regimul de repartiție, deoarece încă mai sînt C.A.P.-uri care se opun la angajarea lor, atît din neîncredere, cît și dintr-o înțelegere a intereselor proprii. Faptul că toți acești tineri muncitori agricoli de înaltă calificare nu au altă dorință decît aceea de a munci așa cum au fost învățați nu trebuie să pară unor conducători de unități agricole ca o prea mare grabă în a le nega munca, metodele, și meritele, ci, cum și este adevărat, ca o mare dorință de a se afirma ei, și prin ei de a afirma viitorul unei agriculturi moderne, imposibil de gîndit altfel decît aici și acum.

Iulian NEACȘU

capriciile gustului

muzeu

În curînd, la Sinaia, în cadrul Secției de artă decorativă a Muzeului Peleş, urmează să se deschidă o expoziție cu cele mai reușite — din punct de vedere estetic — prototipuri pentru industrie. Pentru prima dată la noi asistăm la o încercare de reabilitare estetică a produsului industrial, sub auspiciile uneia dintre cele mai prestigioase instituții de cultură: muzeul. În accepțiune tradițională, muzeul de artă se justifica, pe plan cultural, doar în calitate de «colecție de capodopere», cum ar fi spus Mihail Dragomirescu. Orice dubii cu privire la valoarea artistică a unui obiect făceau imposibilă atașarea acestuia la categoria obiectelor demne să fie expuse sub auspiciile muzeului. (La Luvru, arta modernă, de la impresioniști încoace, nici pînă astăzi încă nu a putut pătrunde!). Prin opoziție cu atitudinea conservatoare a muzeului tradițional de artă, au luat ființă o serie de muzee noi, propunîndu-se conservarea, popularizarea și explicarea fenomenului artistic modern. Așa au luat ființă și s-au impus diferitele muzee de artă modernă, devenite astăzi celebre în toată lumea. Dar paralel cu evenimentele survenite pe planul creației artistice propriu-zise, asistăm totodată, în secolul XX, la dezvoltarea fenomenului cunoscut astăzi sub denumirea de design.

Design-ul, în accepțiunea sa strict estetică, privește cea de-a doua dimensiune a obiectului industrial contemporan. În condițiile în care între mai multe produse, avînd aceeași valoare funcțională, eu trebuie să optez pentru unul singur, criteriul estetic este cel care urmează să-și spună cuvîntul. Prefer un produs în condițiile în care el vine nu numai în întîmpinarea unor trebuințe de ordin util, ci și în întîmpinarea exigențelor mele estetice. Creația industrială contemporană de mașini, de obiecte de uz comun și vastă utilitate, a ajuns să posede astfel, alături de dimensiunea sa funcțională, inerență și o necontestată dimensiune estetică. E limpede că obiectul destinat a fi consumat sau utilizat, chiar dacă satisface și unele preferințe estetice ale mele, nu poate fi confundat cu opera de artă, care se sustrage, prin definiție, consumului și principiului utilizării. Problema locului pe care obiectul industrial contemporan, posedînd pe lîngă dimensiunea sa utilă și o dimensiune estetică, îl ocupă pe planul culturii, formează, de mulți ani, obiectul celor mai controversate discuții. Unii propun formula: «artă industrială» pentru prototipurile urmînd a face obiectul unei expoziții găzduite de un muzeu. Ideea mi se pare riscantă: Nu ne putem juca cu termenii, pronunțînd «artă industrială» cu ușurința specifică celor care sînt convinși că există, alături de muzică, de literatură, de artele plastice și o «artă culinară» sau una «militară». Design-ul apare drept altceva decît arta; și chiar în condițiile în care porțile muzeului se deschid și pentru noul tip de creație — gest ce trebuie salutat, întrucît e vorba de produse posedînd și o dimensiune estetică — el nu trebuie confundat cu arta. Inițiativa Muzeului Peleş reprezintă doar un prim pas făcut într-o asemenea direcție. Să ne gîndim că noi, pînă la ora actuală, nu avem colecțiile de prototipuri posedînd atît o valoare utilă cît și o anumită valoare estetică, nu de pe parcursul veacurilor, dar măcar de pe parcursul ultimelor decenii. Nu putem face o comparație între ceea ce era de bun-gust la 1950 sau la 1960 și ceea ce este astăzi. Prin inițiativa de la Muzeul Peleş muzeografiilor sînt solicitați astfel la o muncă anevoioasă de studiere a prototipurilor care s-au succedat la nivelul creației estetice industriale de-a lungul anilor. Să sperăm că această muncă nu va întîrzia să-și arate roadele așteptate.

Gheorghe ACHIȚEI

sînt vinovați numai ciobanii ?

La 10 octombrie primim la redacție o scrisoare prin care inginerul zootehnist Romeo Cosoroabă, cercetător la Stațiunea experimentală Șimnic-Craiova, ne relatează o întâmplare dramatică și face un apel: «...În după-amiaza zilei de 20 septembrie a.c. am întâlnit la Judecătoria Craiova doi dintre ciobanii cu care lucrasem în urmă cu circa 10 ani. Sesizat de cele povestite de ei am asistat la un proces unde au fost condamnați la 5 luni închisoare și recuperarea unei pagube de circa 12 500 lei. Am fost foarte dezgustat că se aruncă în spinarea unor muncitori simpli o serie de neglijențe pentru care nu sînt vinovați, fapt ce m-a făcut să iau hotărîrea să solicit sprijinul celor care ar mai putea să facă lumină și dreptate...»

Ceea ce vom face și noi prin rîndurile de față, fiindcă avem certitudinea că, dacă o sentință e nedreaptă, mai există atîtea foruri și instituții anume destinate «să facă lumină și dreptate», menite expres să apere echitatea socialistă, obligate chiar, prin însuși rolul lor, să deschidă porțile adevărului care să ne inunde curat conștiințele, fortifiindu-le. Judecătoria Craiovei a pronunțat o sentință dar nu cea definitivă, nu fără drept de apel. Respectînd un drept al cetățeanului din țara noastră, respectînd o lege a justiției — și poate chiar anume repere ale conștiinței completului de judecată — că peste această întâmplare mai planează încă nedumeriri — a dat drept de recurs împrișnaților. Deci, cauza nu-i pierdută, căile de reabilitare a celor care, poate fără vină, sînt acuzați nu sînt închise.

Cu aprobarea juristului Liviu Jura, președintele judecătoriei, cercetăm voluminosul «Dosar nr. 7231/1973 de urmărirea penală a tehnicianului veterinar Nicola Virgil și a ciobanilor Filigean Gheorghe și Geoană Dumitru pentru săvîrșirea în luna octombrie 1972 a infracțiunii de neglijență în serviciu, prevăzută de articolul 249, aliniatul I, Cod penal, în dauna părții civile C.A.P. Livezi-Podari, jud. Dolj, și ocazionarea unui prejudiciu de 28 400 lei». Care sînt faptele? Pe 26 octombrie, tehnicianul veterinar îl anunță pe președintele C.A.P., Nicolae Trăsnitu, o anunță pe șefa fermei zootehnice, ingineră Popa Cornelia, că a doua zi, în 27 octombrie, urmează să facă tratamentul cu «Fasciozan» la oi. Anunță că va aduce oile în sectorul zootehnic, fiindcă în strungă n-are condiții. Îl avertizează, în treacăt, și pe ajutorul șefei de fermă, pe Lohon Alexandru, rugîndu-l să-i mai asigure oameni căci el singur, cu cei doi ciobani, nu va izbuti la un ciopor de 500 de oi. Cere șaretă președintelui (acesta i-o dă) și pleacă sus între dealuri să le spună ciobanilor să pună oile la regim, începînd cu orele 18,00 să le închidă în obol, fără mîncare, iar a doua zi să le coboare în sectorul zootehnic, unde să le facă tratamentul împotriva fasciozei (gălbezei). Bun și făcut, ciobanii îl ascultă, închid oile în obol, iar dis-de-dimi-

neață pornesc cu ele spre sat, cale de 5 kilometri. Cum specifică toți în declarațiile scrise date la postul de miliție, inclusiv șefa fermei, la orele 7-7,30 s-a început tratamentul. «Nu cunosc în ce împrejurare au ajuns oile în sat în sectorul zootehnic — notează ingineră Popa Cornelia — dar le-am văzut în dimineața zilei de 28 octombrie 1972 (o mică eroare de dată — n.n.) la orele 7,30, aduse de ciobanii oilor și la venirea mea se aplicase tratamentul respectiv la circa 5-6 oi». Au lucrat cei doi ciobani, tehnicianul, ajutorul șefului de fermă și încă doi cooperatori sub supravegherea inginerii așa încît la 10-10,30, erau gata. Au mai fost ținute cele 500 de oi la regim, închise fără mîncare, pînă pe la 12,30-13,00 (orele au importanța lor chiar și în medicina veterinară, fiindcă indicațiile prescriau patru ceasuri de dietă), «după care — declară ciobanii, Nicola Virgil și șefa fermei — ne-au spus să luăm oile și să plecăm la stîină, lucru ce am și făcut. După ce am plecat cu oile din sat, am trecut calea ferată și le-am mai lăsat să pască printre pomii livezii încă vreo două ore, după care am pornit spre stîină», adică din nou 5 kilometri, departe de sat, acolo, izolați între păduri și dealuri. Spre seară și în cursul nopții o parte din oi au început să dea semne de boală gravă, semne de moarte. Ca să nu se piardă, bacii — care nu erau baci de ieri de azi, știau semnele cînd animalul e răpus fără scăpare — au început să taie. «Să sacrifice de necesitate» — cum se spune în termeni veterinari. Tîrziu în noapte, boala prindea alte și alte oi și atunci unul tăia, iar altul a luat-o la fugă peste dealuri, spre sat. Către zori, pe la 5, îl anunță pe ajutorul șefului de fermă, îl anunță pe președinte, acesta pe tehnicianul veterinar și alegă toți cu șarete cu cai, acolo sus la stîină. Spectacolul dezolant: 30 de oi tăiate, se continuă pînă la 71. Ba nu, 74, dar 3 erau ale oierilor și ale lor nu contau la pagubă. Au fost duse la Abatorul din Craiova, au fost valorificate, și împreună cu despăgubirea primită de la ADAS se recuperează din valoarea oilor 15 906 lei. Incontestabil s-a adus un prejudiciu avutului obștesc, incontestabil s-a făcut o pagubă șepțelului de animale al statului, incon-

testabil suma totală trebuie recuperată. Dar cine-i de vină de acest «accident», cum îl numesc toți, cărui fapt se datează? Cine-i bun de plată? Începe ancheta, încep probele de laborator, încep expertizele, încep procesul... Și se găsesc cei trei vinovați. Oare întru totul ei? Oare numai ei?

După ce am studiat atent, foarte atent, dosarul am fost la Livezi, am cerut să mi se povestească totul încă o dată și încă o dată, am refăcut drumul oierilor și nedumeririle persistă... Se înnoadă într-un păienjenis de neglijențe, de indiferențe, de fugă de responsabilitate ale altora decît ale oierilor. Aș spune fără teamă că greșesc că ei sînt cei mai puțin vinovați. Li s-a spus să vină cu oile în sectorul zootehnic, au venit în sectorul zootehnic. În declarația sa, ingineră Popa Cornelia, șefa fermei, cea mai în drept să ia decizia, scrie: «De asemenea, cunosc că trebuia o furajare specială înainte de aplicarea tratamentului, bogată în substanțe proteice (prospectul precizează că în calciu n.a.), pentru prevenirea accidentelor». Deci, cunoștea că un asemenea tratament comporta riscuri, dar cum a fost anunțată, așa trîsnit, că se va aplica tratamentul, nici nu s-a interesat dacă această furajare s-a făcut ori ba. Atunci, avea sau nu competența să hotărască amînarea aplicării respectivului tratament?

E adevărat, graficul presa, tratamentul trebuia făcut în septembrie, cum tot dînsa notează. «Cunosc că tratamentul trebuia aplicat înainte de venirea ploilor, adică în luna septembrie 1972, de asemenea trebuia constituit un lot de probă, la care să se administreze cu 24-48 ore înainte de tratamentul în masă». Iar ploile începuseră, iar fascioza amenința cu epidemia, bacilul ei crește într-o fantastică explozie pe vreme de ploii, iar pășunile din partea locului sînt supradozate, infestate pînă la refuz cu acest oribil flagel. Și a închis ochii... Să spunem că tehnicianul ar fi fost un încăpățînat, un indisciplinat, dar circumscripția veterinară, dr. George Popescu, șeful ei, nu era așa departe... Nu era imposibil de găsit. Numai că între ingineră zootehnistă și medicul veterinar nu există prea bune relații profesionale.

Cei doi ciobani au fost în situația să treacă oile, dus-întors, pe o muchie de cuțit: într-o parte teren de sfeclă furajeră absolut contraindicată, în alta pășune tratată masiv cu îngrășăminte chimice (azot și superfosfat), care n-a fost marcată (cum este obligatoriu) decît după ce se fripseseră cu ciorba, abia în 11 noiembrie 1972. Probați cu reconstituirea și vedeți dacă este posibil ca doi oameni, numai doi, să reușească performanța să nu lase oile, dar absolut nici una, să treacă granița, nici în sfeclă, nici pe terenul toxic. De ce completul de judecată n-a solicitat o reconstituire? Este iarăși o nedumerire. Dealtfel, cu toate probele de laborator făcute, cauza mortalității este încă un mister. Sfeclă s-a găsit în cantități prea mici ca să provoace intoxicații mortale, semnele toxicelor din îngrășăminte n-au apărut. Există și suspiciunea că probele s-au dus prea tîrziu la laborator, cînd organele erau alterate.

Să mergem mai departe, pe firul faptelor; ingineră declară: «Nu cunosc dacă s-a aplicat tratamentul cu «Fasciozan» ovin în cursul anului 1972...» Și e vorba de ferma de care răspunde. Desigur, normele veterinare sînt în sarcina circumscripției medicale, dar chiar un inginer agronom profilat pe zootehnie de 9 ani, cum este ing. Popa, poate rămîne complet străin? La Direcția agricolă județeană-Dolj am pus această întrebare: «Spuneți-mi, un inginer zootehnist trebuie să cunoască sau nu, măcar în general, norme veterinare?» «99 la sută da» a fost răspunsul. În primul rînd pentru că la Facultatea de agronomie se predă, ca disciplină de învățămînt, și se dă examen, la medicina veterinară. Culmea culmilor, în timp ce un inginer de fermă zootehnică îmi declară și îmi susține sus și tare că nu este obligat și nici nu are indicația să cunoască norme veterinare, în contractul de angajare al celor doi ciobani, pe care l-a semnat și ing. Popa, se specifică: «...sînt obligați să-și dea toată stăruința pentru a se îndeplini sarcinile conform planului de producție și să respecte toate indicațiile zoo-veterinare pentru păstrarea efectivului planificat». Așadar, doi ciobani cu 4 clase elementare trebuie să cunoască norme veterinare științifice în timp ce un inginer nu! Așadar, doi ciobani execută niște dispoziții date de superiorii lor, iar un tehnician lucrează necontrolat de nimeni. Nu este oare normal ca și medicul Popescu George să fi știu dacă s-a făcut sau nu testul de probă, să asiste la un asemenea tratament în masă? Iar o șefă de fermă se disculpă total, afirmîndu-și în fapt incompetența, prin declarația scrisă, cu vîdita intenție de a da integral vina pe tehnician și pe ciobani.

«Încă un element de regret — și-l exprimă medicul veterinar Lazăr Buciu de la Direcția agricolă județeană Dolj, pentru că au fost condamnați ciobanii — este faptul că acești oameni muncesc în condiții vitrege, bătuiți de vînturi și de ploii, izolați de sat și de familie, fără un minimum de amenajări din partea C.A.P. Se găsesc greu ciobani pentru oi. Iar cei din părțile Novacilor sînt recunoscuți pentru priceperea și conștiințiozitatea lor. Sînt compromiși ei, dar și C.A.P.-ul. Ei nu vor mai găsi ușor de lucru în altă parte, dar nici alții nu vor mai veni la acest C.A.P. În fond, oricîți specialiști am avea noi, tot ciobanii hrănesc și îngrijesc oile». Atunci, cînd acești oameni sînt fără antecedente penale, cînd pînă la acest accident nimeni nu le poate reproșa nimic, și cu toată grava lui prezență cooperativa și-a îndeplinit și depășit planul de producție pe 1972, ocupînd locul doi pe județ în sectorul ovin, de ce nu s-a găsit altă modalitate de sancționare a «neglijenței lor în serviciu», fără judecătoria și proces?

Desigur, prejudiciul adus avutului obștesc trebuie compensat. Dar nu de trei acari Păun, ci de toți vinovații. Cu ce sînt oare mai mici «neglijențe în serviciu» dezinteresul față de sectorul pe care îl conduci, incompetența, învăluirea lașă în «nu cunosc», «nu mi s-a spus», «nu mi s-a adus la cunoștință»?

Cici IORDACHE

un sfetnic util: autonemulțumirea

Am revenit în marea uzină de utilaj chimic «Grivița roșie» pentru a fi martorul unui eveniment sărbătoros: îndeplinirea planului pe primele 10 luni cu o depășire de 22 milioane lei la producția globală și 8 milioane la producția marfă, precum și realizarea integrală a sarcinilor la export. Înștiințându-ne telefonic despre toate acestea, secretarul comitetului de partid, tovarășul Ilie Bologa, a ținut să adauge că «prin aceste îndepliniri se devansează cu 3 luni angajamentul asumat de îndeplinire a cincinalului cu 7 luni mai devreme».

Așadar, realizări notabile prin care constructorii grivițeni lasă în urmă nu numai sarcinile de plan propuse inițial, ci, chiar, și propriile lor angajamente reînnoite la începutul acestui an.

De fapt nimic senzațional, nimic ieșit din comun. Succesele erau raportate de către colectivul de la «Grivița roșie», aici unde flințesc de mai mulți ani cea mai strălucită școală de sudură românească și unde, în laboratoarele uzinale, zeci de specialiști pasionați inventează și perfecționează de la o lună la alta metode și procedee tehnologice originale, dintre care unele înscrise la capitolul «premiere mondiale». (În paranteză fie spus, cu vreo cinci luni în urmă, după publicarea în «Flacăra» a unui reportaj consacrat activității desfășurate de un grup de cercetători inimoși, m-am pomenit cu o misivă redactată în termeni drastici prin care eram foarte aspru certat de către reprezentanții unui institut de cercetări din Timișoara care nu vroiau nici în ruptul capului să-mi ierte rîndurile prin care afirmam că un specialist de la «Grivița roșie» a fost nevoit să pună la punct de unul singur un procedeu original de sudare, deoarece colegii din Timișoara refuzaseră să-i acorde concursul... Mă rog, oameni sensibili și, fără îndoială, cu mari disponibilități în domeniul autocriticii.)

Am pășit, deci, pragul întreprinderii pentru a descrie mai puțin toasturile festive și congratulările reciproce ci, în primul rînd, pentru a reface prin sollicitudinea slovei tipărite drumul parcurs aici în ultimele 11 luni, spre folosul tuturor celor care doresc să cunoască îndeaproape experiența acestor constructori bucureșteni. Iată, de ce nu mică mi-a fost mirarea cînd în locul atmosferei sărbătorești am găsit pretutindeni, și asta chiar de la început, fețe încruntate și priviri piezișe, un soi de du-te-vino cu bărbați încordați, scumpi la vorbă și, după toate aparențele, cătrăniți foc.

— Ce se întîmplă, tovarășe Bologa?
— Se întîmplă așa că nu e bine deloc. Și din nou agitație și obrazuri crisplate. Încăperile comitetului de partid gemeau de lume. Muncitori, maiștri, ingineri, sudori și turnători sosiți de câteva clipe din halele de execuție, cu fețele și palmele cernite de zgură. Se discutau probleme curente de producție și se rosteau cu voci de stentor comenzi scurte, militărești. Aici, la «Grivița roșie», zgomotul puternic din halele de cazangerie și turnătorie i-a obișnuit pe oameni să vorbească tare și în cuvinte putine și o fac chiar și atunci cînd se găsesc în birouri cu uși capionate și flori la ferestre.

Tema dominantă a dezbaterilor: îmbunătățirea calității produselor aflate în execuție. Se discuta aprins, se făceau propuneri și se prezentau soluții de extremă urgență. Totul în conformitate cu indicațiile ferme formulate în această privință de către se-

cretarul general al partidului nostru cu ocazia vizitelor de lucru întreprinse în județele Mureș, Buzău și Prahova. Se lucrează de asemenea intens la întocmirea unui plan de măsuri care să asigure respectarea riguroasă a prevederilor legale ce stabilesc ca uzinele furnizoare să efectueze, cu exigență, înainte de livrarea utilajelor, toate probele privind funcționarea acestora.

Mă adresez din nou tovarășului Bologa:
— Considerați că după criticile adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu constructorilor de utilaj chimic din Ploiești se impune o revizuire a activității generale și în întreprinderea dumneavoastră?

— Nu avem reclamații chiar atât de vehemente din partea beneficiarilor noștri. Dar lipsuri, indolență și lucru făcut de mîntuială există și în uzina noastră. Am fost și noi, la fel ca și colegii ploieșteni, preocupați mai mult de realizarea sarcinilor curente și de perspectivă, fără să instituim ceas de ceas un control sever, interfațic, în domeniul execuției și calității produselor.

— Imi dați voie să public lucrurile acestea?
— Vă rog chiar. Nu ne speriem să ne facem publice lipsurile. La urma urmei totuși avem de învățat unii de la alții, atît din merite cît și din greșeli.

— Și pe urmă, vorba juriștilor, o greșală recunoscută e pe jumătate iertată.

— ... Sau pe jumătate remediată, spunem noi constructorii. Dar aici o precizare. Într-un colectiv de muncă toată lumea trebuie să participe în masă la înlăturarea greutăților. Criticile și admonestările între patru ochi și la adăpostul zidurilor mute seamănă a spovedanie poezică. Veniți după masă la plenara activului nostru de partid.

Spuneam câteva rînduri mai sus că la «Grivița roșie» zgomotul puternic din halele de producție i-a obișnuit pe salariați să-și vorbească pe scurt, pe un ton răstit și cu voci de tunet. Adăugați la toate acestea faptul că aici, în ședințe, participanții își spun gîndurile exact așa cum li se izvodesc în minte, că nu se tem să-și scuture superiorul și nici să se sperie de criticile colegului de muncă — și veți avea în mare imaginea unei plene a comuniștilor grivițeni.

Nici o fărîmă de critică poleită, dar nici de patîmă dezlănțuită. Oamenii își spun verde în față, păreri, neiertători. Un stil de a gîndi, de a vorbi, de a acționa. Asta e tot.

Astfel stînd lucrurile și cunoscîndu-i pe comuniștii de aici nu de ieri de azi, nu m-am mirat deloc cînd am yăzut în informarea prezentată în ședință că meritele și succesele au fost expediate în câteva rînduri, iar restul spațiului (vreo 10 pagini) a fost rezervat unei critici virulente la adresa întregii activități din ultimele 10 luni. S-a arătat între altele că, în acest rîstimp, au fost înregistrate 26 de reclamații din partea beneficiarilor, că nu puține utilaje au fost livrate cu grave defecțiuni de fabricație, că nu întotdeauna s-a ținut seama de prevederile legale de a se executa utilaje complet asamblate și verificate cu exigență pe standurile de probă din întreprindere. Au fost astfel expediate la Pitești coloane și schimbătoare de căldură cu deficiențe de montaj și talere sudate necorespunzător. Greșit executată s-a dovedit și coloana pentru sinteza amoniacului, livrată Combinatului chimic din Slobozia. A mai fost amintită reclamația sosită din partea Combinatului chimic din Rîmniceu-Vilcea prin care

s-a dovedit negru pe alb că echipamentul auxiliar al celulelor de electroliză avea serioase carențe de execuție. S-a vorbit apoi pe larg despre pregătirea necorespunzătoare a unor salariați, oameni rămași de căruță, cu o gîndire tehnică depășită, și care nu mai pot astăzi rezolva problemele complexe ale noilor utilaje aflate în construcție. În sfîrșit, s-a discutat mult și amănunțit despre mașinile-unelte cu grad mare de uzură, despre rabotezele, presele și valțurile mizere, hodrogite, cu stop cardiac care nu asigură nici productivitatea scontată și nici precizie și rigoare în prelucrarea diverselor piese.

Iată în continuare pe scurt, foarte pe scurt, și cîteva păreri exprimate de cei prezenți. Inginer Gheorghe Stan (șeful CTC): Lipsurile constatate să fie imediat discutate la locul de muncă în prezența celor vinovați și cu participarea factorilor de răspundere: maiștri, șefi de echipă, ingineri.

Inginer Anton Moldovan (invitat din partea Ministerului Industriei Chimice): Uzina are restanțe serioase față de beneficiar: circa 1 250 tone. Întîrzierile au dus la neintrarea în funcțiune a pirolizei și rafinării II de la Combinatul Pitești, care la rîndul lor frînează încă alte 11 instalații.

Florea Opreșcu (maistrul la cazangerie): Nu se poate învăța meserie din moment ce sudorii calificați își lasă ucenicii să lucreze singuri, îi distribuie la lucrări autorizate pentru care nu au pregătirea corespunzătoare, în loc să se ocupe îndeaproape de creșterea lor.

Inginer Dumitru Manolache (șeful secției proiectare): Avem nevoie de o concepție unitară a planului de execuție. În clipa de față se lucrează diferit și fără tipizarea necesară.

Ștefan Nițulescu (maistrul turnător): Secția noastră a ajuns copilul vitreg al întreprinderii. Nici o modernizare în ultimii ani. Să se mărească responsabilitatea fiecărui individ în parte, iar inginerii să nu fie transformați în dispeceri, ci să fie lăsați să-și facă meseria.

A fost întocmit un plan de măsuri, din care reținem în mod deosebit preocuparea expresă pentru înființarea grabnică a standurilor de probă și a platformelor de montaj, precum și a unor cursuri de calificare și reciclare la toate nivelele.

Trei ore cu fulgere și tunete, dar după terminarea ședinței oamenii se prezentau cu fețele destinse, privirile limpezi, rideau și aveau chef de vorbă. Mulți dintre participanți au trecut vizavi, la «Feroviarul» unde au continuat discuțiile. Așa ca între prieteni. Am fost și eu prezent și am constatat din nou că aici autonemulțumirea constituie un fel de meteahnă de lux, eficiență și care mai cu seamă are meritul de a rezeza din față aripile rutinei și mulțumirii de sine.

O metodă originală, un stil de muncă sau mai degrabă o profesiune de credință născută din conștiința colectivă a unei uzine cu vechi tradiții de muncă și luptă muncitorească, a unor oameni care-și gospodăresc cu exigență comunistă avuția materială și intelectuală, într-o luptă permanentă cu inerția și capcanele neprevăzutului. Din tot ce am văzut și am constatat, n-avem decît de învățat.

Liviu TIMBUS

nu ne afumați !

Admonestarea a bubuit prin ferestruica deschisă a ghișeului, prin care ieșeau, în viteză, căni aburinde cu ceai.

— Dar nu... scuzați-mă... nu-i aprinsă...
Cel admonestat, un tînr în ținută de oraș, cu cravată, și-a scos automat dintre buze țigara super-long. Avea o expresie uimită, intimidată, interzisă. Asemenea tratament din partea unei gazde! Fiindcă «puștiul» care servea ceaiurile era, evident, pe post de gazdă. Sigur.

— Un ceai! trei ceaiuri! un ceai! două ceaiuri! Un coniac, vă rog! Încălzește singele.

În circa zece minute, prin ferestruica ghișeului au trecut peste cincizeci de ceaiuri, vreo 15 coniacuri (cineva a vrut Bitter cu lămîie), s-au fumat cel puțin 20 de țigări. S-au fumat toți. Pe urmă zarva s-a potolit. Grupul de tineri turiști — grup organizat prin O.N.T. — a luat drumul înapoi la Sinaia.

— Crezi că se cuvine să fii nepoliticos cu oamenii care urcă pină aici, la 2 507 metri? Crezi că e drept?

— Aștia nu-s oameni de munte!
Și după ce i-am spus că scriu la o revistă:
— Dumneavoastră ziaristiți!, ar fi bine să nu scrieți numai despre cabanieri și meteorologi... I-ați văzut, nu? Urcă la cabană să fumeze și să bea. Acum n-a fost nimic. Se fac beții în lege. Și-și aduc tranzistoare. Și vin în pantofi de lac. N-au văzut nici Colții Morarului, nici Văile, nici apusul soarelui. Nimic. De ce nu scrieți că muntele trebuie respectat? De ce nu-i trimiteți să se plimbe pe bulevard, pe aceia care cred că la munte se merge ca la chermăz?!
A tăcut brusc.

Ion Amuza este supranumit în Bucegi «copilul munților». A terminat liceul și a făcut de curînd armata, apoi a absolvit un curs al Ministerului Turismului, la Sinaia. Tatăl lui a fost 25 de ani cabanier. Fiul a venit de un an la Omul. Face parte din «Salvamente». A scăpat oameni de la îngheț, de la moarte.

— Ai de gînd să trăiești toată viața în cabane?

— Nu m-am gîndit încă...

Greu de crezut. Nu din indiscreție, ci cu totul întîmplător am văzut pe masa lui un caiet cu exerciții de algebră. Poate e o pasiune gratuită. Poate.

De fapt, pe Ion Amuza l-am întîlnit în drum spre Omul. Avea un rucsac greu. Nu știam că e cabanier sau că aduce piine de la Babele. Abia într-o sa de munte, înainte de începerea urcușului pieptiș, cei din grupul nostru și-au dat seama că ne însoțea cabanierul de la Omul. Acolo, în șaua muntelui, era o stivă mare de navete cu sticle goale de Pepsi și apă minerală. Niște oameni i-au spus băiatului că a doua zi va veni mașina cu marfă. Zeci de kilograme urmau să fie cărate de el cu spatele, cîteva drumuri dus-întors, la cabană. Așa cum cară și apă de băut în bidouane de plastic de la Obîrșia Ialomîței, dintr-un izvor care picură încet, că a fost o vară cu arșiță, sus. Apa de izvor cărată cu puterea umerilor pentru ceaiuri. Și chiar pentru bărbieritul unor tyriști, care nu-și dau seama ce lux mare înseamnă, acolo, această banală operațiune de toaletă.

În ziua cînd am coborît la cabana Mălăești am hotărît că, în ciuda recomandărilor sale («nu scrieți despre cabanieri!») ar fi nedrept dacă n-ar ști lumea că există la Omul, un tînr grav, de-o rară și minunată seriozitate.

Cabanierul Ion Amuza e foarte tînr. Și foarte singur. Sint acolo, pe Virful Omul, și meteorologii. Ei mai beau cîte o «tărie» împreună, mai pușăie un Snagov, joacă uneori cîte un... șeptic. Dar cabanierul nu bea și nu fumează. Pentru el e păcat de moarte. Păcat față de munte.

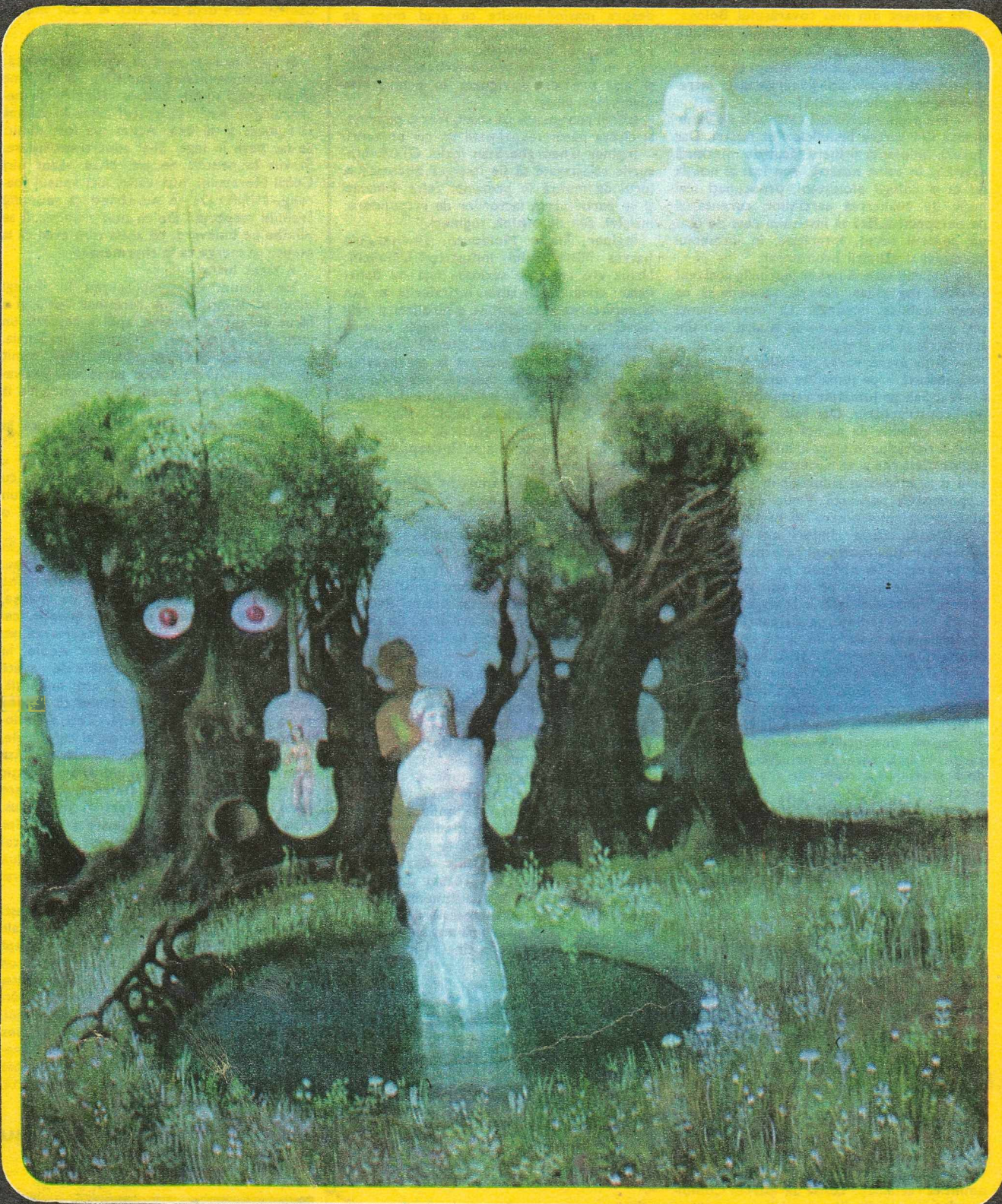
Viorica CIORBAGIU

celebrînd frumusețea eternă

◀ PORTRET.

▶ PRIMĂVARĂ ETERNĂ.

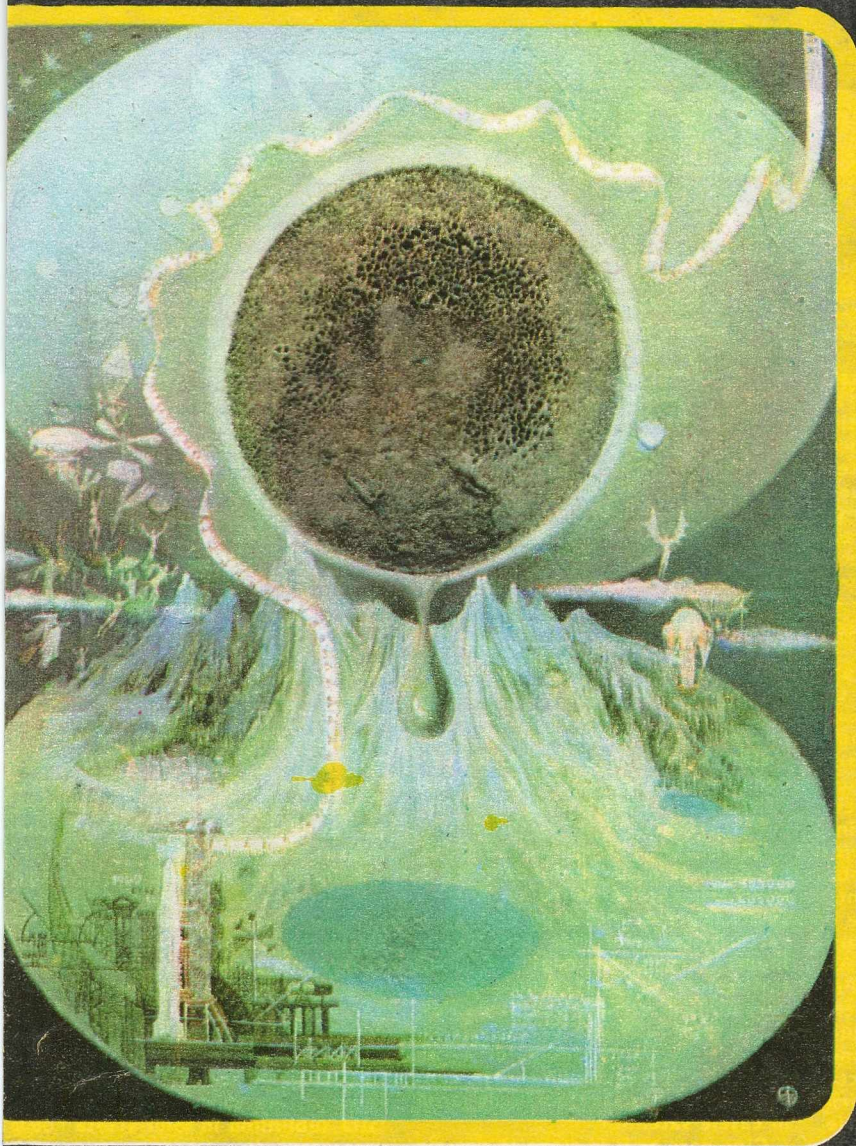

Cînd florile sau naturile moarte
mai spun pictorului nimic, ori jo
imprevizibil al tușelor și auton
culorilor încetează să-l mai fascine
mai există regiuni ale realității și
care pictorul se îndreaptă cu speran
cele ale sufletului și ale visului. Dealt
el se întoarce spre un loc firesc, și
ținuturile tainice ale emoțiilor și i
ginației nelimitate, care fertilizează t
deauna creația. Toate acestea mi
păreau a fi adevărate pentru Se
Frențiu, urmărind în expozițiile u
milor ani lumea din tablourile și
Părăsind pura descriere cromatică
obiectelor ori cea a aranjamentel
florale (eternele motive ale orică
pictor, sau poate ale oricărui încep
cînd încercările de virtuozitate teh
obsedează artistul), el s-a îmbarcat
imperialele imaginației, călătorind s
universul realității interioare, unde
există limite, nici imposibil, unde
drăzneala distruge canoanele și pute
de evocare a fanteziei reconstitue
mea îmbogățind-o cu noi semnifica

Poate această întoarcere spre re
tatea sufletului, unde gama emot
predomină, nu explică integral in
ginile de pe ecranele pictate de Se
Frențiu. El nu e întru totul sup
dictaturii afectelor și nici nu este ro
unui loc plasat în afeliul lucidității
Pictura sa conține, pe lângă iluminâr
de-o clipă, și acea necesară elabor
mentală care poartă în ea, deghiz
cu prudență, și ceva din munca geon
trului care aruncă în actul creat
calcul și premeditare, rigoare și
țiune. Exegeza l-a clasat adeseori pr
tre artiștii suprarealității, nu fără oa
care dreptate dacă ținem seama că
face apel adeseori la puterea mag
a figurației. Dar discursul său nu v
lează totdeauna legile ordinii natura
nu e supus unui dicteu, nu are nî
terifiant sau halucinant. El reface
mea într-adevăr după un «model in
rior» și atribuie visului valori reale
absolute, folosind astfel tehnici psih
logice proprii suprarealismului, dar
unei anumite poetici care-și bazează
reprezentarea pe transferuri de sem
fificații. Cred că trebuie să acceptăm
ideea că înainte de toate Sever Frențiu
este un pictor al metaforelor.

Imaginile lui deschid larg port
analogiilor poetice. «Non omnis m
riar» e portretul unei femei, sau n
degrabă celebrarea frumuseții eterne
Pictorul parcurge un drum lung de
cuvînt la imagine. Cel care a decla
șat-o este un celebru vers al lui Hor
țiu: «Non omnis moriar...» («Nu v
muri cu totul...»). Metafora din cuv
te e transferată unei permanențe um

● CIVILIZAȚIA OCHIULUI ●

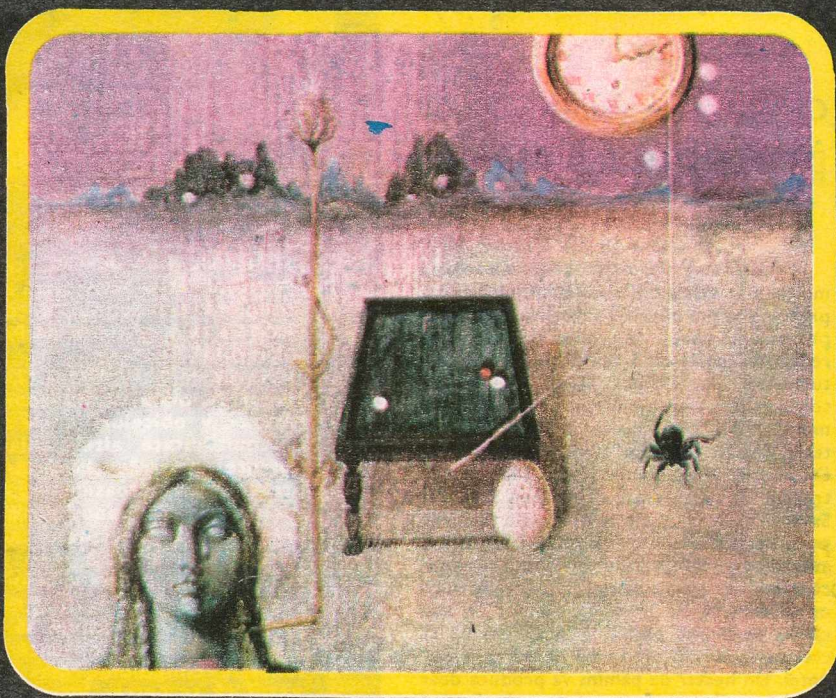

▲ O PICĂTURĂ DE LUNĂ.

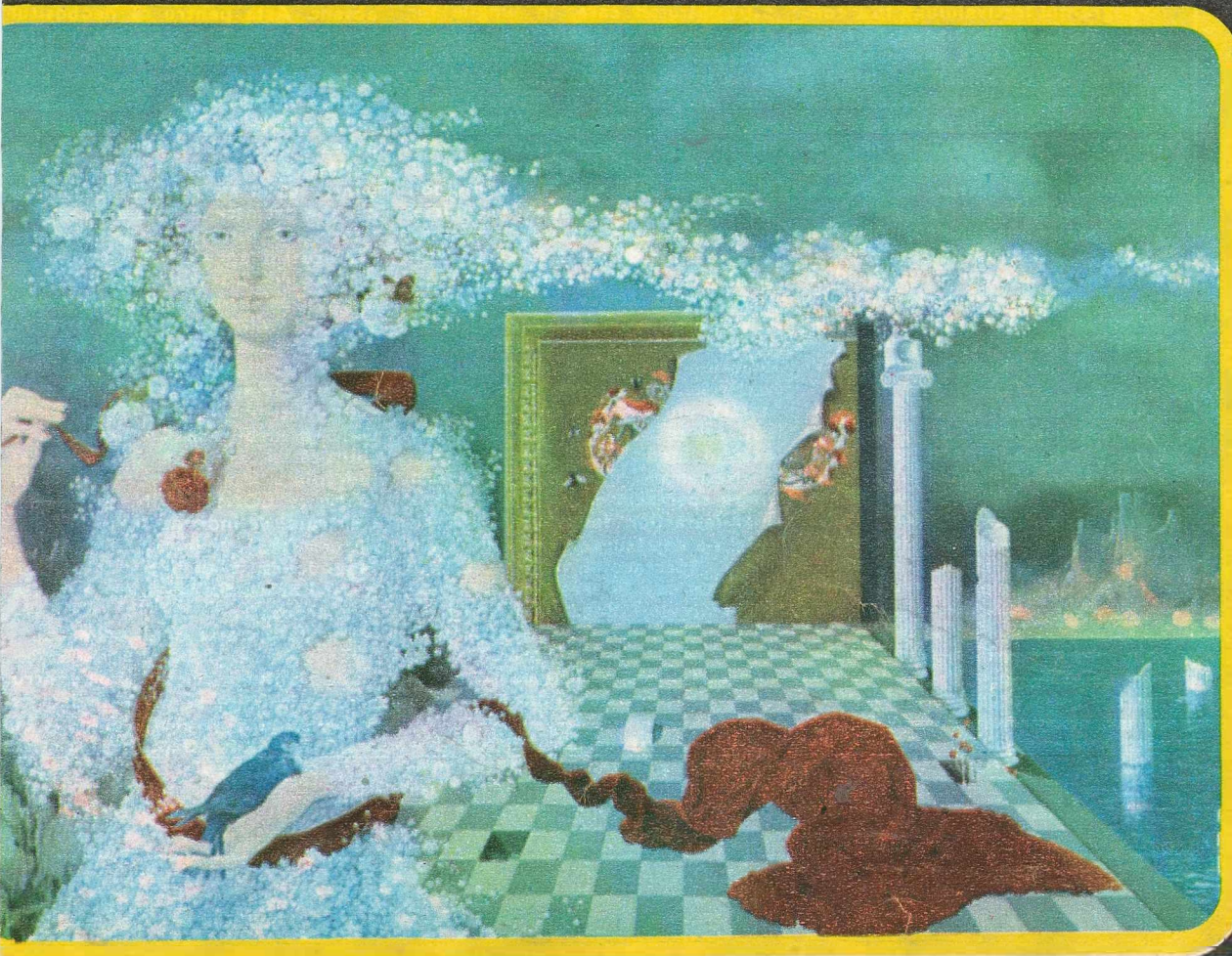
frumuseții feminine, pe care timpul
dește, dar n-o poate distruge, pe
ciclul biologic al vîrstelor o ame-
dar n-o înfrînge, pe care convul-
existențiale o asaltează, dar n-o
mpun, așa cum conotează pe rînd
lul-ceasornic, fluturile de noapte
erlele care picură lacrimi. Cele-
frumusețea, el slăvește în același

▲ AFORISM.▶

▲ PRIMĂVARA.▼

▲ UITARE.

timp puterea vieții — singura care dă
sens duratei temporale — și puterea
magică a visului.

Apelînd la puterea evocatoare a me-
moriei și la jocurile nelimitate ale ima-
ginației, Frențiu dă sensuri noi terme-
nilor realității și creează lumi în care
primează miraculosul și adesea feeri-
cul. Peisajul e supus unor metamorfoze,
care ne aduc aminte de narațiunile din
basmе: copacii se transformă în ființe
ori în arboreșcențe ciudate, cîmpia se
personifică în statui și dintr-un mi-
nuscule lac, ca odinioară din mitologica
mare, apare Venus, de astă dată sta-
tuie albă și plină de grație, transmisă
posterității de antichitate. Tot acest
peisaj, ireal prin raporturile dintre
lucruri, e dominat de cîntecul unui
flautist pierdut printre nori («Primă-
vară eternă»). Cîteodată, jocul metafo-
rei se apropie de evenimentele care
au fascinat lumea în care trăim, ca în
«O picătură de lună», transpunere
plastică a cuceririi Selenei.

Pictura lui Severin Frențiu, cu simbo-
lica și alegoriile sale, trebuie acceptată
și judecată ca orice convenție. Ea con-
servă ideea convertirii realității inte-
rioare în metaforă. Invizibilul sufletu-
lui sau al memoriei devine vizibil.
Poate nici nu e nevoie de mai mult
cînd vrei să dai frumosului o imagine.

Cornel BOZBICI

criză de proteine ?

Fără proteine n-ar exista viață, n-ar exista multe, n-ar exista om. Existăm fiindcă există proteine, trăim mîncînd proteine. Toți avem permanentă nevoie de proteine, în vreme ce rezervele clasice de proteine devin neîndesulătoare. Deocamdată, lipsesc 3 milioane tone de proteine pe an. Atît ar fi deficitul mondial. Atît ar fi necesar ca fiecare pămîntean să aibă rația lui zilnică de proteine. De regulă, în asemenea situații, toți ne întrebăm ce zic savanții, ce propun savanții? Savanții spun că va crește producția de carne pe întreaga planetă. Una la mînă. Dar, carnea animalelor, considerate în epoca noastră comestibile, nu va ajunge să acopere niciodată cererea de proteine a lumii. Se știe că nu va fi nici posibil și nici rentabil să crească la infinit producția de carne a planetei. Un hectar de pămînt va produce doar 480 kilograme carne pe an și va da, la concurență, 5 000 de litri de lapte și 50 chintale grâu, adică 3 500 kilograme de făină. Astea sînt datele, pămîntul ne trebuie și pentru altceva, nu doar pentru pășuni de hrănit vitele care să ne dea carne. Savanții sînt de părere că deficitul mondial de proteine poate fi combătut în multe chipuri. Ei, care au născocit înlocuitori pentru numeroase lucruri, propun înlocuitori și pentru carne. Atîtea lucruri au azi înlocuitori, a venit și rîndul proteinelor animale. Agricultură, de pildă, ne va furniza proteine vegetale. Carnea de la animale va ajunge să fie anevoie deosebită de carnea din vegetale. Doar marii degustători vor mai fi în stare să le identifice. Tot pentru învingerea crizei de proteine, noi, oamenii, va trebui să ne despărțim de niște prejudecăți. Și vom trece peste ele, garantează ei, savanții, pentru simplul motiv că prejudecățile n-au cum să țină loc de proteine. Astfel, vom începe să nu mai considerăm drept necomestibile o serie de animale, cum ar fi cerbii, elanii, cangurii, caii și altele, mergînd pînă la lei, care așa cum stabilea un mare poet sînt făcuți din mieii digerați. În fond, sînt de părere savanții, proteine putem scoate de peste tot, numai să le acceptăm în lumea alimentelor noastre. Savanții propun și petrolul ca sursă de proteine. Se cultivă levuri pe hidrocarburi și totul se transformă în proteine. Levuri, adică niște ciuperci microscopice, blînde și cu putere de înmulțire fantastică, pe hidrocarburi. La carnea de la animale și la carnea din vegetale se va adăuga curînd carnea din minerale. Savanții au obligat microciupercile să lucreze pentru noi, poporul infinit al microciupercilor va fi mobilizat pentru producerea proteinelor noastre. Savanții mai au încă o idee formidabilă. Să sintetizeze proteine din aer, mai precis nu din tot aerul, ci din azotul aerului. După carnea din carne, carnea din vegetale și carnea din petrol, va urma carnea din aer. Vom mîncă aer. Plantele știu să facă asta, animalele și mai ales omul, nu. Păi să aibă plantele în laboratoarele lor savanți mai pricepuți decît omul în laboratoarele sale? Să nu poată omul ce poate o buruiană? Deficitul de proteine, garantează savanții, va fi atacat din toate aceste direcții, din toate plus una. S-a descoperit că aborigenii din Noua Guinee creează singuri proteinele de care au nevoie. Ei nu mîncă aproape deloc proteine, dar organismele lor nu duc lipsă de proteine. O specie de bacterii, întîlnită doar în intestinul lor, sintetizează proteine din azotul aerului dizolvat în plasma sîngelui. Din acest punct de vedere, aborigenii din Noua Guinee sînt mai apropiați de plante decît de om. Și dacă deficitul de proteine nu va fi neutralizat total prin mijloacele și prin înlocuitorii propuși de către savanți, atunci, într-un viitor, în care greu va mai răzbate amintirea unora dintre noi, cel mai bine o vor duce aborigenii din Noua Guinee, cu organismele lor mai apropiate de plante decît de om.

Romulus BALABAN

sarmis '73

Festivalul hunedorean, care pînă acum îmbrățișa activitatea artistică complexă a județului, a consacrat cea de-a IV-a ediție în exclusivitate folclorului.

Vreme de o săptămînă (23-30 septembrie), plaiurile hunedorene au răsunat de obiceiuri (unele socotite de mult uitate, altele chiar necunoscute), de străvechi cîntări interpretate de sănătoasele, viguroasele voci ale sătenilor aduși din cele mai îndepărtate locuri, cîntece care, dacă părelnic dispăruseră, s-au dovedit a fi neîntinat păstrate în memoria poporului. Foarte mulți gîndeau că nu mai este cu putință să găsești locuri în care se mai joacă doar la sunetele cimpolului, așa cum am văzut că se petrec lucrurile în comuna Muncelul Mare. Formația de la Uricani a prezentat pentru prima oară jocurile «momirlanilor». Compusă din oameni maturi — perechi căsătorite — în portul lor străvechi, pe care nu l-au părăsit, cu opinci mari muntenești, bărbații purtînd plete și breton sub căciula ciobănească «tăiată». Apariția încîntătoare, de o desăvîrșită demnitate în atitudine și mișcări, a «momirlanilor» a arătat ceea ce înseamnă folclorul autentic de odinioară. Privindu-i, aveai impresia că o veche stampă sau o fotografie din secolul trecut a prins viață. Reacția unui stadion cu peste 7 500 de spectatori, aplauzele puternice, bucuria dezlănțuită au dovedit preferințele, bunul-gust, totuși nepoluat, al celor mulți.

Despre festivalul «SARMIS '73» se cuvine a se vorbi mai amănunțit. Gîndindu-mă bine, ajung la concluzia că, dacă toate județele mi-ar oferi surprize, pe măsura celor oferite — cu atîta trudă și dăruire — de către Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Hunedoara, titlul rubricii noastre («Popularea folclorului») nu și-ar mai găsi rostul.

Programul festivalului a fost conceput într-un fel neobișnuit, care dovedește seriozitatea preocupărilor celor ce l-au organizat. În ultimele două zile au fost concentrate toate echipele și formațiile ce s-au prezentat de-a lungul festivalului pe diferitele scene ale județului. În seara de sîmbătă, sala «Arta» din Deva a găzduit spectacolul «La luncile soarelui», așa-numit «experimental», în care s-a prezentat folclorul într-o formă — să spunem — pură, adică fără intervenție din partea instructorilor sau, mai bine-zis, cu permanenta lor grijă pentru autenticul nealterat de diferite influențe dăunătoare.

Acest modest intitulat «Spectacol experimental» a dat posibilitatea participanților și spectatorilor să cunoască frumusețile incomparabile ale unei arte care a reapărut în toată puritatea ei.

Ne-a impresionat deopotrivă grupul numeros al Casei de cultură din Hărtăgani, reconstituind «cununa grîului» la primul secerat, după cum ne-a încîntat «strigarea peste sat» a celor din Almaș-Săliște, ce reeditează vechiul obicei în care pe dealuri, la mare distanță, grupurile de tineri, cu un umor discret, «strigă» vrednicile celor buni și satirizează cursurile celor ce s-au lăsat pe tînjală.

Ne-a mișcat — în aceeași măsură

— sărbătoreasca prezentare a nunții pădurenești din Dăbica. Desfășurarea scenică, mișcările firești ale sătenilor artiști amatori, lipsa de închistare profesională te făceau să te simți în mijlocul lor, petrecînd în veselie la ei în sat, după toate canoanele, cu cîntece, jocuri, strigături rituale, proprii ceremonialului nupțial.

Grupul din Dîncu Mare, cu fete și feciori, ne-a dat prilejul să cunoaștem vechiul obicei «Popelnicul» (popelnic este o plantă socotită magică, ce nu se vestește de-a lungul anului, culeasă de fete într-o anumită zi a anului). Însoțit de anumite cîntece rituale specifice, acest obicei a fost aflat în urma cercetărilor întreprinse în ultimul timp și adus pe scenă pentru prima oară cu prilejul festivalului. (Socotim că ar fi fost mai potrivit să lipsească acordeoanele, atît de puțin dorite mai cu seamă în prezentarea unui obicei străvechi.)

Celebrii «Călușeri» din Boiu Homorodean (a nu se confunda cu călușarii), cu vîtaful de 60 de ani, cu șaluri negre aruncate pe umăr (caracteristică celor «de dincolo de Mureș»), mult mai bogați în «ponturi feciorești», se străduiau să concureze, prin ale lor «bătăi duble», admirabila formație de călușeri din Romos, care — la rîndul lor — au prezentat întregul obicei, așa cum se desfășoară la sărbătorile de iarnă în casele sătenilor.

Cine oare ar fi în stare să descrie frumusețea fluerășilor vîrstnici, cu chipurile lor statuare, săpate în granit, care își cîntau doinele și jocurile ciobănești sub conducerea talentatului Sînzian Bradea, mare cunoscător al tainelor construcției instrumentelor populare?

Îmi este cu neputință să-i pomencesc pe toți cei ce au adus obolul lor de artă curată, preluat cu atîta dragoste de la înaintași.

Îmi vine în minte tabloul celor patru păcurari care, în lungile lor «tundre», căutau «antifonic» (frază muzicală reluată în timpul cîntării de la primul grup), una dintre cele mai îndepărtate și fermecătoare versiuni ale «Mioritei». Impresionantele grupuri de «dubași» hunedoreni, cîntîndu-și la ritmul puternic al celor 10 dube străvechile melodii de preamărire a muncii, vredniciei și cinstei — așa cum o fac la vremea sărbătorilor de iarnă în casele gospodarilor — îmi mai răsună, cu toată prospețimea lor, în urechi.

«La luncile soarelui», «experimentul» hunedorean, a scos la lumină și a redat circulației bunurile artistice ale străvechii culturi populare. Este, fără îndoială, un punct de onoare pentru toți cei ce au contribuit la reușita acestui inedit spectacol.

«Nestemate folclorice», al doilea mare spectacol ce a încheiat seria manifestărilor festivalului «Sarmis '73», s-a desfășurat pe stadionul din Deva. Spectacolul nocturn a fost precedat de o impresionantă paradă a costumelor. Bogat brodatul port al pădurencelor, încă atît de bine păstrat, cu vîi și vesele culori, contrastînd cu sobrele costume ale celor de pe Valea Jiului, încîntau privirea.

Acompaniat de mari «tarafuri», orchestre populare, în ritmul jocurilor cu chiuituri și strigături, mărețul cortegiu s-a îndreptat spre sta-

dion. Peste 700 de dansatori, instrumentiști, cîntărești s-au perindat în fața spectatorilor. De data aceasta și-au făcut locul pe scenă marile formații ale întreprinderilor, ale școlilor, mari orchestre populare. Într-un spectacol ce dovedește dragostea și prețuirea hunedorenilor pentru cîntecul și jocul popular au apărut și formațiile ce au obținut nenumărate premii și trofee la diferitele festivaluri și concursuri din țară și străinătate.

Am avut prilejul să ascultăm celebrul «taraf» din Vața de Jos, compus din 19 săteni și muncitori, alături de marea formație (26 persoane) instrumentală a Casei de cultură din Brad. Renumita echipă de dansuri a Combinatului siderurgic din Hunedoara s-a ferit să includă jocuri străine regiunii, realizare pozitivă ce merită a fi subliniată pentru toate formațiile prezentate la festival (printre care și ansamblul folcloric profesional «Hațegana» din Hunedoara).

Echipa gloriosului Liceu pedagogic din Deva ca și grupul Institutului de mine — Petroșani dovedesc, prin prezența lor, preocuparea instituțiilor de a sădi în sufletele elevilor dragoste pentru muzica și jocurile lor, legătură puternică între viitorii intelectuali și satul părintesc. Voinicii călușei din Geoagiu au adus copilași îmbrăcați în aceleași pitorești costume cu ale vîrstnicilor. Joacă laolaltă, subliniind în felul acesta nobila preocupare de a transmite celor ce îi urmează bunurile preluate de la strămoși.

Ar fi multe, foarte multe de spus... Să nu ne ia în nume de rău cei pe care — din lipsă de spațiu — nu i-am putut pomeni. Sînt deopotrivă de buni în strădaniile lor laudabile.

În întreaga desfășurare a acestui prestigios festival, omniprezentul maestru coregraf a strălucit printr-o atît de discretă prezență încît — paradoxal — aveai impresia că e absent. Asta pentru că neobositul tovarăș Vasile CHEVEREȘAN și-a înțeles rolul însemnat ce îi revine de a interveni pe nesimțite, cînd este nevoie, înlăturînd tendințele și greșelile ce fatal se strecoară și care ar putea dăuna. V. Chevereșan își poate desfășura în acest fel activitatea pentru că în afara talentului înnăscut și-a dat osteneala să afle, să descopere, să cunoască. Tocmai datorită acestui fapt este respectat, iubit iar sfaturile îi sînt urmate cu încredere. Dar profesorul Chevereșan este unul dintre cei mulți care, în județul Hunedoara, luptă pentru a păstra la mare înflorire arta poporului căruia îi aparține.

Însuflețitul profesor Petre STOICAN, președintele Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al județului Hunedoara, profesorul Clemente CONSTANTIN, directorul Centrului de îndrumare, profesorul Victor MUREȘAN, Inspector la C.C.E.S. Hunedoara, m-au inițiat în tainele muncii care a dus la aceste rezultate binefăcătoare.

Dar despre asta cu alt prilej. Festivalul SARMIS '73 înseamnă o lecție de dragoste rodnică, o pildă pentru oricine înțelege să pună umărul la menținerea și transmiterea celor mai valoroase înfăptuiri artistice ale geniului popular.

Hari BRAUNER

Secepe parada costumului popular.

Atât căluserii cât și pădurenii sînt mesageri ai autenticului.

Momirlanii spun un «nu» hotărît poluării folclorului.

Gura Oborului.

Lume pestriță. Larmă. Iarmaroc. Tirgoveți. Unii grăbiți din cale-afară, alții tacticoși, așa cum îmi inchipui c-ar fi trebuit să fi fost mandarinii chinezi pe vremuri. Fotografii ambulante, care trag poza cât ai zice pește și te scot viu și natural, și un atelier pretențios, «La Florida», din vitrina căruia mirii își arată ceasurile, acelea despre care am crezut mult timp că se vînd în Elveția la kilogram, pentru ca odată ajuns acolo să constată că nu era decît un basm cu cocoșul roșu.

Gura Oborului, și undeva, la etajul I al unei case împovărate de cărți, într-o atmosferă călinesciană, din care nu lipsesc o pendulă, o pisică, o lupă și dulcețurile de rigoare, stau de vorbă cu Nicolae Topor.

Nicolae Topor, meteorologul, profesorul, omul care de vreo 30 de ani ne amenință cu timpul probabil, tatăl, bunicul și așa mai departe.

M-a primit cu precauție, tovarășe Topor, am venit să vă solicit un interviu, s-a uitat neîncrezător și mi-a deschis ușa cu fereală. A acceptat să-mi vorbească abia după câteva minute de studiu, ca în box, n-am voie să depun eforturi, mi-a spus, am făcut două congestii cerebrale, la ultima era cît pe-acum să mă curăț, înțelegi, tinere. Mă întreabă, și eu simt nevoia să dau din cap. Încuviințez. Oare ce poate fi așa greu de înțeles în faptul că un om a făcut două congestii cerebrale și a fost la un pas de moarte.

— Ce faceți acum?

Îmi arată poruncitor dulceața. Aș vrea să protestez, aș vrea să-i spun că nu-mi plac dulciurile, dar Nicolae Topor — îl numesc așa, cu numele întreg, pentru că nu știu cum să-i zic altfel, profesor e prea pretențios, doctor nu e pentru că, îmi mărturisește, n-a ținut niciodată la titluri și onoruri, și apoi așa îl cunoaște toată lumea, Topor, Topor și gata — nu pare să admită replica.

— Sînt născut la Brăila, în 1911, la 21 februarie. Ziua aceea a fost foarte călduroasă. Au fost 14 grade — spune — și simt din prima clipă deformația profesională și mă aflu în fotoliu, cu stoicism, bănuind ce urmează, cifre, grade, hărți, barometre, limbajul acela ciudat de la televizor, cînd tot omul așteaptă să i se spună dacă mîine va fi soare sau va ploua și i se spune că frontul ocluz va face sau că anticlonul va drege.

Omul este însă scurt, cu vorba dreaptă ca un fir cu plumb:

— Elementara am trecut-o ca gîșca prin apă. Venise războiul, școala se transformase în baie publică și nu-i ardea nimănui de carte. Așa că am fost un fel de școlar cu termen redus și am ajuns în clasa a IV-a fără să știu bine să citesc. Am urmat apoi liceul și Facultatea de științe naturale, pe care am terminat-o în 1936.

— Și pasiunea pentru meteorologie cînd s-a declanșat?

Urmează un moment de tăcere. Poate unul singur, poate mai multe. Își șterge ochelarii, își îndreaptă papiionul de modă veche, lung, care îmi sugerează un avion gata de zbor, mînincă o vișină zaharisită, papiionul o fi pus special pentru mine, mă întreb cu vanitate, dar vine răspunsul, picurat, parcă vine de departe, de la capătul lumii:

— Meteorologia n-a fost pentru mine o pasiune. Am vrut să fac medicină și am

audiat cursurile vreo doi ani. Apoi am renunțat și am terminat «naturalele». În '36, n-aveam serviciu, era o epocă de șomaj crunt și într-o bună zi am citit un anunț în ziar, se căutau amatori pentru prima școală românească de observatori meteorologi, înființată în cadrul Subsecretariatului de Stat al Aerului. Sperînd să-mi rezolv unele probleme materiale, m-am dus la școală, căci elevii primeau o indemnizație, mai mică decît cea de astăzi, dar oricum, era mai bine decît șomer. M-am dus cu gîndul că rămîn în meteorologie cîteva luni și am rămas toată viața.

Își aprinde o țigară.

— Pînă în 1939 am fost meteo-observator, un fel de tehnician în meseria asta. După trei ani de ucenicie am devenit meteorolog, meteorolog sînt și meteorolog o să mor. În urmă cu șapte ani, pe cînd funcționam ca director tehnic în cadrul Comitetului de Stat al Apelor, m-am pensionat după a doua congestie, dar de lucrat, lucrez zilnic. Cu siguranță că asta voi face pînă la sfîrșit, poate pînă mîine, poate încă 10 ani, de fapt nici n-aș putea să fac altceva pentru că nu știu.

I-am replicat că nu mă dumiresc cum stau treburile, cum de a început-o cu aerul și a terminat-o cu apa, a făcut un gest cu mîna, a lehamite, de parcă m-ar fi dojenit că sînt greu de cap, și a început să-mi dea lămuri de rigoare. Pînă nu demult, meteorologia a depins de aviație, și era normal să fie așa, de vreme ce ea condiționează în fiecare moment activitatea aviației, dar de cîteva ani a trecut în subordonarea Ministerului

sau peste două luni. De bună seamă că omul m-ar crede nebun, dar meteorologii au această nebulie în fiecare zi, în fiecare oră, și foarte des răsplata ce li se acordă este o ironie sau o replică grosolană. Prognoza reprezintă o culme a activității științifice a meteorologilor și enunțarea ei coincide cu un act de mare curaj, din păcate nu întotdeauna înțeles ca atare.

Nicolae Topor lasă să-i cadă ochelarii, cu zgomot, mai soarbe o gură de cafea, bate darabana cu degetele îngălbenite de tutun și continuarea vine de la sine. Mă întreabă dacă știu în cît timp se formează un bun meteorolog și recunosc că habar n-am, încerc cu obișnuitul în cîteva ani, dar stragataga eșuează. Mă aleg doar cu o privire metalică.

— Există o școală post-liceală de specialitate la Arad. Durează doi ani, dar e prea puțin... Meseria asta se învață într-o viață de om, pentru că în meteorologie este ca în dragoste: nu poți conta niciodată pe lucruri fixe. Situațiile de starea vremii sînt atît de variate, încît — asemenea infinitului — nu izbutești să le cataloghezi niciodată, și puțină lume știe, de exemplu, că în fiecare an masele de aer circulă pe alte traiecte decît în anul anterior. Pur și simplu, aerului nu-i place să treacă de două ori pe același drum.

În perete bate o pendulă, sacadat. S-a scurs o oră. A venit vremea să trec la atac, atmosfera s-a destins, doar eu sînt acela care pune întrebări...

— Înțeleg ce vrei să afli. Ei bine, pentru fixarea unui buletin meteo, care are șapte

că problemele aprovizionării cu lemne erau simple pe atunci, nu m-au uitat — cum numele meu e așa ușor, iată primul pe calea unei celebrități cu două fețe. Am eu ațiția bani în buzunar de cîte o m-au înjurat la telefon diferiți binevoitori supărați că — anunțînd ploaie — le-a stricat ziua de pescuit.

— Dar de greșit, cînd ați greșit cel m rău?

— În octombrie 1966. Am pronosticat lună foarte ploioasă și prognoza mea s dovedit foarte exactă pentru... Poloni! La noi n-a căzut nici măcar o picătură, toa luna a fost secetoasă și parcă vîd priviri încercate de reproșuri ale vecinilor ca obosiseră tot purtînd la ei inutilele umbrel — Dacă tot sîrim de la una la alta, vrea să-mi spuneti de ce mama, care e re matică, nimereste uneori mai bine timp probabil decît o face buletinul meteorologic?

O nouă tăcere, o nouă țigară. A cîta pent un om bolnav? Apoi răspunsul, lung frumos, nu, vremea nu e mai anapoda ast decît altădată, ce amestec să aibă aici e pieriențele nucleare, nici vorbă de așa cev Oamenii care au un țesut alterat, reumatic de exemplu, sînt mai meteorotropi de ceilalți, adică au o anumită sensibilitate fa de schimbările din aer. Presimțirea aceas are o bază biologică naturală, chiar da oamenii sînt mai puțin sensibili decît cel late animale. Explicația? Omul își consur cea mai mare parte a vieții într-un med artificial, de aceea sensibilitatea lui la schi bările de mediu a scăzut și continuă să cadă. Oamenii de la munte au instinct meteorologic cel mai dezvoltat, pentru trăind în mijlocul naturii au nevoia să c laboreze mai mult cu ea.

— Și animalele?

— Uite, vrăbiile, cocoșii sau chiar por îregistrează cu mai multă fidelitate eve tualele schimbări din atmosferă, le presin Se zice în popor că atunci cînd umblă porc cu paiul în gură se schimbă vremea, și a este, doar că nu este vorba despre o supe știție, ci de un fenomen natural. Datori schimbării umidității din aer, firul de p de pe pielea porcului se lungeste, fiii higroscopic. Porcul simte, vrea să-și fa un culcuș și trage la paie.

Mă ridic să plec. Pendula a mai bătut dată, sau poate de două ori, cine să m știe. Nicolae Topor are invitați la cir dar se rupe greu de conversație, contin să-mi explice despre obiceiurile acest care nu sînt vrăjitorii și care au fost rep diate pe nedrept, în numele unei fal științe, vorbește acum despre vrăbiile ca se string, gălăgioase, în același copac, pi vestind schimbarea timpului, și în cli aceea îmi vine o idee care să salveze di părțirea:

— Ce-ar fi dacă mi-ați da prognoza pent această iarnă.

Înalță din umeri, de parcă s-ar scutu de o povară.

— Am să ț-o dau, chiar dacă voi fi jurat o dată mai mult. Atît cît m-au lă perurile, am adunat date meteorolog din ultimii 80 de ani, am stabilit periodi tatea circulației aerului și cred că sînt sig de prognoza iernii care vine. O asemer prognoză nu poate fi stabilită decît pi comparații, la birou. Pentru că pe ca cercetării directe timpul nu poate fi p văzut decît pentru o perioadă de maxim 16 zile. Așadar, prima jumătate a lu noiembrie va fi frumoasă, pentru ca timp să se strice în a doua jumătate, cînd va căc prima ninsoare. Două săptămîni din dece brie, cam înaintea Crăciunului, vor fi ext ordinar de friguroase, temperatura puti să coboare pînă la minus 30 de grade. V urma o banală lună ianuarie și un februa amestecat. Dar frigul neobișnuit din cembrie merită să fie întîmpinat cum cuvine.

— Și ce-i de făcut?

Ride de-a binelea:

— Nimic. Poți să nu crezi.

Cobor în stradă. Gura Oborului. Acee lume pestriță și fascinantă peste care coborît inserarea. Acolo, la etajul I al u case bătrînești, cocoțat deasupra zvîrlirii de oameni și culori, Nicolae Top privește lumea cu ochi indiferenți, căuți numai la nori, pentru a găsi acolo secrete zile de mîine: va ploua sau va fi timp fi mos?...
Ovidiu NEGOIȚ

dacă plouă, de ce plouă,
dacă e timp frumos,
de ce plouă,
tovarășe topor?

Agriculturii Industriei Alimentare și Apelor și, uite așa, munca Institutului meteorologic s-a îngreunat, pentru că rețeaua s-a bifurcat, și iarăși mă întreabă dacă am înțeles. Dau din cap, da, ca o santinelă în post.

— E grea meseria de meteorolog?

— E dificilă — mi-a răspuns, și trebuie să recunosc că mi-a plăcut la nebunie alegerea sinonimului. Adică e dificilă, adică nu e grea, ceea ce mă încumet să cred că înseamnă cu totul altceva. Și au urmat detaliile:

— Fantastic de utilitară, meteorologia rămîne o disciplină a mișcărilor dezordonate, în care matematica n-a reușit să pună ordine. În lumea modernă, tot mai supusă formulelor și ecuațiilor, meteorologia nu acceptă decît parțial necesara tiranie a matematicii. Ea rămîne un sector al parametrilor variabili în timp și spațiu, teritoriu pe care domnesc regulile și nu legile. Meteorologia seamănă foarte mult cu medicina sau cu biologia, doar că e o disciplină mai publică și de aici derivă toate neajunsurile.

Mă fac că nu pricep.

— Nu cred să existe, astăzi, vreo disciplină mai luată în rîs ca meteorologia. Unii ne zic ghicitori, alții ne fac escroci, și este penibil că uneori ț-e teamă să ieși în lume și să spui că ești meteorolog, pentru că riști să te ia cineva pește picior. Lumea uită că dintre toate disciplinele relative singura care îndrăznește să facă prognoze este disciplina noastră, și mă întreb ce s-ar întîmpla dacă m-aș adresa unui medic, rugîndu-l să-mi spună ce epidemii crede că vor apărea peste două săptămîni

rînduri într-un ziar sau durează două minute la televizor, lucrează 40 de oameni timp de 4 ore, analizînd peste 100 000 de telegrame codificate primite din țară și din străinătate. E o muncă uriașă, migăloasă, plină de răspundere.

— Și totuși nu toate prognozele se adeveresc.

— La fiecare șapte prognoze bune, una e rea. Asta e situația în toată lumea și nici la noi nu e altfel. Chiar dacă meteorologia din România poate concura, ca sistem de organizare și ca amploare a prognozelor, cu cele mai avansate din lume, realizările ei fiind recunoscute și respectate pe plan mondial, uneori o mai nimerim și noi pe alături. Explicația acestor greșeli este simplă: sau meteorologul n-a fost bine informat, sau a apreciat eronat informațiile pe care le-a avut la dispoziție. Din păcate, în elaborarea unei prognoze există o mare doză de relativitate, datorată faptului că mai mulți factori de timp sînt uneori imposibil de determinat.

Încerc să schimb vorba. Îl întreb cum a devenit cel mai cunoscut meteorolog român, redevine duios și mă bucur că n-am greșit cu întrebarea. Ei bine, zice, în iarna lui '46-'47 am îndrăznit prima prognoză pentru un anotimp. Lumea nu m-a crezut, m-a ironizat care pe unde a putut, păstrez și acum o epigramă violentă semnată de un oarecare Lobodă în «Universul». Prevăzusem o iarnă extrem de călduroasă și așa a fost. N-a picat nici un fulg de zăpadă, iar na aceea a fost blîndă și lumea a botezat-o, din simpatie, «iarna lui Topor». Oamenii au fost bucuroși că am avut dreptate, mai ales

Trecuseră mai multe luni, vreo șase, de când ne mutasem la Mama-Leana, și majoritatea celor ce fuseseră pe front se întorseseră la vatră. Numai «omul ei», cum își vocea ea bărbatul, întârzie să vină. Bineînțeles, gazda noastră știa să-și acopere mihirea cu un borangic de glume și isnoave ar, sub toată această aparență, era vădit sentimentul apăsător de care era dominată. Perspectiva situației unei «văduve de război» nu era nici pe departe dintre cele mai envidiate. O surprindeam pe mama încușând-o și căutând să-i explice «que pas de nouvelles, bonnes nouvelles», până într-o zi când le-am surprins (în odaia noastră de sus ori în bucătăria de jos, anexă a grajdului acii?) vorbind în șoaptă, în timp ce Mama-Leana-și ștergea ochii albaștri-deschis cu olțul șorțului de gospodină, în care erau-ninsă.

— Nu se poate, Leano! Nu-ți mai face înge rău degeaba... îi spunea mama.

— Dacă-ți spui, Coconiță, că l-am auzit urechile mele! ...Iar după o pauză... Și ni-a spus că nici nu știe ce pensie o să-mi dea...

— Nu se poate, Leano! — reintra mama — asta ar fi prea din cale-afară! De unde știe ei ce-a făcut el pe front.

— Păi dacă le-a venit hîrtie de-acolo de la domni ăia mari... de la generalu' Averescu, încă...

— Ți-a spus ție primarul asta, Leano, sau ncepi să-ți feși singură basme?

— Nu, Coconiță, să mă ferească Dumnezeu, numai de așa basme nu-mi arde mie... cumă cînd îmi perpelește inima ca pe jar...

— Știi ce?, a conchis brusc mama, am să-l ntreb eu pe primar, iar dacă e vorba de Averescu, mai avem noi cu cine vorbi!...

Și aici izbucni răspunsul, resemnat și plajin, al Mamei-Leana:

— Ce să mai vorbim, Coconiță mea, că el o fi putrezit de mult!... Putrezi-i-i-ar baliga

văduva de război

de vacă, uite că era să-mi dea laptele-n foc!...

Și cu același aer firesc cu care-ar fi vorbit despre ultimele noastre isprăvi, Mama-Leana trecu la preocupările gospodărești la care-o adusesse într-adevăr ceaunul de mămăligă gata să se ardă și cratița cu lapte de pe plită.

Mama continua să fie indignată, ba chiar indispusă de vorbele Mamei-Leana:

— Bine, Leano, dacă ai ajuns să crezi asta nici nu știi ce mai avem de vorbit...

— Ba avem, Coconiță dragă, că au de gînd să mă lase și fără un franc de pensie și cu doi gealații ăștia pe cap...

«Gealații» erau Nicu și cu Ștefan, «fon-făitul mamei» cum îl dezmiarda ea pe ultimui copil, evident mai drag inimii sale decît primul.

— Cum să te lase fără pensie?... sări mama ca o cloșcă arțăgoasă de pe ouă...

— Păi dacă zice că rumănu' meu a fost d'ăla... cum îi zice?...

— Bolșevic?... întrebă mama, încercînd s-o completeze.

— Ba nu, lovi-i-ar bolșevicu' unde știi eu să-i lovească, mai rău!... Trîntor, sau așa... nu ții bine minte cum a zis... îl întrebi matală pe primaru', lasă.

Aici mama avu una din octavele ei stridente care-mi displăceau atîta, mai mult decît bătaia, cînd mă admonesta, că nu-mi făcusem lecțiile:

— Trîntor? Ce trîntor?... Apoi brusc iluminată: TRĂDĂTOR, vrei să zici, Leano?...

— E, Coconița mea, așa i-a zis, cum spui matală.

Mama o mai fi exclamat ceva, cum știa ea, iar eu nu le-am mai urmărit fiindcă n-aveam în minte decît afirmația Mamei-Leana, că bărbatul ei o fi putrezit de mult... Deci e clar că fusese dat mort pe front. Dar atunci de ce-i era așa de grijă Mamei-Leana că n-avea să-i dea pensie? Doar nu era și ea văduvă de război și cu doi copii măricei pe deasupra?

Dar misterul ăsta avea să-mi rămînă un mister toată viața. Știu numai că în mai puțin de-o săptămînă i-a sosit Mamei-Leana înștiințarea că bărbatul i-a murit pe front, în luptele de la Cașin, țin bine minte numele localității, azi istorice, și peste vreo două săptămîni ea-și număra plîngînd, în poală, primii bani primiiți ca pensie pentru o văduvă de război: niște monede nu prea mari, tipărite pe hîrtie proastă într-o cerneală roșie ca sîngele, mai degrabă violetă.

Am știut atunci că pe tatăl prietenilor mei nu-l voi cunoaște niciodată.

Nicu, băiatul cel mare al Mamei-Leana, care, după fotografiile mortului ce-ncepuseră să circule pe la noi prin casă ca niciodată pînă atunci, semăna leit cu cel care-i

fusese tată, Nicu, zic, era mai pătruns de durerea ce se abătuse asupra casei lor. Fănică era încă mult prea mic, umbla-ntr-o cămășuță ca o fustuliță, ce-l făcea să semene a țin de 2-3 ani, iar nu de ei nici pe cît mergea el acum.

Se apropia toamna, și cu ea perspectiva unei ierni prelungite și pline de zăpadă și de gheață pe care să ne dăm iarăși de dimineață pînă noaptea, cu bocancii noștri ghinuiți cu ținte-nflorate și uscați pe sub sobă.

Dar noi crescusem cu un an, eu împlineam acum șapte ani și intram în clasa a doua primară, căci pentru prima datădusem examen particular la școala de băieți unde era director domnul Dumbrezeanu, cum i-am spus eu, fără nici o intenție de ironie, cînd i-am văzut semnătura, mare și citeață, dar neîntreagă, care vrea să spună Dumitru Brezeanu, așternută pe certificatul meu de absolvire a clasei întii cu media generală zece, așa cum fusese ambiția mamei. Dar cite privațiuni și, chinuri, cite jocuri răpuse și cite palme după ceafă, cite amenințări răstite și necruțătoare din partea mamei primisem ca să ies cu o asemenea medie, numai eu și cu Nicu știam.

Îndată, la începerea toamnei și a cursurilor școlare, fusese înțeles că nu voi mai învăța acasă, «în particular», ci voi fi dat la școală, lucru de care mă bucuram nespun încă de pe la Sfînta Maria care, la noi la Văleni, însemna de fapt începerea toamnei, căci nu ne mai puteam scărda-n Văleanca a cărei apă se făcea tot mai rece, cu toate barajele de piatră ce le construiam împreună cu Nicu, foarte dibaci în asemenea treburi, ca să o facem mai adîncă și să ne-ajungă măcar pînă la burlic.

Dar pînă atunci mai era. Era mai întii culesul grădinii.

mica publicitate

iarba verde de acasă

Pe Costică Porumboiu, lăcătuș în construcții metalice la 18 ani, l-am cunoscut în acceleratul 532. Era foarte supărat, pentru că pierduse o angajare prin concurs la întreprinderea locală din Focșani și acum se întorcea la Craiova unde trebuia să-și privească în ochi părinții. În sfîrșit, chiar și la 18 ani înfrîngerile au fiere în ele, dar nu asta era foarte important, cite concursuri n-au lăsat în urma lor numai tristețe în inimile adolescenților nepregătiți sau ghinionști. Cu C.P. povestea însă nu este chiar atît de simplă: un adolescent a citit un anunț de concurs pentru angajare, s-a prezentat și n-a reușit. Nu. De loc din Suraia, comună din apropierea Focșanilor, era firesc să fi rămas să muncească pe acolo. Dar...

Unchii lui Costică, doi pare-mi-se, au insistat ca nepotul lor să se facă lăcătuș în construcții metalice la Craiova, deși acesta ar fi vrut să urmeze o școală de bobinatori, la Focșani. Unchii au obținut cîștig de cauză, băiatul a absolvit școala profesională în 1971, an de cînd, prin contract, lucrează la I.L. Craiova. Bineînțeles că părinții, amîndoi pensionari, n-au vrut să-și lase băiatul singur, de capul lui și neîngrijit, în Craiova, așa că... și-au lăsat casa din Suraia în grija unei bunici și au venit în Bănie, să stea împreună, toți trei într-o singură cameră închiriată la un preț destul de mare. Au trecut astfel doi ani în care moldovenii aceștia au trăit printre olteni, ani în care, exceptînd locuința și îndepărtarea de neamuri, s-au simțit atît de bine, încît C.P. a devenit chiar un mare supporter al Universității, echipă mare, de națională, care anul ăsta, ehe, ia campionatul tropăind pe toate alilante. Iată însă că bunica a murit și casa lor de lîngă Focșani, ca orice casă părăsită, a început să se tăvălească prin iară, ciugulită de păsări. Zilele trecute băiatul a citit anunțul mult visat și a încercat să facă marele pas: să intre lăcătuș la I.L.

Focșani și astfel să se reîntoarcă împreună cu părinții acasă, în Suraia. Concediu fără plată, examene, la teorie 7, la practică 4! O mare uimire însoțește amărăciunea lui Costică. De ce? se întreabă el, piesa pe care a făcut-o nu era în nici un caz de patru, chiar și tovarășul inginer, la început... Explicația lui e cît se poate de omenească. Are cineva ceva cu mine, poate fostul meu cumnat care e sudor acolo și i-ar fi putut șopti ceva maistrului care mi-a dat 4. Mă rog, cine nu are cu cine? Altceva vreau eu să mă întreb: după ce faci școala profesională, muncești și-ți cîștigi ca lăcătuș piinea în Craiova, poți lua 4 la practică? Sau: cu cît a păgubit statul un lăcătuș de 4 atîta timp? Și la urma urmei crede cineva că poți fi promovat la Craiova și declarat repetent la Focșani? Eu unul n-o cred și n-aș vedea de ce ar crede-o și alții, poate doar dacă ne-am închipui că oltenii ar fi așa, mai miloși decît se obișnuiește. Cred mai degrabă explicația lui Costică, lăcătuș la 18 ani, care nu vrea nici zece și a pilit destul ca să nu ia sub 5. Și mai vorbesc unii de fluctuația forței de muncă, vorbesc și tot vooorbesc, anunț concursuri ca să pună pile foștii cumnați, ori să angajeze azi pe cei cu ochii căprui, miine pe cei cu genele mai lungi. Costică Porumboiu a mai căutat de lucru prin Focșani și n-a găsit. Dacă găsea ar fi venit cu toții de unde au plecat. Ar fi fost mai mulțumit și ar fi dat diferențe să facă și liceul. Ieri însă nu era mulțumit, era chiar foarte trist și se ducea la Craiova să-și ia actele și să plece la Tecuci, la Bîrlad, oriunde mai aproape de casă. Cine de la I.L. Focșani a vrut ca un tînăr lăcătuș să meargă oriunde, numai în casa lui nu? Și cine l-a lăsat s-o facă?

Iulian NEACȘU

probleme în actualitate

Țara noastră are multe frumuseți naturale recunoscute de străini și încă nepuse în valoare.

Nu demult, celebrul arheolog peruvian Daniel Rutzo, cercetînd munții noștri, cu care ocazie a realizat un film documentar «Mistere în piatră» (film realizat de studioul Alex. Sahia, 1969), declara într-un interviu: «Am cercetat înălțimile munților de pe cele cinci continente, dar în munții din România am găsit monumente unice, ceea ce dovedește că aici a existat o veche civilizație necunoscută nouă».

Înainte de el, N. Densușianu în cartea sa Dacia preistorică: «Statuile gigantice de pe platoul Bucegilor sunt cele mai celebre monumente religioase ale lumii sculptate de mina artiștilor daci după victoriosul război împotriva împăratului roman Domițian» (dacă ar fi să acceptăm punctul de vedere al lui Daniel Rutzo, monumentele de pe Bucegi provin dintr-o epocă și mai veche). Se crede că aci, lîngă aceste statui, se adunau dacia la mari praznice în amintirea strămoșilor, datînd pe care țărani noștri de la munte o mai practică în diferite regiuni ale țării și azi.

Cu ocazia săpăturilor de la Hidrocentrala Porțile de Fier, pe malul sîrbesc, în localitatea Repenski Vir s-au găsit sculpturi de piatră de mare frumusețe plastică, vechi de zece mii de ani.

Aceasta înseamnă că ne găsim în fața unui clasicism al artei dacilor înainte de Elada.

Cunoșteau oare vechii daci, cu mii de ani înainte, aceste proporții clasice care și azi ne uimesc?

Aplicînd grila de proporții a lui Leonardo da Vinci se poate ajunge la concluzia că monumentul de pe Bucegi, pe care noi îl numim Sfinxul, nu este altceva decît Zeul Zamolxe, sau Decebal. Alții susțin că ar fi Zeul Cerului și al Pămîntului.

Monument al naturii sau monument istoric, trebuie luate grabnic măsuri de protecție. Pentru aceasta propun următoarele: montarea unui paratrăznet pe partea stîngă, îngrădirea cu un gard metalic, planarde care să explice turiștilor importanța istorică a monumentului, consolidarea și apoi restaurarea monumentului la părțile lipsă. Trebuie să mai amintim un detaliu mai puțin cunoscut; în timpul războiului, un dezechilibrat mintal (ca acela care a distrus Pietă de Michelangelo, azi restaurată) a tras cu arma în cunoscutul «Sfinx din Bucegi», distrugînd ceea ce nu vom ezita să numim nasul și bărbia uriașului cap de piatră. Disponem la ora actuală de o lege care prevede pînă la cele mai mici amănunte protecția naturii și a mediului înconjurător, dar măsuri energice încă nu s-au luat. «În numele legii și al rațiunii să apărăm natura și monumentele ei» (Scînteia nr. 9645/73).

Constantin IORDACHE
sculptor

«noi știm poate mai mult a iubi oamenii»

Nu pot să încep decât prin sincere mulțumiri aduse întregului colectiv de redacție pentru excelența și originala idee de a înființa o astfel de rubrică «fără vîrstă», cum s-ar spune, pentru noi, «viitorul de mîine». Încerc pe cît e posibil să dau răspunsuri adecvate întrebărilor dumneavoastră, răspunzînd și elevei Olteanu Liliana la întrebările puse: 1. În mod sigur, am uitat tot ceea ce bănuiam a-mi fi neplăcut, spre a avea o vacanță, hai să-i spunem... frumoasă. Ce-am învățat în vacanță? Am învățat să-mi sistematizez timpul, cred că mai bine. Spre a putea face și a avea de toate.

2. O zi ce — după consumarea primelor ore — te va face să-ți amintești că a fost «un concediu» binemeritat poate!

3. Propriu-zis, un singur lucru; ca toți cei ce scriu să fie sinceri, foarte sinceri altfel...

Dragă Liliana

Îți scriu fiindcă am rămas impresionat văzînd că se mai găsesc și-n alte localități elevi ce-și simt sufletul puțin apăsător de această «apropiere în plus» a elevilor «realiști».

Bănuiesc că ești, la fel ca și mine, umanist. În primul rînd, ca umanist trebuie să fii un bun realist; de ce?, fiindcă noi (îmi scuzi acest noi), umaniștii, știm poate mai mult a iubi oamenii, a crede în ei, și puțin cîte puțin să le oferim din... fericirea noastră.

Privind didactic, poate că merită să fii puțin invidioasă, dar privind realist, nu. La cea de-a doua întrebare, nu știu precis ce și-aș putea răspunde...

După părerea mea și pentru mine «a fi modern» înseamnă a avea o gîndire adecvată, principială, oglindă a mediului în care trăiești; o ținută morală și... vestimentară demnă; într-un cuvînt, personalitate.

Încei cu mulțumirile de rigoare întregului colectiv de redacție. (Vă rog respectuos să-mi iertați scrisul, dar scriu în tren.)

Cu stimă,

Sandu Bogdan
elev, anul III, secția umanistă,
Liceul Nicolae Bălcescu, Pitești
str. Negru Vodă, bloc C. 2,
sc. D, et. 4, ap. 20

Îți pare foarte rău?

Poate că înfloresc salcîmii printre sunele de catifea ale unei anume «vocații» ce încearcă să răzbată «caligrafia ornamentațiilor tîrzii» sau poate că lirismul zîmbetelor despletite din cine știe ce unghere va deveni cîndva ecou. Depinde numai cît de «eterno» vor fi aceste relative statuete de iluzii.

Nu știam că există niște FLORI ALE NATURII atît de săpate la rădăcini. (Chiar dacă port ochelari, sper că văd destul de bine pentru a renunța la acele... caligrafii) Nu crezi totuși, dragă Filip Sergiu, că din prea multă «dăruire» veleitățile arheologice (oricît sînt ele de veleități) sînt mult, mult prea forțate?

Era cîndva un filozof care, fiindcă nu reușea niciodată să ajungă la curtea regelui, a zis că nici nu exista o asemenea reședință regală, că totul e numai o închipuire de moment. Departe de mine gîndul de a crede că «florile naturii» sînt chiar așa de «mo-

mentane închipuiri». Dar cred că adesea unii încearcă să pară puternici în spatele unor ziduri de... mătrăgună sfioasă (cum ar zice în limbajul acela sfiorător «un mare prozator»).

Și iarăși nu știu dacă bunicul a făcut eforturi «cu dumicați de negară sub clar de lună» pentru a-i spune bunicii vorbe tandre. Am vrut să-l întreb eu de ce a avut atîtea gînduri frumoase și nu ne-a mai lăsat și nouă din ele, dar nu știu cum se face că m-am răzgîndit.

Iar cît despre sfaturi... chiar așa, cît despre sfaturi ce-ar fi dacă nu le-am mai clădi pe palide cuvinte «spirituale» și «mult prea minunate» căutări?

Ionuț Cristache
anul IV E, Liceul «Ienăchită
Văcărescu»-Tîrgoviște — județul
Dîmbovița

de ce atîta blazare ?

Și mie îmi pare rău (sincer) necunoscutule Sergiu că o ființă atît de simțitoare ca tine care evocă romantismul și poezia la tot pasul, a ajuns atît de repede la blazare, la resemnare.

Mă faci să cred că ești victimă a metempsihozei, că într-o ulterioară existență ai trecut prin toate, dar absolut toate problemele vieții care astăzi nu te mai încîntă.

Și, bineînțeles, vinovate de această blazare a ta, de sarcasmul și scepticismul tău sîntem tot noi, fetele, florile naturii.

Ce să-i faci dacă noi nu sîntem pe măsura unui atoatecunoscător, dacă nu știm să simțim deopotrivă ca și tine vibrația unei plimbări sub clarul lunii?

Ce să-i faci dacă după ce ai cunoscut emoția primului sărut, noi refuzăm să vă trezim o a doua emoție a primului sărut?

Ce să-i faci dacă noi credem într-un singur prim sărut?

Nu, Sergiule dragă, oricît de distrat am fi, nu ne gîndim atunci cînd ne sărutați

dacă într-adevăr «Parisul este cea mai mare capitală a Franței» pentru că știm (ce să-i faci, sîntem «prea lucide!»), că Franța are o singură capitală: tot Parisul!

Am vrea însă noi, fetele, florile naturii, să-ți punem o întrebare:

— De ce cauți poezia și romantismul «pe la ceaiuri și cluburi»?

Sau crezi că moderna formulă «anti» (antipoezie, antielegantă, anti...) aici nu are voie să funcționeze cu un «romantism» după sus-amintitul anti?

Și o rugăminte: decît să înmînezi «Flacării» «mult prea minunatele scrisori în proporție de 97%, mai bine le-ai înmîna pe cele în proporție de 3%, măcar de dragul originalității.

Să vedem ce mai scriu și ceilalți băieți!

Rodica Monilău
anul IV E
Liceul Mihai Eminescu — Botoșani

poșta candidă

ALEX. ȘTEFĂNESCU-DOBROMIR — București.

Iată răspunsul la cele două întrebări care te frămîntă.

1. Bowling-ul este un joc de origine americană, un fel de popice, numai că numărul popicelor este de zece, față de cele nouă tradiționale. Ca orice joc care se respectă, bowling-ul are reguli foarte ferme, fiecare popic avînd — de exemplu — 38 centimetri înălțime (nici mai mult, nici mai puțin...), iar bilele de aruncare trebuind să aibă un diametru între 18 și 32 centimetri. Fiind vorba așadar, de un joc ca oricare altul, nu văd de ce te-ai mira că o modernă pistă de bowling există și la Medgidia.

2. În reportajul «Renașterea unui oraș» folosirea termenului de «limbă moldovenească» constituie o licență a autorului, lingvistica notînd, la această oră, doar existența unui grai moldovenesc, vorbit desigur și în județul Botoșani. Îmi permit doar să-ți reamintesc ce este graiul: o unitate lingvistică subordonată dialectului, caracteristică pentru țărilor mai restrîns, posedînd unele parti-

cularități de ordin fonetic și lexical.

Sincere mulțumiri pentru frumoasele cuvinte scrise la adresa paginii noastre. **ARIADNA BERBINSCHI**, Liceul Ion Luca Caragiale, București. Trebuie să recunosc că responsabilul paginii mi-a interzis să citez în cadrul acestei poște, dar iată — ispitit de căldura și sinceritatea rîndurilor tale — încalc prohibiția pomenită. Deci: «În vacanță, am învățat cum se muncește la țară și am înțeles că nu trebuie să neglijez nimic din ceea ce îmi place în viață; or, mie îmi place pămîntul, pămîntul pe care trebuie să-l semăn, căruia trebuie să-i dau apă și soare. Este vorba de pămîntul pe care îl iubesc cu pasiunea îndrăgostitului».

Cum aș putea să comentez? Pămîntul acesta românesc, pe care au trăit moșii noștri și pe care trăim și noi, muncind și sperînd în fiecare zi, este bogat, generos, curat. El merită din plin această pasiune de îndrăgostit, de care vreau să cred că nu te vei dezice niciodată.

RED.

Cunoscînd marele interes pe care revista dumneavoastră îl acordă elevilor cu preocupări extrașcolare deosebite, îmi iau permisiunea de a vă trimite cîteva fotografii și desene de la expoziția personală de artă plastică, deschisă în luna august 1973 la Casa de cultură «Friedrich Schiller».

Rugămîntea mea este de a analiza posibilitatea publicării unora din ele în revista dumneavoastră.

Cu această ocazie vă trimit și un catalog al expoziției. (Din care — odată cu publicarea unor exponate — reproducem și cîteva rînduri — N.R.)

Cu mulțumiri, în așteptarea răspunsului dumneavoastră
Pantea Rareș Cristian
elev, anul II, Liceul I.L. Caragiale, București
domiciliat în ștr. Boteanu nr. 3 b etaj VI, ap. 18, sect. I, tel. 16 30 54

PANTEA RAREȘ CRISTIAN

Născut în anul 1957, se dedică unei munci plastice extrașcolare de la vîrsta de 12 ani, realizînd peste o mie de lucrări în ulei, tempera, grafică, metaloplastie, linogravură și sculptură.

Munca și talentul îi sînt răsplătite prin expoziții personale în București la: Școala generală 96, Liceul Gh. Șincai, Palatul pionierilor, Teatrul Ion Creangă, Liceul Ion Luca Caragiale și în orașele Buzău, Alexandria, Sibiu și Tg. Ocna, dar și prin premiile obținute:

— 1969 — premiul III, «Romarta co-

piilor», pentru lucrarea în tempera «Peisaj de iarnă».

— 1970 — premiul special, «Rozetele cutezătorii», pentru desene în creion.

— 1971 — premiul I, revista «Cutezătorii», pentru linogravura «Pasărea măiastră».

— 1971 — premiul NEHRU — India — pentru desenul în ceracolor «Revoluționarul».

— 1972 — premiul I, Consiliul popular al municipiului București pentru pictura în acuarelă «Sînt un bun gospodaru».

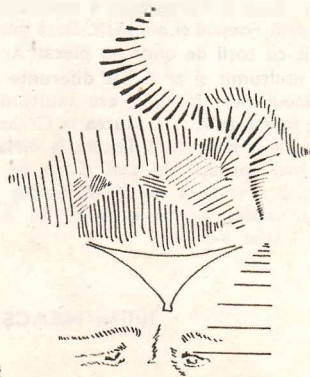
«LOGODNICII» (metaloplastie).

«AGLOMERAȚIE DE CUNOȘTINȚE» (tuș).

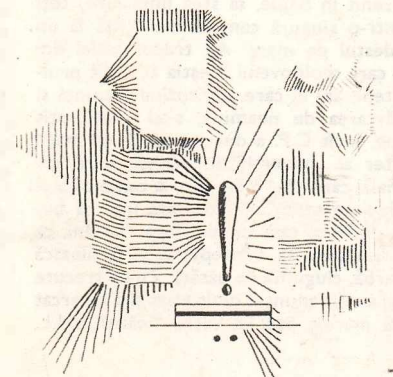

«PASĂREA DE FOC» (metaloplastie).

«RĂTĂCIRE» (tuș).

Larș 73

Larș 73

Țiriac, te poftesc să te echipezi în vestiarul jucătorilor, nu aici!

Cînd mă gîndesc la toamna anului 1962 mi se pare uluitoare rezeziunea cu care se poate schimba soarta omului. Atunci aveam să devin, peste noapte, dintr-un proaspăt profesor de liceu, antrenorul echipei naționale, egal în drepturi și îndatoriri cu maestrul Bădin. Și, tot așa, peste noapte prietenii mei deveneau elevii mei, iar fostul meu antrenor, de pe vremea cînd eram în lotul național, devenea colegul meu.

La sfîrșitul anului 1962, pretențiile echipei naționale de tenis erau mult mai modeste decît cele din toamna lui '72. În 1959 trecusem primele două tururi în Cupa Davis și asta reprezenta pe atunci maximum, iar victoriile lui Țiriac din primăvara lui '61 nu-și găseau încă o explicație clară.

Pentru mine totul a început cu o ședință, unde printre multiplele probleme ce mi le notam cu conștiințiozitate s-a anunțat și schimbarea numelui meu din Georgică sau Fane în tovarășul antrenor Ștefan Georgescu.

Noaptea care a urmat botezului am petrecut-o printre cursuri de metodică, baschet, atletism, cîteva reviste franțuzești de tenis pe care reușeam să pun mîna și printre slăbiciunile tehnice ale lui Țiriac, Mărmureanu, Bosch, Bardan care deveneau propriile mele slăbiciuni.

Dimineața am vizitat pe foștii mei profesori și am plecat de la ei cu încrederea în ideile și principiile mele de la care se aștepta un suflu nou. Am început lucrul șapte zile mai tîrziu, mai precis pe data de 21 noiembrie, la Dinamo. Era o după-amiază neobișnuit de frumoasă, iar îngrijitorul se lauda

tu în care s-a anunțat că vom lucra împreună.

— Dă-mi voie să mă indoiesc de calitatea antrenorului care lasă terenurile goale pe un timp așa frumos și mă aleargă ca pe hoții de cai pînă fac spume la gură.

— Lucrăm după un program și el trebuie respectat.

— De ce? După el i-ai antrenat pe Laver și pe Newcombe?

— Nu. Pentru că el a fost aprobat de Colegiul antrenorilor, iar eu cred în el, în vreme ce tu nu ești încă nici Laver, nici Newcombe.

— O fi crezînd tu în el, dar nu uita că Hopman este mare fiindcă există Emerson, Stolle, Newcombe...

— Mai sînt trei minute pînă la începerea antrenamentului și te poftesc încă o dată să te dezbraci alături.

Am ieșit pe teren și în timp ce primeam raportul am auzit demarajul nervos al Jawei lui Țiriac. Am petrecut cîteva zile pline de îndoieli, de regrete și de speranțe. Autoritatea mea trebuia plătită cu prețul pierderii unor vechi prietenii și asta mă făcea să-mi pun întrebarea dacă nu greșisem atunci cînd primisem noua funcție. Aș fi vrut ca totul să se întîmple altfel, dar acea variantă era exclusă, fiindcă prea de multe ori mi se atrăsese atenția asupra pericolului de familiarism cu jucătorii, ce mă pîndea la fiecare pas.

Conflictul avea să se aplaneze, cîteva zile mai tîrziu, la federație, unde Marin Bădin a pledat magistral cauza mea. Parcă-l aud și-acum: «Taurul trebuie luat de coarne

zece ani în slujba maiestății sale tenisul românesc

Într-una din săptămînile trecute, mai precis marți 16 octombrie, am vîrît capul pe ușa întredeschisă a biroului redactorului șef Adrian Păunescu, ca să-i spun bună ziua celui care de mai bine de 30 de numere acordă găzduire rubricii mele de tenis în «Flacăra».

Ca întotdeauna, m-a poștit să intru, mi-a întins mîna și mi-a arătat un scaun pe care să mă așez. A vorbit despre Năstase, despre Cupa Davis, despre echipa de fotbal a revistei «Flacăra» și din nou despre Năstase și despre Țiriac.

La un moment dat, îl simt preocupat. Înțeleg că este momentul să plec și vreau să mă ridic. Îmi face semn să mă stau și apoi mă întrebă cîți ani am lucrat cu Țiriac și Năstase. Îi răspund că vreau zece. Urmează o nouă pauză în care am impresia că socotește ceva, după care îmi spune:

— Ce-ai zice dacă ți-aș propune să scrii ceva despre acești zece ani. Așa, un fel de serial. Ce părere ai?

Așa s-a născut ideea serialului care debutează astăzi. La serviciu, Ștefan Georgescu.

că reușise să facă terenurile ca-n palmă, cu tot înghețul din noaptea trecută. Băieții veneau după trei săptămîni de vacanță, dornici să bată mîinga. Marin Bădin oscila între tentația de a fructifica timpul prielnic pentru a face un antrenament de lovitură și respectarea programului care prevedea o primă ședință de pregătire fizică. Am lăsat cele șase terenuri libere și ne-am apucat să alergăm pe aleile asfaltate ale parcului, preț de vreo două ceasuri. Nu știu dacă astăzi aș mai face la fel în virtutea experienței pe care am dobîndit-o.

După o săptămînă tare, în care băieții apăreau ca trași în țepă din pricina mușchilor blocați de febră, a izbucnit primul conflict. La unul din antrenamente Țiriac sosește în ultimul moment pe Jawa lui de doi-jumate, năvălește în vestiarul antrenorilor și începe să-și arunce grăbit lucrurile din sac. Era evident că dorește să se dezbrace acolo. Gîndul că echiparea lui în vestiarul antrenorilor putea fi interpretată ca o lipsă de autoritate din partea mea, m-a determinat să-i spun pe un ton serios:

— Cred că ai greșit camera, vestiarul jucătorilor e alături.

— O fi, îmi răspunde el, dar sînt jucători și jucători și apoi, nu crezi că ai cam întrecut măsura?

— Dacă am întrecut-o sau nu, rămîne de văzut. Deocamdată eu sînt antrenor, iar tu sportiv și te poftesc să te dezbraci alături.

— Nu înțeleg.

— Ar fi trebuit să înțelegi asta în momen-

și trebuie să terminăm odată cu ifosele de primă-balerină ale campionului nostru. Numai așa vom putea face treabă bună...»

Mi s-a dat dreptate și asta pentru mine a însemnat foarte mult. Era un prim pas pe cît de formal, pe atît de necesar. Pentru că astfel în ochii celorlalți jucători învingătorul lui Fraser, Iovanovici și Merlo și al concursului de dans prilejuit de serata de la Alexandria, trebuia să se supună vrînd-nevrînd noilor precepte.

Nu peste mult timp, Bardan, reținut la serviciu după program, a întîrziat cinci minute. Eram convins că avea dreptate, dar l-am trimis la federație pentru a fi judecat, iar acolo i s-a dat un ultim avertisment atrîgîndu-i-se atenția asupra pericolului de a fi dat afară la o nouă întîrziere.

După trei săptămîni în care reușisem să cunoaștem gîfîind toate potecile și treptele parcului, am început conform programului perfecționarea tehnică. Jucam în sala Dinamo între 5-7,30 dimineața, fiindcă nimeni nu se gîndea pe atunci să pună la dispoziția lotului național de tenis alte ore. Pînă la 6,30 lucram singuri, apoi în jurul nostru se învîrteau ca într-o horă nebulă fondiștii Grecescu, Vamoș, Barabaș, Mustață și ceilalți elevi ai lui Tibi Tintorescu. Am coexistat sub același acoperiș o iarnă întregă, deși era evident că ne incomodam reciproc.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

viața și moartea lidiei jiga

dresoare de lei, tigri și pantere (I)

ANIMALE DRESATE

Ar trebui lirismul unui Richepin sau Rostand pentru a evoca toată veselia, ironia și splendoarea strălucitoare cuprinse în aceste cuvinte magice: animale dresate!

Cît de repede au bătut inimile noastre de copii la lătratul sonor al ciinilor în maneje, spîrgînd cercuri de hîrtie în salturi! Cît am ris de maimuțele care jucau comedia umană! Cît am admirat caii cu gîtul arcuit, cu coama aidoma unei pieptănături, care traversau arena în două picioare, cu cele dinainte forfecînd aerul ca și cum ar fi urcat niște trepte de nori! Și cîtă teroare însoțită de admirație am încercat la spectacolul uriașelor feline, așternîndu-și docil trupurile ca un «covor» la picioarele bărbatului sau femeii, care, cu o biciușcă și o furcă de fier în mînă, le ordonau să execute figuri neobișnuite!

Desigur, canii și spîiții nu s-au născut bipezi precum cei din circ, și nici caii nu au fost creați pentru a dansa popca! Și, bineînțeles, nici elefanții indieni nu s-au născut pentru a învîrți cilindri și a încăleca tricicluri, după cum leii și tigrii nu sar în existența lor de toate zilele prin cercuri de foc!

Toate aceste «minunății», precum și altele, le întîlnești numai la circ, loc care își conservă apanajul prezentării spectacolelor ciudate.

V-ați întrebat vreodată în ce constă pasiunea dresajului, de ce unii oameni se dedică acestei periculoase profesiuni?

Un dresor — ca și oricare alt artist de circ, un acrobat, de pildă, care realizează cu propriul său corp, în fața publicului, exerciții extraordinare — trăiește plăcerea de a crea, de a forma ființe vii care se vor dovedi a fi diferite de celelalte.

Poetul creează «flori mai frumoase»; dresorul realizează, formează animale cu facultăți fizice mai dezvoltate.

Dresajul este în esență o cercetare pasionată a noului în acțiunile animalelor; el reface creația.

S-ar putea lua în considerație încă multe alte aspecte dintre plăcerile pe care le procură dresajul. Acesta poate fi privit, la fel ca și acrobația, ca o completare a sculpturii: este o artă a formelor armonioase în mișcare. Iar apoi, exercițiile unui ciine alcătuite din «timp» și «reprise», pașii, mersul în cerc al unui cal, mișcările de «balansare» executate de elefanți în «tempo», cre-

ează ritmuri. Lecția de maneje înseamnă tocmai potrivirea armonioasă a mișcărilor dintre cal și călăreț.

În sfîrșit, figurile de înaltă școală se execută într-o măsură bine cadențată, într-un timp determinat, reglate prin legile armoniei. Aceasta explică și pasiunea multor muzicieni, pictori și poeți pentru circ.

Toți dresorii care-și iubesc arta au un simț admirabil pentru ritm, ceea ce le procură o plăcere conștientă.

Este foarte curios să constăți — așa cum remarcă zoopsihologii — că și animalele sînt la fel, probabil însă fără a fi conștiente de aceasta. Regăsim aici legea care cîrmuiește toate fenomenele vieții și care dă ritmicitate tuturor funcțiunilor, tuturor mișcărilor materiei vii. Oare răsucirile tigrilor și leilor în cușcă, balansarea interminabilă a urșilor și elefanților, săriturile jderilor închiși în menajerii sau grădini zoologice, nu sînt ele ritmice ca bătăile inimii, ca respirația?

LIDIA JIGA SAU PASIUNEA DRESAJULUI

Mulți se întrebă ce elemente psihologice alcătuiesc pasiunea dresajului.

Problema este complexă. Trebuie mai întîi să izolezi gustul dresajului de orice sentimente și idei care îl însoțesc deseori. Astfel, dragostea de animale trebuie să fie mult diferențiată. Unii practicieni, adesea remarcabili, nu sînt deloc atașați de elevii lor. Ei nu iubesc în aceștia decît talentul pe care-l dezvoltă. Pentru ei animalul nu e decît un material oarecare pe care-l prelucrezi, nu simt că au de-a face cu ființe vii. Aceasta nu înseamnă însă că dresajul este incompatibil cu dragostea de animale, nici că duce la insensibilitate. Poți fi dresor și să iubești mult sau să nu iubești deloc animalele pentru ele însele. Dar, ca și poezii, dintre care unii sînt niște desăvîrșiți tehnicieni iar alții mistuiți de focul sacru, dresorii sînt și ei practicieni reci sau mistuiți de pasiune.

Lidia Jiga, dresoare de lei, tigri și pantere a circuitului bucureștean, care pînă la moarte a fost o apreciată artistă pe plan internațional, avea pasiunea dresajului, a fost și a sfîrșit prin a fi (ier-te-mi-se acest macabru dar inevitabil joc de cuvinte) «devorată» de propria ei pasiune...

A. IOSEFINI

(Va urma)

ce profețim,
ce profesăm

devotamentul
față de obște

după turnul din pisa,
cel de la suceava...

Printre străvechile monumente ale Sucevei și turnul din pisa, cel de la suceava...
Având o formă deosebită, folosit în scopuri diferite, este un monument deosebit de interesant. Este un monument deosebit de interesant. Este un monument deosebit de interesant.

F. U.

starea comerțului

pentru
apărarea vieții
bacteriilor
de oțet

Nu se găsește oțet de aproape două...
Motivul de căpetenie se ghicește ușor fiindcă nu există. Cea mai bogată toană legumicolă din istoria nescrisă a gogolilor, morcovilor și ardeilor grași a încurajat toate borcanele, la propriu și la figurat (se găsesc nici borcane), a triplat cererea de oțet și, implicit, a scos din anonimat, uitată și resemnare, năpăstuită industrie a oțetului. Directorul Fabricii de oțet din Capitală numește Enache Otrocol. Bunicii lui numeau Tudoran. Mai departe nu și așa. Numele de Otrocol mai poate fi întâlnit în amintirile din copilărie ale lui Ion Creangă. De oțet se ocupă de puțină vreme. Amăruștă povește:

— Procesul tehnologic al oțetului începe de sfârșite tehnologia vinului. Fermentarea se obține în urma acțiunii unor bacterii. Aceste bacterii trebuie hrănite cu zahăr. Dacă acesta nu-i de calitate, bacteriile se înmulțesc, se ofilesc și mor. De inaniție. S-au cunoscut numeroase cazuri. La noi în țară, talașul pentru bacteriile de oțet este fabricat la o cooperativă din Reghin, județul Mureș. Această cooperativă deține un număr de mașini de talaș din România. Lăbdele, adică materialele lemnoase necesare, sînt livrate de U.E.I.L. Mineciu, județul Prahova. Conform contractului, U.E.I.L. Mineciu a livrat acestei cooperative câteva vagoane de materii prime, dar calitatea acestora a fost total necorespunzătoare și cooperativa a refuzat-o. Pe scurt: fabrica n-a obținut talașul cerut, condiție primordială pentru viața bacteriilor. Cooperativa din Reghin care știe ce înseamnă o viață de bacterii a folosit rezerva de lemn proprie, dar talașul n-a fost de ajuns. S-a trecut la reconstrucția nărilor talașului vechi, dar durata fermentației s-a prelungit de la patru zile, în mod obișnuit, la 10 zile. După cum se știe, Mineciu e mai aproape de noi decît de Reghin. Am copiat mașina de talaș și am comandat unei fabrici din Tg. Mureș. În noiembrie va fi montată în fabrica noastră, aproape de bacterii. Tot aici în curte se află și fabrica de vermut; n-au probleme. N-o să n-avem nici noi. Dacă există soluții? Ar fi una, simplă. Iarna, primăvara, și chiar vara lucrăm numai cu o parte din capacitatea. Dacă beneficiarii și-ar face stocuri în timpul anului s-ar evita aglomerația din timpul mestrelor, cînd nu putem pridi. Dăruiește n-au spațiu de depozitare...

— Livrați oțet și în alte județe?
— În Ilfov, Teleorman, Tulcea, Constanța.
— Și probabil că în București se adună oțet din Tg. Mureș?
— Nu. Din Tg. Mureș nu cred. Mai bine zis, nu știu. Pe piață am văzut însă oțet de Mizil, Topoloveni (Argeș) și or mai fi și alte județe, dar n-am văzut. Știu că topolovenii, de pildă, livrează și la Constanța unde livrăm și noi.

— Nu e complicat? În București se adună oțet din Topoloveni. Oțetul de la fabrica dumneavoastră pleacă la Constanța, din Constanța primește oțet și din Topoloveni.
— E complicat. Dar nu ne putem amesteca în treburile Ministerului Comerțului Interior.

— Dumneavoastră, nu. Desigur.
De la cei care răspund de destinele comerțului află că în curînd se va găsi oțet Bruma din ultimele zile a degradat calitatea legumelor, le face adică necorespunzătoare pentru murături, cererea va scădea și et

dat nimănui răgazul să remarce că de fapt se evaluau strădaniile dezinteresate, voluntare, materializarea devotamentului față de obștea studentescă a unor tineri care, ca toate celelalte mii de colegi, trebuiau și ei să meargă la cursuri, să se pregătească pentru seminarii și laboratoare, să-și îndeplinească obligațiile practice în întreprinderi sau la catedre. Ba nu numai să și le îndeplinească oricum, ci mai totdeauna strălucit, pentru a avea autoritatea morală necesară de a se adresa comunității universitare sau de a fi purtătorii ei de mesaj. Printre cei foarte din scurt luați uneori se numărau matematicianul Octavian Știrăanu, filologul Cornel Nistorescu, medicinistul Liviu Gîrbea sau fizicianul fotoreporter Viorel Cap. Nu numai dintr-o pornire sentimentală a omului care de ani îndelungați admiră entuziasmul devoțiunii obștești a unor asemenea tineri mă simt obligat să atrag atenția asupra unei laturi a acestei activități. Tot ce fac pentru obște acești minunați tineri nu intră în obligațiile lor universitare nemijlocite, fiind numai expresia devotamentului lor total dezinteresat. Și cînd spun aceasta mă gîndesc la un întreg șir de entuziaști din ani nu prea îndepărtați care după absolvire, chiar dacă din cînd în cînd își mai amintesc de pasiunea din anii studenției, își văd de profesia lor de medici, ingineri, dascăli. Faptul că timpul studentesc și l-au drămuțat fără preget între cursul universitar și corespondența pentru o publicație, apariția pe scenă sau organizarea nu știu cărei excursii sau reuniuni n-a contat, sub aspectul realizării vreunui beneficiu material sau profesional, în promovarea lor în vreo funcție sau rang. Unica lor satisfacție — aceea de a fi putut aduce niște servicii dezinteresate, de un nobil devotament, colectivității în care au trăit și muncit.

N-am putut însă să nu observ că tocmai acest devotament, această răspundere pe care și-au asumat-o cu pasiune, față de interesele colective nu numai că i-a înălțat în ochii obștii, ci și în propriii lor ochi, le-a dat o siguranță în viață și în profesie care greu se cîștigă fără această cataliză a angajării. Dar oare acest sentiment al devoțiunii obștești nu e chiar trăsătura distinctivă a tînărului comunist, nu e acest entuziasm al angajării cea mai bună școală a maturizării politice, nu reprezintă însuși răspunsul dat peste veac acelui îndemn al lui Bălcescu adresat tinerilor de a se pătrunde de «sfîntenția vieții sociale»? Oare nu merită ca de fiecare dată cînd sîntem în fața unor asemenea exemple de devotament pentru comuniunea noastră de muncă și de viață să avem noblețea, dacă nu de a rosti, cel puțin de a nutri gînduri ca acestea?

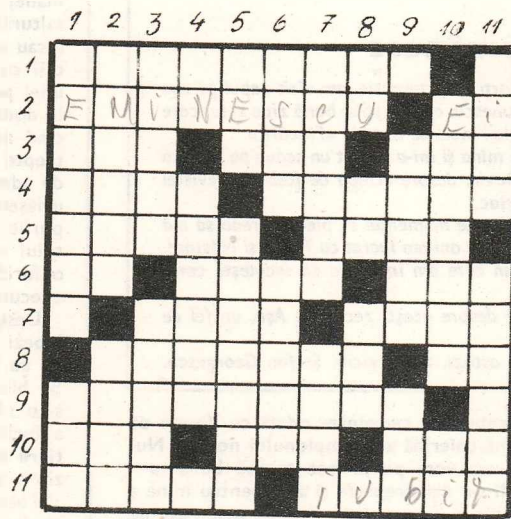
Nicolae STOIAN

cuvinte încrucișate

despre iubire

ORIZONTAL: 1) Capodoperă a lui Dante Alighieri care se încheie cu celebrul vers «Iubirea care mișcă soarele și celelalte stele». 2) Marele nostru poet național, autor al inegalabilului «Lucafăr» — Pentru doi. 3) Orașel în Suedia — Luat pe după umeri cu căldură — Un sentiment curat. 4) Frumosul, înaripatul zeu antic al iubirii — Iubita lui Poseidon, zeul mării, cu care a avut mai mulți copii. 5) Zeița agriculturii și a roadelor pămîntului, care, iubită de Zeus, a avut o fiică, pe viitoarea stăpînă a Infernului, Persephone — Capitolul din «Cele patru anotimpuri» de J. W. Goethe, unde întîlnim expresia «Trebuie să trăim și să iubim». 6) Horia Stancu — Diviziuni administrative în vechiul Egipt — Întreprinderea de transporturi București. 7) Frumoasa frumoaselor — Centru minier moldovean. 8) Trădătorul poetului Cornelius Gallus, a cărui dragoste o cîntă Vergiliu în «Egloge» și în legătură cu care a scris versul «Iubirea învinge toate» — Curte! 9) Tînăr și talentat actor român, unul dintre cei mai recenți interpreți ai rolului lui Romeo. 10) Un ceas întors! — Sat în Maramureș — Prietenele de noapte ale Penelopei. 11) Frumoasa eroină din romanul abatelui Prévost — Boală de... mai!

VERTICAL: 1) Iubitul și iubita sa — Cu aproximație. 2) Operă a lui Ovidiu în care (cartea 2, cîntul 5, versul 9) apare cuge-

țarea «Fericit cel care cugețează să apere cu putere ceea ce iubește» — Nimfă care a dat în vileag dragostea lui Iupiter pentru Iunona. 3) Gură de aur! — Celebru poet englez (1788-1824) care reia într-un context dramatic din «Pelerinajul lui Childe Harold» expresia lui Terențiu din comedia «Andria», «Amantes, amentes» («Îndrăgostiți, smintiți»). 4) Primit cu un sărut sincer — Filozof, scriitor și om de stat român, autor al maximei: «Dacă vrei să fii iubit, iubește». 5) Abundent — Înțeleptul antic, faimos mai ales în urma unei cunoscută și drepte judecări în care a pus la încercare dragostea de mamă. 6) Regretat poet ardelean — Contesa Walewska, soția poloneză a lui Napoleon, așa cum i-a spus

întotdeauna împăratul după prima lor întîlnire. 7) «Femei cu trup de noapte și miez de soare-argostea» (Ion Pillat, «Poeme într-un vers») — Localitate în Italia. 8) Unu și-unu! — Nea! — Asociația sportivă «Recolta». 9) Tînărul care, răpind-o pe Elena (cea mai frumoasă femeie a antichității), declanșează lungul război troian — Vuieț (pop.). 10) Un bărbat meșter la gătit — Început de declarație! 11) Generică — Poet englez, autor al versului «Amorul e un copil răsfățat pe poezi», metaforă care l-a inspirat pe Bizet în crearea cunoscutei arii din «Carmen», tradusă la noi prin «Amorul e-un copil pribeag».

Toma MICHINICI
Dicționar: ROT, OAR, ITRI, UIT.

Nicolae CRISTACH

paradisul

De la *Paradisul*, publicul iese cu o anumită nemulțumire. Aceasta se simte din privirea oamenilor, din felul în care-și pun hainele pe umeri. L-am întrebat pe Valeriu Moroiu, elev la Grupul școlar sanitar, cum a primit filmul: «Deși îmi plac filmele de acțiune, am acceptat *Paradisul*, cu toate că ratarea este o problemă pentru oamenii trecuți de 30 de ani. Pe tineri îi lasă indiferenți. Așa cred eu. Fiind vorba de o acțiune realistă, mi-am dat seama că în sistemul american dacă n-ai bani pînă și relațiile de dragoste se transformă; pentru că boxerul e părăsit de soție tocmai pentru asta». Întrebat dacă știe cine este John Huston, tînărul îmi răspunde — nu.

Vrem, nu vrem, în cazul numelui lui John Huston, autorul *Paradisului*, sînt necesare recapitulări. Pentru că orice film, bun sau rău, care poartă o semnătură de calibrul acesteia, nu trebuie expedit cu ușurință. Eșecul, ratarea, sînt probleme universal valabile. Ele intră în contextul realității umane și capătă semnificații sporite în societatea unde omul este înlocuit cu banul.

Eroii filmelor lui Huston parcurg drumul speranței, al efortului inutil, al dorinței de

adaptare, la capătul căruia pîndește întotdeauna eșecul. Reamintim pentru exemplificare doar două din peliculele oferite de Cinematecă și televiziune: e vorba de *Șoimul maltez* (1942), film ce deschide tipologia eroului învins; și nu putem trece cu indiferență nici peste *Inadaptații* (1960), în care celebra Marilyn Monroe, obosită de violență și viață, își pregătește cu zîmbetu-i rănit dispariția.

La aproape 70 de ani, John Huston se întregăză curentului realist al filmului american, atitudine meritorie pentru un realizator ce aparține altei generații. Și revenind la *Paradisul* sîntem de acord cu cele spuse de Carmen Nicovici, studentă la Academia de studii economice, că «filmul acestuia îi lipsește o anumită vigoare; dar, cînd cei doi boxeri se îmbrățișează pe ring la capătul puterilor, sentimentul de suferință umană este atît de puternic, încît șterge monotonia primei părți a filmului».

Într-adevăr, chiar dacă filmului îi lipsește ritmul susținut, antrenant, dramatismul personajelor sale convinge prin durerea lor.

Rada PREJBEANU

cine, ce, unde, cînd?

● Unul din best-sellers-urile anului literar (din Franța), romanul lui Michel Déon «Taxiul violet», va fi ecranizat de către Yves Boisset, autorul «Atentatului». O distribuție internațională îi reunește pe Philippe Noiret, Peter Ustinov, Vanessa Redgrave, Dominique Sanda, Trevor Howard, Michael York. Filmările vor avea loc în Irlanda.

● Juan Buñuel, fiul marelui Buñuel, și-a făcut cunoscute două proiecte regizorale: «Trompe l'oeil», a cărui intrigă urmărește un drum dificil, între serios și fantezie, și «Leonor» o transpunere pe ecran a unei povestiri gotice, scrisă de Michel Nurisdany, văzută de tînărul cineast ca «un documentar despre viața cotidiană în evul mediu».

● Curd Jürgens intenționează să regizeze și să interpreteze un mare film politic, cu Hardy Krüger și Romy Schneider. După părerea sa, «cinematograful vest-german trebuie să-și regăsească demnitatea».

● Directorul artistic al Companiei «Teatro Stabile di prosa» din Trieste, Sandro Bolchi, s-a specializat în adaptarea pentru micul ecran a unor capodopere ale literaturii ruse. După «Frații Karamazov» a început, de curînd, filmările viitorului teleroman «Anna Karenina». Protagonista — Lea Mas-

sari.

● Bekim Fehmiu, căruia filmul lui Petrović «Am întîlnit țigani fericiți» i-a deschis o frumoasă carieră internațională, a fost solicitat de debutantul în regie Michele Massa (Italia) să fie partenerul Carlei Gravina în «Jocul adevărului», «o exemplificare dramatică a unui dat înfricoșător al timpului nostru: refuzul adevărului».

● Robert Hossein și Claude Jade — aceasta din urmă revenită pe platouri după doi ani de absență — apar împreună în filmul lui Denys de la Patellière «Preoții interziși».

● Părintele James bond-urilor cinematografice, cineastul englez Terence Young, va ecraniza în primele luni ale anului 1974 romanul lui John Le Carré, «Un orașel în Germania».

● O recentă statistică ne informează că recordurile de popularitate ale filmelor produse de Casa Warner Bros, de-a lungul istoriei sale, sînt: *Casablanca*, *Șoimul maltez*, *Cui îi e frică de Virginia Woolf*, *Un tramvai numit dorință*, *Comoara din Sierra Madre*. O remarcă: primul, al doilea și al cincilea titlu au, pe generic, numele lui Humphrey Bogart.

actori și roluri

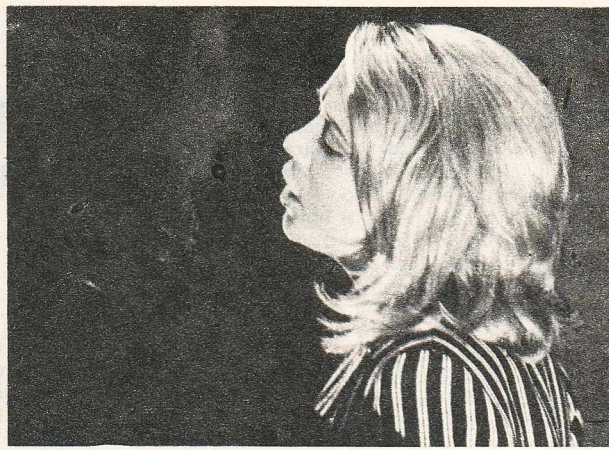
▲ Jill St. John, vedetă spectaculoasă, specializată în filme spectaculoase, cum ar fi James bond-ul «Diamantele sînt veșnice».

▼ Hardy Krüger, actorul «marelui film politic» pe care și-l dorește colegul său Curd Jürgens.

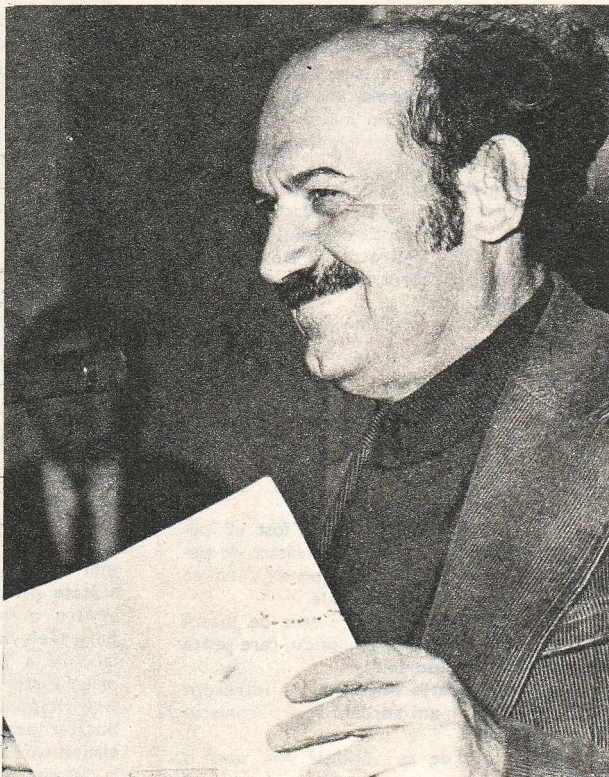

▲ Claude Jade («Dragoste conjugală») a ajuns la concluzia că tot mai bine este pe platouri.

► Pentru tot ce mișcă, zboară și visează, Mircea Florian. ► Mihaela Mihai și (ceva) Doru Stănculescu.

► Venit cu un tren de noapte, Florian Pittis. ► Zimbește pentru dumneavoastră Ion Bănuță.

► Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, amintindu-și copilăria unui poet.

Programul Ceneclului Flacăra de luni, 29 octombrie, va fi următorul
 — Antologie Flacăra — Nina Cassian. Prezintă Nicolae Dragoș.
 — În discuție: 10 balade ale poetului George Țârnea.
 — Pictură de Paula Ribariu.
 — Microrecital Cornel Ionescu (muzică).
 — Din nou cântă la ceneclul nostru Valeriu Sterian și Carmen Marin.
 Sediința va avea loc în București, strada Slătineanu nr. 16, la ora 19,30.

cum a fost (VI)

Vineri, 19. și sâmbătă, 20 octombrie. Ceneclul Flacăra a susținut două întâlniri cu iubitorii de muzică și poezie din Craiova. Și pentru a se prezenta cât mai bine în fața craiovenilor, Ceneclul Flacăra a sosit în capitala doljeană cu un autocar plin ochi cu capete de afiș. Craiova i-a primit pe oaspeți cu flori și, mai ales, cu o evidentă și emoționantă poftă de poezie și muzică. Prima întâlnire, desfășurată la Casa de cultură a tineretului, i-a adus pe invitați față în față cu o sală arhiplină (cam 3 oameni pe un loc), frenetică și (pe alocuri) gălăgioasă. Când nu s-a aplaudat s-au recitat poezii (Ion Bănuță, Nicolae Stoian, Nicolae Dragoș, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu), s-a cântat (Mircea Florian, Mihaela Mihai, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Flacăra Folk '73 și Sfinx). Deși n-a răspuns în versuri la întrebările adresate din sală, deși a călătorit pe locul cu numărul 13 în autocar, deși Ion Bănuță a declarat că el, Ion Bănuță, este «genial» pentru că a făcut armata la geniu în Craiova, Constantin Tească a fost vedeta serii, chiar și după ce a recunoscut că n-are noroc la fizic. În timpul pauzei, la standul din curtea Casei de cultură s-a vândut Flacăra nr. 43, s-au dat autografe pe revistă, s-a discutat; toată lumea a fost mulțumită, deși nu s-a dansat.

A doua zi dimineață, între orele 10,15 și 13, în sala noului Teatru Național, în prezența organelor de conducere ale județului Dolj, s-a desfășurat cea de-a doua întâlnire. Față de programul primei întâlniri, spectatorii au avut bucuria de a-i asculta pe Tudor Gheorghe și pe Florian Pittis, sosiți special în cursul nopții de la București. A fost tot atât liniște în sală și atunci când a recitat poetul Ion Gheorghe și când au cântat excelenții instrumentiști de la Sfinx. S-a aplaudat cu plăcere și după poeziile lui Nicolae Stoian și după recitalul fraților Mihaela Mihai și Doru Stănculescu (ambii cu bunici stabili în Goicea Mică).

Pentru că nu au făcut armata la geniu și pentru că nu se simt nenorocoși la fizic, Eugen Seceleanu și Dorin Tudoran au uitat să citească textele pregătite cu migală la București. S-a făcut și o scurtă pauză pentru a se permite jucătorilor de la Universitatea (afiați, pînă atunci în sală) să plece la masă. Dealtfel, dacă nu ar fi fost derby-ul de la ora 15, întâlnirea de la Teatrul Național s-ar fi prelungit mult după ora 13. Așa, însă, invitații Craiovei s-au suit în autocar și au plecat la stadion, unde au fost trup și suflet susținători ai formației locale, cunoscută în redacția Flacăra sub numele de Campioana unei iubiri. Cu toate comentariile entuziaste ale lui Constantin Tească, Universitatea a egalat abia spre final. Făcînd un ultim tur al orașului, autocarul și pasagerii săi s-au îndreptat spre București, unde participanții la cele două întâlniri de la Craiova au adus amintirea unui public iubitor de poezie, muzică, polemică. Dar cea mai plăcută surpriză îi aștepta la București, unde, la prima oră a dimineții, aștepta o scrisoare a studentului Mihai Juncu, Electrotehnică, anul V, în care, printre altele, stă scris: «Vă mulțumim pentru minunile petrecute împreună, vă mulțumim pentru poezia patriotică pe care am priceput-o și înțeles-o... Am fost prezenți acolo cu inima, cu urechea, cu ochiul și tot ce am auzit a găsit loc în mintea noastră... Vă rugăm să mulțumiți tuturor, să veniți nu peste cinci ani, ci peste cinci zile și vă asigurăm că vă vom primi la fel, adică cu tot ce e mai frumos și mai bun în noi!»

Iată destule motive pentru ca întâlnirile Ceneclului Flacăra cu iubitorii de muzică și poezie să fie așteptate cu maximum de interes, în primul rînd de cei care-l constituie azi.

Dorin TUDORAN

▲ Merg!

▲ Ion Gheorghe!

▼ Chiar ați venit?

◀ Din nou la Craiova —
Niculae Stoian!

Cîntă Flacăra Folk '73! ▶

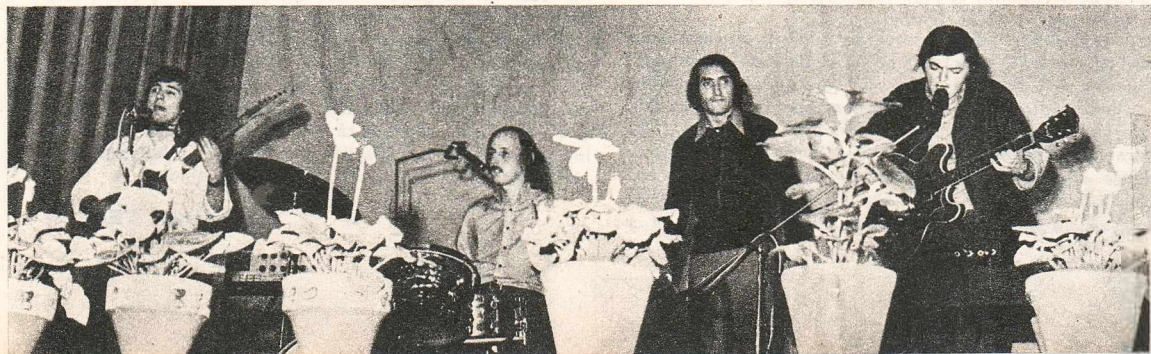
Fotografii de
Radu CONSTANTINESCU

◀ Recită Nicolae Dragoș.

▼ Muzică, flori și Sfincși.

▼ C. Tească: Dați-mi-o pe Ajax și cîștig Cupa României.

terom[®]

—MEZINUL FIBRELOR SINTETICE—ÎN COMPETIȚIE
CU CEI MAI BUNI POLIESTERI CUNOSCUȚI
PE MERIDIANELE GLOBULUI!

«terom» înlocuiește cu succes lina, bumbacul, inul;

Cum se explică marele și rapidul succes al «terom»-ului, atât pe piața internă, cât și pe cea mondială?

Prin înalții săi indici calitativi;

Prin paleta largă a utilizării lui;

● «terom» — excelentă lină sintetică de 3 și 4 den

● «terom» — excelent bumbac sintetic de 1,3 și 1,5 den

● «terom» — excelent în sintetic de 6 den

● «terom» — fire textile de 45 și 68 den pentru țesături subțiri, cu aspect mătăsoș, luciu plăcut, folosite la confecționarea lenjeriei, perdelelor, cămășilor bărbătești etc.

● «terom» — fire texturate de 150 den, vopsite în culori moderne, pentru producții de tricotațe cu tușeu plin, linos, cu aspect frumos, care pot fi spălate mai ușor și uscate rapid, fără a-și pierde dimensiunile inițiale.

● «terom» — fire tehnice grosiere de 250 den

și 1 000 den, simple sau multiplicare, cu remarcabilă stabilitate, mare elasticitate și alungire mică, excelente pentru producția curelelor de transmisie, confecționarea plasmelor pescărești etc., iar cele tratate special pentru aderență la cauciuc, indispensabile în industria cordului pentru anvelope.

● «terom» — un produs românesc ideal, de prima calitate, cu multiple caracteristici și întrebuințări.

De curând, noi mărci de fabrică, «Moldalen», «Dacilen», «Dunatex p.p.», și-au semnat certificatele de înmatriculare, depășind cu rezultate excelente fazele de cercetare și laborator, înscriind noi succese, alături de fibrele și firele poliesterice «terom», în palmarul uzinei și definind producția de rășini poliesterice și fibre polipropilenice românești.

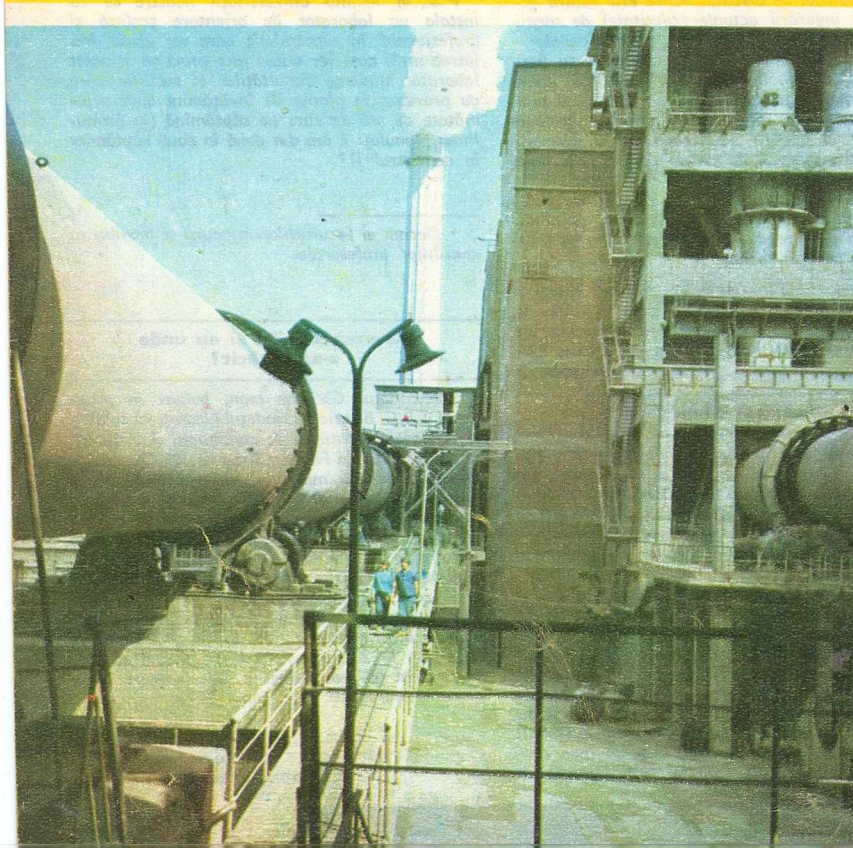
Adresați comenzi, solicitați asistență tehnică pe adresa:

**COMBINATUL DE
FIBRE SINTETICE
ȘOSEAUA TUTORA NR. 27
IASI — ROMÂNIA**
Exportator al produselor
cu marca de prestigiu «terom»
**CENTRALA INDUSTRIALĂ
DE FIBRE CHIMICE
SĂVINEȘTI — ROMÂNIA!**

CENTRALA CIMENTULUI BUCUREȘTI

realizări și perspective

Se poate oare construi fără ciment? Practic, imposibil! Zeci de mii de apartamente, uzine, clădiri cu caracter social-cultural, altele cu caracter agrozootehnic — într-un cuvânt, tot ce vedem azi înălțat de-a lungul și de-a latul țării — se construiește din beton. Adică cu ciment. Cît e, așadar, de justificată atenția pe care conducerea partidului și a guvernului a acordat-o și continuă s-o acorde dezvoltării industriei producătoare a acestui prețios material de construcție. Înainte de naționalizare — ca să oferim un singur exemplu — în întreaga țară se producea în total cam o treime din cît produce azi doar o singură fabrică de ciment, cea de la Medgidia, construită în anii puterii populare. În luna aprilie a acestui an a luat ființă CENTRALA CIMENTULUI-BUCUREȘTI. De aici este coordonată întreaga activitate a tuturor combinatelor de ciment, lianți și azbociment — C.L.A., cum se numesc ele pe scurt —

răspândite în întreaga țară, acolo unde, bineînțeles, există materia primă necesară.

Care sînt aceste unități? Ce perspective de dezvoltare există în domeniul industriei cimentului, avîndu-se în vedere ritmul alert în care se desfășoară opera de edificare socialistă a țării?

— După cum se știe — ne declară tovarășul Ion Marinescu, directorul economic al centralei — ponderea mare de producție în industria cimentului o au azi o serie de combinate noi, cum sînt cel de la Aleșd (Bihor), cel de la Cîmpulung (Argeș), de la Tg. Jiu, Medgidia, Bicaz. Mai sînt în plină exploatare capacitățile de producție vechi, dar dezvoltate și reutilitate, de la Turda, Fieni, Brașov, Cernavodă, Brăila, Comarnic.

Ce produc aceste unități? Circa 20 de sortimente de diferite tipuri și mărci, apreciate pe piața internă cît și în străinătate (exportăm în 18 țări ale lumii). Mai producem plăci de azbociment și tuburi de azbociment, var pentru construcții, ipsos, produse refractare pentru șamotarea cuptoarelor industriale. Unul din materialele de construcție cele mai noi — adaugă interlocutorul nostru — îl constituie panourile termoizola-

toare cu miez de polistiren. Fabricate în diferite dimensiuni la Combinatul pentru lianți și azbociment de la Tîrgu Jiu, aceste panouri pot fi folosite cu eficiență atît în construcțiile industriale cît și în construcțiile civile sau cu caracter agrozootehnic. Asemenea materiale se găsesc permanent la dispoziția celor interesați.

Raza de activitate a noii Centrale a cimentului se va dezvolta în continuare într-un viitor apropiat, cînd vor fi date în folosință două noi mari combinate, unul la Hoghiz (județul Brașov), care va avea o producție cu 40 la sută mai mare decît fabrica de ciment de la Bicaz, celălalt la Mintia (județul Hunedoara). Ambele, aflate acum în construcție, sînt dotate cu linii de fabricație de mare capacitate, putînd produce de aproximativ zece ori mai mult decît produc fabricile de ciment de la Cernavodă sau de la Brăila. Va crește de asemenea capacitatea de producție a combinatului de la Cîmpulung prin intrarea în exploatare a liniilor de fabricație V și VI.

Deși construite de nu prea multă vreme, fabricile de ciment de la Aleșd, de la Cîmpulung-Argeș, de la Tîrgu Jiu, Medgidia, Turda,

Bicaz au fost înzestrate cu utilaje mai noi, cu tehnologie avansată, obținîndu-se în scurt timp indici superiori de funcționare. Lucrurile nu se vor opri desigur aici. Față de ponderea mare pe care o deține sectorul producției de ciment în domeniul materialelor de construcție, este prevăzută alocarea unor importante fonduri în vederea construirii unor noi capacități de producție. În acest fel, producția românească de ciment se va dubla la sfîrșitul acestui cincinal față de ce s-a realizat în 1970.

În momentul de față, în toate unitățile de producție ale centralei, se depun eforturi deosebite pentru satisfacerea tuturor cererilor de ciment și ale altor materiale de construcție de care este atît de multă nevoie în vederea realizării cu succes a planului național de investiții. O atenție deosebită se acordă, concomitent, planului de export pe care — așa cum aflăm — CENTRALA CIMENTULUI-BUCUREȘTI l-a depășit în primele nouă luni ale anului.

F. URSEANU

Strimbeanu, ca victimă a lui Radu Nunweiler.

Balaci grăbește curgerea lui Deleanu spre pământ.

Lucescu îl deposează de echilibru pe Niculescu.

Dinu se ține cu brațele și cu faulturile de unul din posibilitățile săi înlocuitori în națională: Deselnicu.

**meciul
campionatului
văzut
prin căderile sale**
„U” CRAIOVA — DINAMO BUCUREȘTI
1-1

Fotografiile de Emil COJOCARU

Involuntara așezare în patru membre a lui Bălan.

Moldovan și prăvălirea lui Ștefănescu.

Dudu Georgescu încearcă să-l doboare pe Ștefănescu.

Căderea (temporară) a unei glorioase galerii: tace Craiova.

Cade artistic Boc.

Căderea lui Cavai: oltenii au egalat.

Lucescu mîngiat de Deselnicu.

Cade și Oblemenco.

Sus piciorul drept!

șă cunoaștem plantele medicinale i întrebuințarea lor (II)

Anghinara (*Cynara scolymus* L.) este plantă originară din sudul Spaniei, care găsește la noi numai cultivată. Are tulpina viguroasă, înaltă de 60-180 cm, acoperită peri deși alb-argintii. În primul an de lătură se formează rozeta bazilară de frunze, în al doilea an, tulpina floriferă. Frunzele sunt mari, de culoare cenușiu-argintie și cu gust foarte amar. Frunzele de anghinara se caracterizează prin acțiunea lor asupra bolilor de ficat și rinichi, mărind secreția biliară a colesterolului. Stimulează diureza și funcția antitoxică a ficatului. Se recomandă în toate cazurile în care este nevoie de o stimulare a fluxului biliar și a diurezei, precum și în cazurile în care se urmărește să se intensifice metabolismul colesterolului. Paștele cu aceste efecte, frunzele de anghinara se bucură și de proprietatea de a diminua zahărul din sânge, dând rezultate multumitoare în unele forme de diabet.

Se folosesc sub formă de infuzie 0,5-1 g% într-o compoziția produselor Anghirold Boldocholin.

Arnica (*Arnica montana*) — cunoscută

și sub denumirea de «Carul pădurilor» — este o plantă medicinală folosită la noi din timpuri străvechi pentru vindecarea rănilor; crește în regiunea de munte, fiind răspândită în special în nordul țării. Are tulpina dreaptă, cilindrică, păroasă, de culoare brun-roșiatică, înaltă de 50-60 cm, purtând în vîrf o inflorescență formată din cîte trei capitule de culoare galben-portocalie. Infloreste din mai pînă în august. Inflorescențele formează partea de plantă care se întrebuințează în scop medicinal și se recoltează în iunie-iulie, la începutul înfloririi.

Florile de arnică conțin ca principiu activ un ulei volatil galben. Din florile acestor plante se prepară o tinctură care se diluează în apă și se aplică pe umflături, contuzii, cu condiția ca pielea să nu aibă leziuni.

Preparatele destinate uzului intern se vor întrebuința ca stimulent nervos numai cu avizul medicului, procurînd tinctura de la farmacie.

**Profesor doctor docent
D.Gr. CONSTANTINESCU**

poșta medicului

TEODORESCU ȘTEFAN — București. Homeopatia nu este o «modă nouă», cum credeți dumneavoastră. Originea ei este foarte veche; o întîlnim în antichitate (Hippocrat) și în epoca medievală (Paracelsus). Reluată de medicul german Hahnemann la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, această doctrină medicală se opune medicinei clasice. Aceasta combate «contrariile prin contrarii» (de exemplu inflamațiile prin aplicații reci), motiv pentru care a fost denumită și «alopatică» (grecește: *allos* = altul, *pathos* = boală). Prin opoziție, homeopatia preconizează medicamente analoage, susceptibile să provoace aceleași manifestări ca și boala la omul sănătos (principiul de bază al acestei doctrine fiind «similia similibus curantur», ceea ce pe românește ar însemna parafrazînd: «cui pe cui se scoate»). Medicamente, toxice în doze mari, sînt folosite de homeopați în doze extrem de mici. Marele filozof francez Montaigne a pus în problema homeopatiei punctul pe i afirmînd că: «Așa cum se întîmplă cu unele răni, sînt și boli medicamentoase salvatoare».

BALOTĂ VASILE — București. Starea dumneavoastră credem că poate fi definită ca un «preinfarct», un stadiu de trecere, intermediar între angina pectorală și infarctul de miocard. În primul rînd, alungați ideea că starea de infarct este egală cu o invaliditate totală și definitivă, care condamnă omul la inactivitate. Cu asemenea «sabie a lui Damocles» deasupra capului vă condamnați singur la o existență dezolantă, tristă, care generează traume psihice mai grave decît infarctul propriu-zis. Dimpotrivă, străduiți-vă să vă autoeducați cu sprijinul medicului, în sensul unei vieți din ce în ce mai active, practicînd mișcarea și exercițiile fizice, care aduc reale servicii organismului și psihicului. Dieta trebuie să fie cumpătată, limitînd consumul de grăsimi animale și glucide (să nu depășească 120-140 calorii/zi) și suplimentînd-o cu vitamine C și vitamine din complexul B (în special B₁, B₂, B₃ și P). Ca medicație veți utiliza: Oxiflavil, Agozol, Clofibrat, eventual Redergin și Rutosid, în doze și durate indicate de medic.

COVACI ION — comuna Golești-Focșani, județul Vrancea. Este într-adevăr posibilă recidivarea ulcerului, post-operatoriu, sub forma gastrojejunală (impropriu numit «ulcer peptic»), care apare în vecinătatea liniei de sutură chirurgicală. Recidivarea nu se datorește de obicei unei tehnici operatorii imperfecte, cum cred bolnavii, ci hiperacidității foarte ridicate, pe care n-o poate reduce

suficient nici actul chirurgical. Ca tratament, pentru neutralizarea acidității utilizați:

**PRAF ALCALIN ÎMPOTRIVA
HIPERACIDITĂȚII**
Rp. Magnezie calcinată 20 g
Bismut subnitric 10 g
Bicarbonat de sodiu 40 g
Extract de beladonă 0,30 g
D.S. Intern, o linguriță la sfîrșitul
meselor (de 2-3 ori pe zi)

Un foarte bun inhibitor al secreției gastrice este și preparatul Neopepulsan-Chinoin sau, eventual, Ulcomplex (3-4 comprimate/zi). În problema pensionării dumneavoastră: asupra ei nu poate decide decît comisia medicală de expertiză a capacității de muncă din cadrul poliției teritoriale de care aparțineți.

TĂNASE TUDOR — comuna Călinești, satul Izvoarele, județul Teleorman. Problemele pe care ni le ridicați sînt greu de rezolvat de la distanță. În general, cauza determinantă a tuturor traumatisemelor vertebromedulare, frecvente mai ales în timp de război, este fractura șirei spinării, produsă fie prin arme de foc, fie prin lovituri cu obiecte grele, fie, în fine, prin cădere de la mare înălțime pe cap (plonjoane, căderi din copac), în șezut sau în picioare etc. În funcție de intensitatea traumatisemului sau de rezistența sistemului vertebromedular, tulburările funcționale — și în primul rînd paraplegia spastică sau flască — ce se instalează pot fi definitive sau parțial recuperabile. De obicei, celelalte tulburări — sfincteriene (micțiune sau defecație involuntară), hipotonie vezicală, chiar durerile atît de greu de suportat — în cele din urmă cedează la un tratament medical sau chirurgical. Nu știm dacă la nivelul fracturii produse (T₁₁-T₁₂) întreruperea măduvei spinării a fost totală sau parțială. După cîte reiese din scrisoare, după probabila laminectomie efectuată, prezența unor reflexe, precum și persistența sensibilității dureroase la apăsare cu degetul ar constitui semne de bun augur pentru păstrarea conductibilității nervoase medulare. Oricum ar sta lucrurile, nu numai medicii aminenți care vă îngrijesc, dar mai cu seamă dumneavoastră aveți datoria să înfrunțați lucid, bărbătește, perspectiva unei invalidități iremediabile, definitive. În funcție de aceasta, sîntem de părere că durerile adeseori atroce pe care le suportați ar putea dispărea printr-o cordotomie medulară propusă de cei ce vă îngrijesc.

sfaturi pentru tinerele mame

folosirea optimă a concediului natal

Într-o zi, Adriana mi-a dat un telefon; nu era vorba de copilul ei, care era rumen și voios și își sugea cu poftă laptele din biberon, ci era vorba de ea: avea dificultăți la serviciu cu programul de lucru. Copilul ei avea șase luni; concediul prenatal și postnatal — care totalizează 112 zile, din care se dau 45 zile înainte de naștere, iar restul după naștere — și-l luase după obicei. Majoritatea mamelor care lucrează preferă să aibă însă un concediu mai lung după naștere (legea prevede că dacă s-a născut copilul înainte de termen și mama nu și-a luat cele 45 de zile înainte, are dreptul să-și ia în continuare, după naștere, diferența pînă la 112 zile de concediu). Este bine totuși pentru sănătatea ei și a copilului care se va naște să respecte perioada de concediu dinainte de naștere, neefectuînd însă acasă munci prea grele, pentru a nu declanșa o naștere prematură.

Necazul Adrianei era că de la serviciu i se cerea în fiecare lună să aducă o adeverință de la circa de copii, din care să reiasă că are un copil care pune probleme de îngrijire. Numai în urma acestei patalame i se acorda programul redus de șase ore muncă. De asemenea, i se plăteau șase în loc de opt ore.

Codul Muncii prevede însă clar: orice mamă care are copil mic are dreptul, pînă la 9 luni, indiferent de starea de sănătate a copilului și indiferent dacă alimentația este artificială sau naturală, la program

redus de lucru, de șase ore, primind însă salariul întreg, ca pentru opt ore.

Deci drepturile de program redus trebuie să fie obținute de la fiecare instituție pe baza certificatului de naștere a copilului pentru care se poate face o copie legalizată chiar de către instituție, copie care va fi suficientă pentru cele nouă luni de program redus.

Dacă însă între nouă luni și un an tînăra mamă dorește să obțină program redus (au dreptul numai mamele cu copii născuți prematur sau care sînt distrofici, rahitici, debili, bolnăvicioși), în acest caz, și numai pentru afecțiuni bine determinate, are nevoie de avizul lunar al medicului de circă, aviz pe care îl va prezenta la instituție.

După împlinirea acestei vîrste de un an, sau pentru mame care au doi-trei copii mici pînă la 6-7 ani, mamele pot fi încadrate într-un program cu jumătate de normă: 4 ore pe zi, plătite corespunzător numărului de ore prestate.

Nu știu dacă lămuririle mele i-au sfulberat Adrianei necazurile, dar în cazuri similare de nerespectare sau de necunoaștere a drepturilor e bine să ne adresăm juristului instituției, care are documentația necesară.

**Medic primar,
Doctor Ioana BOJINCA
Maternitatea Spitalului Brîncovenesc**

lumea vorbește despre chefir

NICOLAE MARIN din comuna Bascov, jud. Argeș, **CHIRITESCU GHEORGHE** din Arad, str. Cernei nr. 1, și **POLEACU NICOLAE** din București, str. Godeni 37, sect. 7, ap. 17, solicită lămuriri asupra modului de preparare a chefirului. Există mai multe rețete de preparare a chefirului, unele folosind chiar buretele (ciuperca) introdus într-un saculeț de tifon, legat bine la gură cu o ață lungă care să atîrne afară cînd va trebui să-l scoatem din vasul cu lapte, altele propun folosirea chiar a chefirului preparat. După ce se fierbe laptele și se lasă să se răcească la 18-20° se adaugă la un litru 12 lingurițe de chefir în timp de iarnă și numai 6 lingurițe vara. Conținutul se toarnă apoi într-o sticlă, în prealabil bine spălată cu apă fierbinte și care după umplere se închide ermetic, și se lasă timp de 24-48 ore la o temperatură de 18-20°. După 48 de ore chefirul

devine concentrat, gras; înainte de consumare se scutură sticla și se strecoară chefirul printr-o sită de masă plastică. Laptele folosit pentru chefir nu trebuie fiert în vase de aluminiu, iar lingurița cu care se amestecă ciuperca la strecurat trebuie să fie din masă plastică.

RODICA POPA din Zlatna, jud. Alba, Bloc D, scara A, etaj III, ap. 14, ne întreabă dacă chefirul este indicat pentru boala Basedow și cum se poate păstra buretele de chefir? Chefirul este un remarcabil calmant al tulburărilor nervoase și neurovegetative, specifice hipertiroidismului, fără să se substituie însă medicației specifice. După prepararea chefirului, în cazul cînd dorim să facem o pauză, punem saculețul cu chefir într-o cîniță de pămînt ars, plină cu lapte fiert și răcit, și-l ținem în pivniță sau frigider cît timp dorim — după care procedăm din nou la prepararea chefirului.

urgente

MICROINTERVIU

— Care sînt cazurile care vă dau cel mai mult de furcă în aceste zile?

La această întrebare răspunde doctor Aurelian Necșescu de la Spitalul județean Argeș.

— Accidentele de circulație și bețiile. Autostrada face multe victime. Iată, într-o singură gardă de 4 ore, doctor Gh. Șerban a «recepționat» șase accidente de automobile. Cît despre beție, vin unii la noi beți turtă și se miră că se trezesc la spital.

DUBLĂ ARSURĂ Explozia unui cazan de la întreprinderea «Argeșana» din Pitești i-a provocat lui Nicolae Andreescu o dublă arsură a corpului: calorică și chimică. A fost adus la spital. Peste 60 la sută din piele îi era distrusă. Acum pacientul este în afară de orice pericol și este pregătit pentru un masiv transplant. Zeci de tovarășii de muncă de-ai lui Andreescu s-au oferit să-i doneze piele.

«DISTRACTIE» LA VALEA URSULUI. La Ioan Dincă din comuna Valea Ursului s-a incins un chefir țărănesc în familie. Apoi a început cearta. Epilogul chefului: trei răniți în stare gravă, operați și apoi spitalizați multe zile în șir. Și culmea, salvarea vieții lor se face pe seama punții statului și costă multe mii de lei!

UN TRACTORIST NEATENT. Marin Turculescu, tractorist la I.M.A.-Izvor,

lucra cu tractorul pe marginea unui siloz. Deodată a pierdut controlul motorului, iar tractorul a căzut cu șenilele în sus. Dedesubt l-a prins pe tractorist. Tot toracele i-a fost zdrobit. A fost operat într-o gravă stare de șoc, vreme de trei ore, timp în care doctor Ovidiu Tufeanu de la Spitalul județean Argeș s-a întrecut pe sine: i-a sudat coastă cu coastă, i-a «reparat» sternul așa de bine, încît în curînd pacientul se va urca iarăși pe tractor.

PLIMBARE TRAGICĂ. Soții Ion și Ioana Tănase din Pitești au plecat cu motocicletă la plimbare. Dar au ajuns la spital. Ion Tănase gonea cu viteză și se uita mereu înapoi în timp ce vorbea cu soția. S-a izbit de un pod — unde și-a lăsat un picior, rupt literalmente în momentul coliziunii. Al doilea picior i s-a amputat la spital.

TOCMAI TRENUL I-A FĂCUT-O. Nu se poate spune că Marin Zorolan, din Costești, nu este obișnuit cu trenurile. Era doar de mulți ani în slujba căilor ferate. Dar într-o zi, în loc să se ducă direct acasă, cînd și-a terminat tura de serviciu s-a pus pe băut. S-a suit în tren, dar a căzut sub roți. Sub privirile îngrozite ale partenerilor de băutură și-a lăsat la locul accidentului ambele picioare. Pierzînd mult sînge, în spital a trebuit să se desfășoare o adevărată bătălie pentru a i se salva viața.

din nou despre afacerea MARKOVICI:

cînd victima este lipsită de morală, dreptatea se împarte ceva mai greu

Despre morți, spun unii, se cade a se vorbi numai de bine, iar cum despre Stevan Markovici s-a vorbit atît de mult, am putea considera că s-a vorbit aproape de bine, dacă încercările de a i se face dreptate post-mortem nu ar dezvălui — alături de corupția strălucitoare «lumi bune» care l-a generat pe asasin (sau unealta sa) — și imoralitatea victimei.

Băiat de viață, secretar și dublură a lui Alain Delon, Stevan Markovici pare-se că a avut ambiția de a se identifica întru totul vedetei: de la locul convenit soțului lîngă Nathalie — descoperirea și iubita anteriorului secretar al lui Delon, Milos Milosevic, asasinat și el, dar la Los Angeles împreună cu noua lui iubită, soția lui Mickey Rooney — și pînă la dorința de parvenire în lumea bună.

«Frumos, dar teribil» — îl caracterizează Delon-tatăl pe Delon-fiul. Iar tot acest teribilism a însemnat impunerea vedetei în puternica lume de afaceri, a însemnat ascensiunea de la băiatul dintr-o măcelărie la tînărul milionar care își poate permite să cumpere avioane Boeing 707, pinze-semnate de Dürer sau Rembrandt, un castel în insula Leo Ferré și să impună în jungla de afaceri, uneori sîngeroase, a boxului pe amicul său Bouttier. Sfidînd presa, sfidînd lumea, de care se temuse cîndva, Alain Delon, fostul combatant din Indochina («Veneam dintr-o junglă pentru a mă găsi într-o alta mai îngrozitoare. Îmi era frică de oameni, de mișcare, de zgomot, de animație, de tot acest du-te-vino»), Alain Delon, milionarul, se impune fără jenă în tot ceea ce poate fi elită în lumea capitalistă.

lata o lecție pe care mulți tineri aventurieri, porniți asemeni lui, fără un ban în buzunar, și mai ales fără nici cel mai mic eșafodaj moral, dar cu o față plăcută, cu mușchi și punni puternici, au învățat-o suspinînd de invidie. Stevan Markovici, mai norocos decît alți secretari trecători ai lui Jean Marais, Jean Gabin și, evident, Alain Delon, a încercat să profite din plin de rolul pe care un destin norocos, se părea, i-l a dat sa-l împlinească. Eroarea lui însă a constatat în lipsa sa de scrupule; nu a respectat totuși regula jocului. Arătînd unui prieten 19 fotografii și trei jurnale cu însemnări zilnice, tînărul organizator de orgii, jocuri de noroc și trafic de droguri, s-ar fi lăudat cam așa: «Dacă aş publica astea, toată lumea ar tremura!» S-a întimplat însă ca primul care să tremure să fie el însuși, Markovici, care presimțind ceva îi scrie fratelui său: «Pentru tot ce mi se va întimpla și pentru toate greutățile voi să-l considerai vinovat pe Alain Delon. Vinovat 10 000 la sută. Complicele său, Marcantoni, m-a amenințat... Eu voi întreprinde ceva, care probabil mă va costa viața».

Ce a vrut să întreprindă Markovici nu știm încă, dar cert este că profeția lui s-a împlinit. În ziua de 1 octombrie 1968 era descoperit lîngă Paris un cadavru învelit într-o husă de nailon. După o săptămînă era identificat fostul secretar al vedetei, omorît cu un glonte în cap. Se stîrnește un imens scandal care îi aduce pe Alain, Nathalie Delon și pe Marcantoni în fața tribunalului. Alain Delon este achitat, avînd atunci un puternic alibi: cîcă ar fi filmat la Saint-Tropez în «Piscina» cu Rommy Schneider. Din lipsă de probe este eliberat și Marcantoni din detenție preventivă, deși era ultimul care a fost văzut în compania lui Markovici și deși fusese dovedit că a cumpărat înainte de descoperirea crimei niște huse de nailon ca acelea care înveleau cadavrul.

După cinci ani de zile însă alibiul lui Delon se devalorizează (există probe că nu fusese la Saint-Tropez în ziua fatală, ci din contra, la Paris, deci ar fi putut participa în mod direct la crimă), iar fostul cerșetor, martor al căsătoriei sale cu Nathalie Delon, corsicanul Marcantoni a fost din nou arestat și apoi din nou pus în libertate: totuși se expertizează husa în care a fost găsit cadavrul, comparativ cu cea a saltelelor Treca, cumpărate de Marcantoni. Vina continuă să planeze și asupra numelui său. Apar noi acuzații și noi dovezi de vinovăție.

Pînă la descoperirea adevărului — dacă aceasta se va întimpla — este bizar că «afacerea Markovici» a fost revitalizată în ajutorul meciului Bouttier-Monzon. Și mai bizar este faptul că un bun organizator, de talia și de rafinamentul lui Alain Delon, ar fi putut comite cîteva erori grosolane: să se ocupe personal de lichidarea incomodului Markovici și să mai și trimită o carte postală de la presupusul loc al crimei, la care ar fi venit pe furis cu un bilet de avion cumpărat pe numele altcuiva.

Viața unui om nu este fără îndoială un divorț care poate avea sau nu loc între două celebre vedete. Omul a murit, este sigur, și nu de dragul de a-i face publicitate lui Delon. Dar a-l învinui pe Alain Delon de asta pare a fi mai degrabă o metodică încercare de a-l coborî și explica public pe cel mai bine plătit actor francez. Este puțin probabil că omul despre care anuarul lumii bune, *Who's Who*, vorbește ca despre un lord, se va lăsa doborît de pe piedestal. Dacă acest lucru se va întimpla — cercetările sînt în curs — va fi într-adevăr triumful dreptății asupra falsei onorabilități. Dar să nu anticipăm. Pentru că, așa cum se prezintă lucrurile pînă acum, dreptatea, în acest caz, înseamnă a constata care dintre vinovații de corupție și de imoralitate, este cel mai puțin vinovat.

Rodica POP

Una din puținele poze care au păstrat imaginea lui Stevan Markovici, așa cum se obișnuise el să trăiască în lumea vedetelor (în fotografie, primul din dreapta, alături de Nathalie Delon, cu spatele, și de Sylvie Vartan).

mapamond '73

coandă și vîntul

Treceam într-o zi din mijlocul lui septembrie pe bulevardul parizian Saint-Michèle și parcă mă urmărea o umbră. Am privit îndelung în urmă și m-am trezit în fața casei lui Henri Coandă, acolo unde fusesem condus de savantul român care, în toamna lui 1970, se întorsese pentru cîteva zile la Paris spre a primi din partea Franței înalta distincție «Aripile de argint», decernată marilor pionieri ai aerului. Era o căldură molcomă, platanii se încăreau cu o rugină vegetală și frunzele lor ca niște palme oboseite se pogorau să mîngie pămîntul. Adia dinspre Jardin de Luxembourg o boare de gazon stropit și vacumul fluxului automobilistic era punctat de țacînitul ca de autosemnal al aspersoarelor din parc. Iar omul acela mergea acum înainte, cu pași de atlet îmbătrînit, cu fruntea socratiană încununată de părul alb ca un nimb care reflecta luminile scinteiatoare ale orașului, cu un suris încărcat de nostalgii nemărturisite, ca și cînd ar fi descoperit, cu o nejustificată întîrziere, perpetua sărbătoare a Orașului-lumină. Dar nu era asta, ci vîntul era cel care îl îmbrucura. Mi-a spus: «Vezi, totul parea încremenit în ciuda freamătului orașului și, deodată, parcă firea întregă s-a pus în mișcare. E vîntul, cel mai uluitor miracol al naturii. Cînd eram copil, abia venit cu părinții mei de la București la Paris, am avut o ceartă cumplită cu unul dintre tovarășii mei de joacă și ne-am luat la bătaie. El zicea că apa era elementul cel mai important din natură, iar eu susțineam că prima forță e vîntul. Aerul era pentru mine stăpînul a toate...»

Aripile date omului pentru dominarea aerului, acest atotputernic și omniprezent «stăpîn», i-au adus celebritatea. La argintul din părul albit de șase decenii de căutări și trudă, Franța îi pune în cea toamnă a firii întregi și a vieții lui, simbolice aripi de argint pe umeri. Noul lea care, înainte de toate, i-a învățat pe alții să zboare punîndu-le în mîini manșele primelor avioane cu reacție, putea zbura după pofta inimii în lumea visului. Iar lumea aceasta era pentru el o perpetuă stare de spirit, o neliniște creatoare în căutarea de noi orizonturi, o insașabilă foame de spațiu, o certitudine cu îndoielile mascate — o, cîte au fost! — în fiecare gest.

Coandă nu era un om, ci o permanentă stare de vrajă. Un vrăjitor al tehnicii, constrînsă să devină instrument al izbîndirii celor mai cutezătoare vise ale omului. A privit întotdeauna natura contemplînd-o, dar încercînd totodată s-o înțeleagă și s-o oblige la colaborare. Contemporan cu frații Wright, membru fondator al Aero-Clubului Francez, a fost unul dintre primii «nebuni zburători» ai începutului de secol. Nu s-a închinat decît unui singur zeu — lui Eol, stăpînul vîntului. Cunoștea toată poezia în care l-au cîntat poeții, de la barzii chinezi din epoca Tang, la Shakespeare, Lenau și

Verhaeren... «De unde vine vîntul toamră Fremătător, fremătător, ducîndu-ne st rile de păsări/ Care ni se opresc o clipă arbori.../ Cine le-a văzut mai întîi? zb torul solitar...».

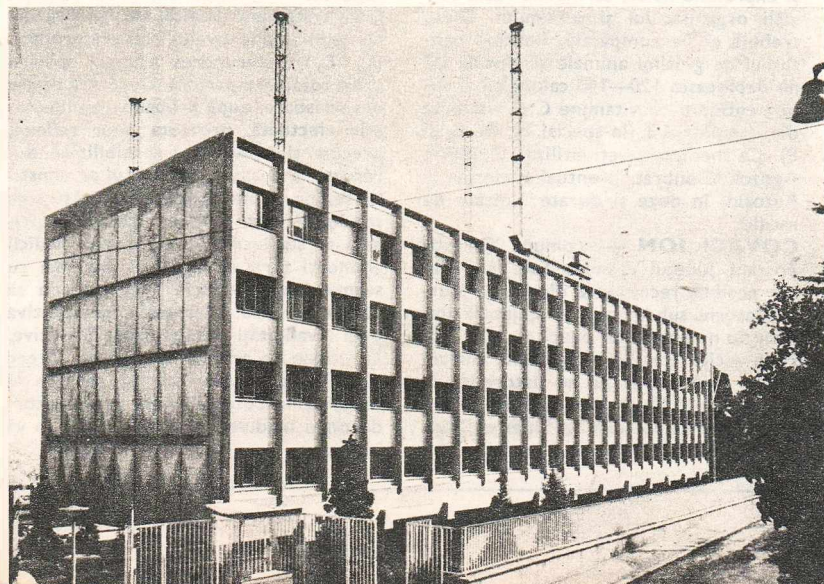
În copilărie, pe care nu și-o reamint ci o retrăia în plină toamnă a vieții «juică cea mai de preț a fost pentru el zmeu pînă sau de hîrtie, trimis pe aripile vînt Coadă acestui zmeu, unduindu-se prin duh și dînd stabilitate scutului cu frîie sfoară i-a fost prima lecție de aerodinam Mi-a povestit că prin 1908 l-a rugat pe c brul constructor francez Gustav Eiffel facă o balanță aerodinamică cu unghiul atac variabil pentru a putea măsura de botul unei locomotive în viteză capacid de zbor sau de frînare a aripiilor. Toată i: din 1908-1909 a repetat, noapte de noa experiențele călătorind pe locomotiva celeratului Paris — Saint-Quentin pent studia reacția celor mai diferite aripi b bate sau plate, sub forța curenților de În 1907 îl cunoscuse pe Louis Blériot că îi arătase un model de motor cu reacție care a făcut apoi primele încercări, în 1 undeva, lîngă București. La «Supaero» Școala superioară de aeronautică — a la punct primul avion cu reacție pe care experimentat la Issy-les-Moulineaux, pe lași cîmp de pe care își luase zborul Tr Vuia. Era strămoșul «Jet»-ului din zi noastre. Aparatul s-a înălțat, a început prindă viteză, dar flăcările de eșapam în loc să țîșnească în linie dreaptă înapoi, «prelins» către înainte, în lungul fuselaju spre uluirea pilotului care, jenat de mișc lor ondulatorie și-a terminat zborul în c: tul izlazului, unde avionul fără elice frînt aripile. Contuzionat, zăpăcit de efe devierii fluide, Coandă a ieșit dintre s măturile aparatului strîgînd: «Evrîka!» I coperise ciudatul «efect Coandă», cel c transforma o posibilă catastrofă a pre: tului, evitată în ultimul moment, în victorie a viitorului.

Aerul nu fusese numai învins, ci înv să colaboreze cu temerarul zburător. J de gaze și foc care în loc să se îndepăr de aparat se «klike» de el creînd un relativ în lungul fuselajului, marea de cî ori puterea de înaintare a avionului monștrînd că un vehicul poate fi înălțat pus în mișcare printr-un procedeu con celui specific mijloacelor de propulsie c venționale. Se năștea reactorul și m elicea. Coandă avea 25 de ani cînd fi această descoperire menită să revoluțio tehnica aviației.

...Se apropia de 75 în cea seară de neu din toamna lui 1970 cînd, din nou, cu ace umire de copil, în ciuda atîtor secrete sm naturii, se minuna pe Boul-Mich de frum ția mereu triumfătoare a vîntului...

Ioan GRIGORESCU

Paris Saint-Cloud, sediul central al INTERPOLULUI, organism internațional pentru combat delincvenței pe plan mondial, care a împlinit la 4 octombrie 50 de ani de existență. Amintiri de puțină vreme, țara noastră a aderat și ea la această utilă instituție socială.

panică la castel

Un medic francez abandonează medicina și se face genealogist • Puțină curățenie în aristocratice treburi • Nobili cu vechime din secolul... XX și cu titlul plătit cu 100 000 de franci • Între 12 000 și 15 000 de falși nobili • Scandaluri în lanț.

Timp de aproape 14 ani, medicul francez Dugast-Rouillé s-a îndeletnicit, pe lângă profesia de bază, cu investigații de genealogie, mai bine-zis de heraldică. N-a fost la mijloc pur și simplu un capriciu sau un violon d'Ingres. Pasiunea pentru acest studiu a izvorit din ceea ce el însuși numește «dezgust față de falsuri». În lumea unei părți a clientelei sale pariziene, doctorul Dugast-Rouillé auzea adesea «scumpul meu conte», «dragul meu marchiz», «iubite duce» și așa mai departe. De unde atîția duci, conți și marchizi — se întreba iritat doctorul — cînd în Franța există doar trei sute de adevărați aristocrați cu titluri nobiliare de origine romană. Este clar, a conchis medicul, că falsul și minciuna cele mai nerușinate stau la baza multora dintre aceste aristocratomanii. Dar treaba la care s-a angajat — de a face puțină curățenie în aceste grajduri augiene — l-a absorbit într-atîta, încît de curînd a abandonat profesiunea de medic pentru a se consacra exclusiv ducerii la bun sfîrșit a operei sale de demascare a falsului și fanfanonadei. Materialul strîns pînă acum — incomplet, după cum afirmă el însuși — a fost inclus într-o lucrare în două volume intitulată «Nobiliimea Franței». O carte al cărei spirit bîntuie — asemenea fantomelor — multe castele, o carte care a dezlîntuit panica printre mulți impostori. Între 12 000 și 15 000 de familii din Franța — spune autorul cărții — care se pretind nobile sînt fals nobile. Secolul al XIX-lea, cu răsturnările și restaurările sale — monarhia absolută, republica, imperiul napoleonian, și din nou monarhia — a favorizat un larg trafic de

titluri nobiliare. Ca să devii conte costa 20 000 de franci; ca să fii duce, 100 000 franci ș.a.m.d. Odată cu demascarea imposturii, autorul citează și exemple de oameni care, avînd drepturi autentice la titlu, nu fac caz de ele. Un muncitor de la Uzinele Saut-du-Tarn, bunăoară, este un veritabil conte de La Panous, dar asta îl lasă rece.

Retras la Alicante, în Spania, doctorul Dugast-Rouillé pregătește acum volumul al III-lea al incendiarei sale lucrări, un volum care va conține — printre altele — lista nominală a circa 15 000 de megalomani, împăunați cu false titluri aristocratice.

Așadar, la Paris și în provincie, vreo 15 000 de familii — cu tata, mama, tata-mare, mama-mare — tremură de-a binelea. Tremură, de ce? Ar fi și naiv și greșit să credem că doar din pricină de sentimente, oricum s-ar numi ele: orgoliu, vanitate, jenă sau snobism. Nu, pricinile sînt ceva mai pămîntești. În Franța, titlurile de noblețe autentice (evident, pînă la proba contrarie) sînt aducătoare de venituri frumoșele, ba chiar frumoase. Nu se știe prea bine de ce pragmaticii capitaliști francezi oferă onorabile fotolii în onorabile consilii de administrație purtătorilor de nume cu sonorități istorice, cu particula de în cap. Mai pe românește spus, niște sinecure gras plătite. Încît, atît aspirația spre blazoane, cît și teroarea de-a nu fi despuiat de ele, apar mai puțin nobile, ba chiar burgheze sadea, mercantile și ariviste, adică.

E. DASCĂLU

oameni despre care se vorbește

GERALD FORD (născut în anul 1913; studii superioare la Universitatea din Michigan, Universitatea Yale și Școala superioară de drept; coasociat al firmei de avocatură Ford și Buchen; între anii 1942-1947, în serviciul forțelor navale ale S.U.A.; deputat, membru al Uniunii interparlamentare, aparține Partidului Republican și din 1965 deține funcția de lider al minorității republicane în Camera Reprezentanților) a fost desemnat de către președintele Nixon pentru funcția de vicepreședinte al S.U.A. în locul lui Spiro Agnew, demisionat.

PABLO CASALS Născut în anul 1876, studii la Școala municipală de muzică din Barcelona și la Conservatorul din Madrid; virtuos violoncelist, compozitor și dirijor, fondatorul orchestrei simfonice barceloneze, care-l poartă numele; doctor honoris causa din Edinburg și Barcelona, cetățean de onoare al Madridului și Barcelonei. Înalte titluri onorifice spaniole, engleze, austriece, italiene, sovietice. A încetat să bată inima unuia dintre cei mai mari muzicieni ai veacului. Pîng violoncelele din toată lumea în cel mai îndurerat unison.

JACKIE STEWART (născut în anul 1934 în Anglia se dedică din tragedă tinerețe sportului automobilistic și își înscrie numele printre așii așilor acestei categorii de sportivi. Este de trei ori campion mondial și deținătorul a 26 de Mari Premii, prin aceasta obținînd și titlul de recordman absolut, în întrecere cu defunctul Jimmy Clark — Scoția, care a realizat performanța de numai 25 Mari Premii) a anunțat la 15 octombrie retragerea sa din activitatea competițională.

cronica de trei secunde

care extraterestri?

Nu înțeleg nici în ruptul capului de ce se face atîta tapaj în jurul celor două ființe extraterestre aterizate în statul american Mississippi. Cei doi docheri care i-au văzut cu ochii lor sînt storși în nu știu cîte interviuri:

- I-ați văzut?
- I-am...
- Cum sînt?
- Sînt!
- Cum?

Și iar începe povestea: că parcă n-au păr, că parcă sînt totuși blonzi, că sînt înalți, puternici, că au mîinile cu degete în formă de rac, că i-au luat (pe ei, pe docheri) în nava lor de invidărși și i-au fotografiat după care le-au dat drumul... Că... Tot ce aud despre ei amalgamez fără nici o atenție și logică în capul meu brunet: raci, draci, că mincau fragi, că nu erau draci, bat și eu cîmpii — rețin foarte precis că aveau aparate de fotografiat. Dacă aveau aparate de fotografiat e indiscutabil că erau ființe și nu lucruri... Dar tot nu înțeleg de ce se face atîta tapaj. Savanții vor cu orice chip să ne convingă că ne-au vizitat extraterestri. Că există extraterestri. Că nu sîntem singurii în Univers care avem aparate foto. Savanții insistă inutil. Îi cred. Sînt convinși.

Am văzut cu ochii mei extraterestrii pe Pămînt. Nu unul, nu doi. Mai mulți. Amestecați printre oameni. N-am bătut darabana, n-am dat interviuri, nu m-am dus la savanți să le comunic descoperirea mea. Nu i-am comunicat nici iubitei mele, ca să n-o sperii.

Nu i-am spus nimic nici psihanalistului — în lungile asociații pe marginea viselor mele care l-au plictisit cîteva luni. M-ar fi crezut — mai ales psihanalistii sînt convinși că oamenii coexistă cu extraoamenii. Căci e indiscutabil: printre oameni există ne-oameni, oameni veniți de pe alte planete, trăind, acționînd și chiar murind inuman, extrauman, extraterestru.

Ca să nu mă credeți nebun, voi da pe față primul semn descoperit de mine că mă învîrtesc printre extraterestri. Aveam 15 ani. Era în 1945. Bomba atomică explodase la Hiroshima. Un japonez scapase cu viață din acea explozie care ne proiecta pe toți în altă lume. El fugi de ajuns de fericit de la Hiroshima la Nagasaki. Peste trei zile, la 9 august, căzu peste el, acolo, a doua bombă atomică.

Prea puțin mă interesează cine a fost extraterestru în această poveste. Aviatorul, bomba, japonezul sau chiar povestea. Dar că ne învîrtim printre extraterestri sau invers: că extraterestri, oameni în afara legilor noastre pămîntești, se învîrtesc printre noi, pentru mine nu suferă îndoială, și ce au văzut cei doi docheri din Mississippi mă lasă cu desăvîrșire rece. Terre-à-terre cum sînt, realist prozaic, eu aș vrea să știu — ca Stănică Rațiu din Călinescu — cînd și dacă acești extraterestri vor da și ei, «ceara mă-sii», un Eminescu, un Mozart...

Radu COSASU

de la lume adunate

ÎNTREBARE CU TÎLC. După ce reverendul T.E. Edmunsen, de la biserica baptistă Rose of Sharon din Detroit-S.U.A., și-a încheiat predica duminicală, i-a întreat pe enoriași — după obicei — dacă nu au de pus vreo întrebare. Ba da — avem o întrebare. Doi cetățeni s-au apropiat de amvon și au întreat (ținînd în mînă cîte un pistol): banii sau viața? Banii — a preferat reverendul, și în mîinile celor doi «drept-credințioși» au trecut 70 de dolari din farfuria cu chetă, 10 dolari din buzunarele reverendului și 50 de dolari din buzunarele celor două ajutoare ale sale.

O STATISTICĂ NIȚEL CAM SUBCULTURALĂ. 76,4 la sută dintre locuitorii Austriei, în vîrstă de peste 14 ani, nu au fost, în tot cursul anului 1972, la nici un spectacol de teatru, la nici un concert, la nici o expoziție de artă. Autorii anchetei dau întreața vină pe televiziune. Oare? Dar prețurile piperate ale bilețelor de intrare la spectacole să n-aibă chiar nici un amestec?

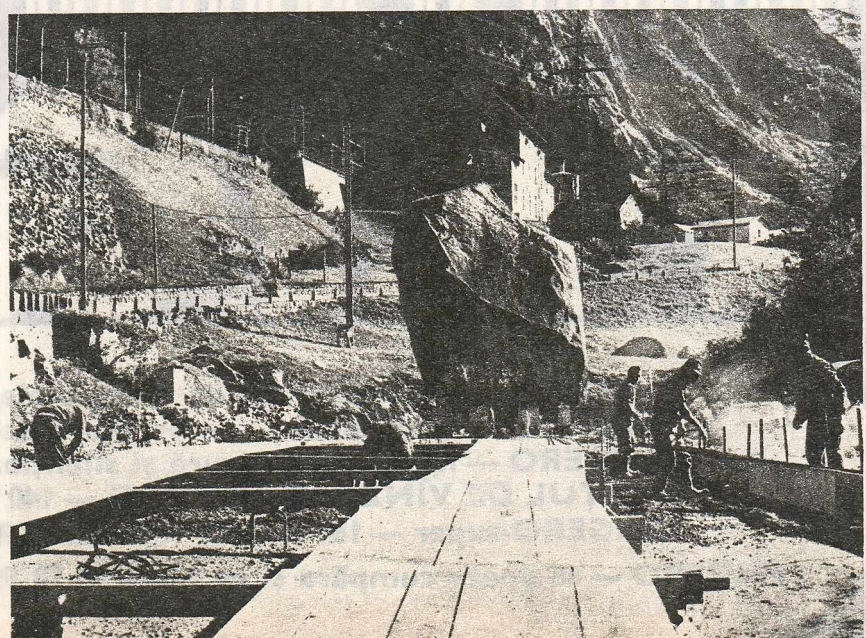
TOT FELUL DE PERFECȚIUNI. Descindere polițienească la domiciliul din Paris al lui Jules Piazza, zis domnul Jo, posesorul unui variat cazier (hoț, traficant, proxenet, șantajist, escroc etcetera). S-au găsit —

printre altele — 1 000 de acte de identitate, 100 de permise conducere auto și alte acte, evident falsificate. De asemenea, un stoc serios de bancnote a 10 dolari, a căror falsificare se apropie de perfecțiune — au declarat specialiștii.

EXPERIENȚA ALUNGĂ TRADIȚIA. Din anul 1780, bătrîna lady din Threadneedle Street — cum i se mai spune, la Londra, Băncii Angliei — este păzită de un detașament de soldați, îmbrăcați în roșu și înarmați «pînă în dinți» cu mijloacele veacului XVIII. Experiențele ultimilor ani au dovedit însă că o asemenea pază, oricît de pitorească, e îngrozitor de ineficace. Drept care, încă o tradiție londoneză e pe cale să pice.

EVADATUL. Din grădina zoologică din Las Vegas — California, a plecat, fără bilet de voie, o căprioară. Element periculos și antisocial, ea a convins un hipopotam să-i fie complice la evadare. Sfidînd orice măsură de precauțiune, cei doi au traversat centrul orașului îndreptîndu-se spre periferii, cînd au fost ajunși din urmă de paznicii grădinii. N-a fost nevoie s-o întorcă din drum decît pe autoarea principală a evadării. Resemnat și docil, hipopotamul a urmat-o pînă la vechiul domiciliu.

Faimoasa «Stîncă a Diavolului» din trecătoarea St. Gotthard a fost, zilele trecute, mutată din vechiul său loc, din cauza lucrărilor de construcție a unei căi ferate. Stîncă va fi plasată la circa 60 de metri distanță față de vechiul ei loc.

frigiderele cu compresor • 140 l • 180 l • 240 litri

FRIGERO

FRIGERO — consum redus de energie electrică — numai 0,18-0,30 lei în 24 de ore

FRIGERO — realizează o temperatură de -12°

FRIGERO — funcționare sigură și silențioasă

PREȚUL DE VÎNZARE: FRIGERO — 140 l: 4 110 și 4 150 lei;

FRIGERO-super — 180 l: 4 800 lei; **FRIGERO-lux** — 240 l: 5 740 lei

FRIGERO — se poate cumpăra și cu plata în 18 RATE LUNARE, cu un avans minim de 822 lei!

Un coleg, procuror, mi-a povestit cea mai interesantă dintre anchetele sale:

UN BILETEL DE ALARMĂ

Într-o amiază de vară, la un popas într-o excursie cu mașina, am urcat să vizitez castelul care domina culmea dealului. Am urcat un drum pietruit, atât de abrupt încât mă întrebam cum l-au putut urca odinioară trăsurile contelui. Am dat de o poartă cu lăcăț, de un portar vajnic și abia după legitimare am reușit să pătrund.

Parcul înflorit al castelului era frumos, cu aleile îngrijite, iar priveliștea văii era plăcută. Grupuri de copii se jucau, dar cumva încilcic, iar femeile care se plimbau prea izbucneau în râs fără motiv. Cu «Dumnealui zice că îi oficial și vrea să vadă», portarul m-a prezentat unei profesoare, care mi-a explicat că este un azil de alienați mintali într-o stare mai ameliorată, un fel de casă de odihnă pentru ei. Era angajată aici de la transformarea castelului în ospiciu și îmi dădea explicații cu amabilitate. Am întrebat-o cum se face că e și duminică aici, și mi-a răspuns simplu: «Aici locuiesc».

Când un grup de femei au privit spre tigara mea aprinsă, m-a îndemnat să le las toate țigările, cu explicația că, uneori, mai ales duminică, vin vizitatori care le împart daruri. Avea un aer de tristețe, când mi-a spus: «Dar nu de țigări și bomboane au ei nevoie. De afecțiune sinceră, caldă, îndelungată...». Mi-a arătat o față frumoasă care se plimba singură. A chemat-o și a venit supusă spre noi, făcându-mi un compliment. Fata știa o poveste. Cu o floare crescută la marginea drumului pe care oricine vrea o rupe, o miroase și apoi o aruncă.

— Un șir de decepții în dragoste, mi-a explicat profesoara, după retragerea fetei. De aici obsesia cu povestea ei tristă. Ar vrea destinul unei flori păstrate cu grijă, în glastră.

— E vindecabilă? — am întrebat-o.

— Desigur. Aici avem numai bolnavi vindecabili.

S-a scuzat apoi, fiindcă a văzut că lângă un boschet plîngea o fetiță, despre care mi-a spus în fugă că a avut parte în familie de un tată bețiv, care o maltrata și pe ea și pe mama ei.

Surpriza s-a produs atunci când, înainte de ieșire, o femeie, pe care nici nu am văzut-o bine, mi-a strecurat în mână un bilețel, șoptind: «Nu-l deschideți aici». Când l-am deschis, am citit:

«Sînt în pericol de moarte. Voi fi ucisă!».

Nu am dat atenție bilețelului nebunei. Doar mai văzusem o femeie care discuta cu un copac și alta care spunea că este cosmonaută și a văzut pe lună tot felul de minuni.

ȘI TOTUȘI UN CADAVRU...

Mi-am amintit însă de acel bilețel peste câteva luni, când șeful m-a trimis în satul unde era castelul, fiindcă se găsisse un cadavru.

Era o casă veche. Trei laturi clădite și un zid de cărămizi foarte vechi închideau curtea cu castani bătrîni. Domnul L.C., proprietarul imobilului, se agita teribil, cu părul invilvoiat, povestindu-ne cum voise să sape o groapă pentru un bazin cu apă în curte, dar la o oarecare adîncime destul de mare s-a dat peste cadavru unui bărbat.

La prima examinare a medicului judiciar, s-a putut preciza că omul a fost îngropat cam de cinci-șase luni și că murise în urma unei lovituri în craniu, aplicată cu un corp

legenda și scheletele castelului

dur, tăios («ceva ca un topor sau ca o sabie»).

Mai ciudat era faptul că ofițerul de miliție m-a informat că a luat legătura telefonică cu serviciile de specialitate și că nu se semnalase nici o dispariție pe întreg cuprinsul țării. Bineînțeles, nimeni din acea comună nu știa al cui este cadavru. Locatarii imobilului nu ne-au putut da nici o lămurire, cu toate că mi se părea absolut inexplicabil cum cineva a putut îngropa un cadavru într-o curte spre care, din trei laturi, dădeau ferestrele apartamentelor. Două bătrînuțe care ocupau apartamentul cel mai apropiat m-au pus și mai mult pe gînduri când mi-au spus că în urmă cu cîteva zile le murise ciinele de pază, pe care îl țineau legat lîngă geam. După ce prin minte mi-au trecut mai întîi scenele unui film american (sau englez?), cu două babe care și-au umplut pivnița cu cadavre, le-am întrebat dacă acel ciine lătra, sau era un câțel de salon? «O! Era un dulău care nu lăsa pe nimeni să se apropie!». Bun! Aveam deci un cadavru îngropat într-o curte cu puzderie de locatari și cu un ciine care lătra la orice zgomot!

Am urcat la castel cu regretul că am aruncat acel bilețel. Directorul m-a primit foarte puțin amabil, enervat de faptul că l-am întrerupt de la niște tratamente. Când i-am spus că bănuiesc că am găsit ucis pe unul dintre pacienții săi, a strigat la mine: «Dar ce, domnule, noi avem aici gîște sau mai știu eu ce animale care să ne fugă peste gard și să nu le observăm lipsa?»!

La insistențele mele, s-a făcut totuși un fel de apel al internaților și am suportat privirile disprețuitoare ale directorului la constatarea: «Nu lipsește nimeni!». Poate tocmai asta m-a înfuriat și am început să trec prin toate camerele castelului. Nimic deosebit. Numai că nu am văzut nici o femeie care să semene cu aceea care mi-a dat bilețelul. Dealtfel, nici nu o văzusem prea bine, ca să pot afirma ceva cert. Eram atât de încăpățînat, încît am intrat pînă și prin pivnițele imense ale castelului, folosind lanternele puternice din trusele de anchetă. Poate a fost doar o părere, sau, poate a fost adevărat, nu știu, dar de cîteva ori am avut senzația că ne pîndește o umbră. I-am spus asta ofițerului de miliție care ne însoțea și care a repetat căutarea, dar fără rezultat.

Coborînd de la castel, am observat însă că linia care unea castelul cu fortificațiile care împrejmuiseră biserica trecea peste curtea unde se găsisse cadavru.

ȘI SCHELETE MAI VECHI

Se înserase și a început să cadă o ploaie măruntă și rece, cînd am dispus să se adîncească săpăturile în groapa unde a fost găsit cadavru. Era așa cum am bănuț. Cazmalele și lopețile săpătorilor au dat de o boltă de cărămizi vechi. Deci, un tunel foarte vechi, de refugiu, de comunicație între cele două puncte fortificate.

Imediat ce un ofițer de miliție a intrat în

tunel, a constatat că era închis cu surpături de pămînt în ambele direcții. Mai mare mi-a fost însă surpriza cînd a ieșit precipitat cu exclamații de uimire.

Descoperise încă două schelete!

Poate eram prea obosit, sau poate prea mă pătrundea ploaia aceea rece care făcea să mă înfior, nu știu ce s-a întîmplat dar pentru cîteva secunde am avut senzația că picioarele mi se înfundă în pămînt, trecînd printre straturi de oseminte.

Cînd am vrut să mă așez pe banca de lîngă trunchiul castanului, l-au auzit pe proprietar strigîndu-mi: «Nu! E putredă și se rupe!».

M-am retras în apartamentul bătrînelor care mi-au pregătît o cafea neagră excelentă.

LEGENDA SCHELETELOR

Directorul antipatic plecase la oraș, așa că am expus situația unui medic de serviciu tînăr, cu figură inteligentă, și profesoarei.

— O! Deci le-ați găsit?! Fantastic! a exclamat profesoara atât de entuziasmată, încît mi-am adus aminte de cei care spuneau că medicii și personalul spitalelor de nebuni încep de la o vreme și ei să...

— Da, i-am răspuns. Dar, de unde știți?

— Sînt schelete vechi, foarte vechi, nu?

— Da, aștept să vină medicul judiciar după care s-a telefonat, dar este evident că sînt foarte vechi.

Eram oarecum agasat de seninătatea cu care îmi vorbea despre găsirea celor două schelete noi, cînd un țipăt disperat de femeie m-a făcut să tresar. Fulgerător, ofițerul de miliție care mă însoțea a dus mina la buzunar, am auzit țăcînitul picicii revolverului și a țîșnit pe ușă înaintea mea, în direcția în care țipetele femeii cereau ajutor. Am tras zăvorul camerei de unde se auzea țipătul și am rămas în prag, uimiți. Femeia era singură și țipa în fața geamului cu zăbrele. Se pare că apariția noastră a speriat-o și mai mult. Profesoara și medicul de serviciu au discutat cu ea aproape o oră, pînă s-a calmat. Mi-am dat seama că este femeia de la care primisem bilețelul.

— Ce se întîmplă cu ea? am întrebat-o pe profesoară cînd s-a reîntors.

— Dintre toate bolnavele, este în starea cea mai gravă. După cîte știu, soțul ei, avînd bănuțeli că l-ar fi înșelat, a încercat să o omoare, dar a scăpat ca prin minune. Directorul se ocupă în fiecare zi de ea ceasuri la rînd, dar e nevoie de multă răbdare.

— Ați început să-mi povestiți despre scheletele acelea.

— Credeam că este numai o legendă, sau o închipuire a unui profesor de istorie bătrîn care e internat la noi. Se spune că fiica unuia dintre conții care au stăpînit castelul s-a îndrăgostit de profesorul ei de latină. O dragoste cu păcat, pe care aprigul conte a pedepsit-o crunt. Fiindcă cei doi se întîlneau în tunelul care duce de la castel în sat, a pus ca profesorul de latină să fie închis de viu în tunel și a zidit gura de in-

trare a tunelului. Legenda mai spune că fiica aceluia conte, în loc să îndeplinească porunca de a se duce la mănăstire, s-a ascuns în tunel, pentru a fi zidită împreună cu iubitul ei. Nu se mai știe unde a fost intrarea în tunel, deși se vorbește că domnița s-a gătit în rochie albă de mireasă și cu toate bijuteriile.

— Cum?! am exclamat din nou. Dacă intrarea în tunel e zidită și nu se mai știe unde e, cum a fost dus acolo cadavru care aparține unui om care a fost viu acum cîteva luni?!

— Să vă conduc la profesorul de istorie. Poate știe el mai multe.

Era un bătrîn cu figură impresionantă. Plete albe îi cădeau pe umeri. Vorbea ciudat, într-un mod care îți amintea de «nebunii» din cartea lui Guga.

— Cercetez, îmi spunea, sentimentele profesorului tînăr care a fost zidit de viu. Ce credeți că a simțit cînd vedea cum zidul care închidea intrarea în tunel se ridică încet? Dar, mai ales, ce o fi simțit cînd în întunericul adînc în care urma să moară, a văzut că se apropie de el o siluetă albă. O fi crezut că visează, nu? Credeți că s-a bucurat cînd și-a dat seama că iubita lui e aieva, lîngă el? Poate, fiindcă murea în brațele ei. Dar, eu cred că a fost un suflet mare și l-a durut jertfa ei, alături de el. Cred că a murit nefericit.

— Ați putea să-mi arătați intrarea în tunel?

M-a privit ciudat, furios, apoi a refuzat să mai discute cu mine.

Nu m-am reîntors bine în biroul medicului de serviciu, și unul dintre milițienii lăsați de pază a șoptit la urechea ofițerului care mă însoțea: «Un bătrîn cu părul alb a intrat în pivnița castelului.»

Din nou am sărit în picioare, în timp ce profesoara striga după noi: «Nu cumva să-i faceți rău».

L-am pîndit de la distanță, văzînd cum la lumina unui felinar, muncește de zor, deschide cu lopata un fel de intrare prin perețele pivniței și dispore în tunel. «Lăsați-mă pe mine,» mi-a șoptit medicul de serviciu, și înainte să-l pot opri a pornit în urma bătrînului. Ofițerul de miliție mi-a cerut permisiunea din ochi și a fugit în urma lui. După un timp, s-au reîntors din adîncul tunelului, cu bătrînul dezarmat de lopată și stăpînit cu greu.

Ne-a trebuit o noapte întreagă să aflăm adevărul. Profesorul, care se constituise într-un fel de paznic al scheletelor, a observat la un moment dat că un om sapă mereu prin pivniță noaptea. Cînd a ajuns la schelete le-a răvășit, de parcă ar fi căutat ceva. Bătrînul nebun nu a putut suporta o asemenea profanare și l-a izbit cu lopata în cap. Apoi, l-a îngropat în peretele lateral și a surpat o porțiune de tunel, ca să nu mai apară și alți profanatori. Într-un colț al pivniței, am găsit ascunse și ustensilele profanatorului. Era un tip fugit peste graniță în timpul celui de-al doilea război mondial, care venise în chip de «turist» să caute bijuteriile fiicei contelui. Furios că nu a găsit ceea ce căuta, a răvășit scheletele și a găsit moartea.

— Ciudat paznic al scheletelor aveți, i-am spus profesoarei spre dimineață, înainte de a pleca.

— Nu... Nu este paznic al scheletelor. Ceea ce păzește el este legenda, frumusețea ei... Scheletele acelea îmbrățișate în moarte. A înnebunit atunci cînd l-a părăsit soția...

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Interpreta de muzică ușoară Mihaela Mihal

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Cadru de toamnă

Fotografie de Gh. VINTILĂ

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:

Alexandru PĂȘĂRIN

FLACĂRA ALBUM

TUDOR GHEORGHE
sau un mod
de a înțelege poezia.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**